

vrede

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

Europese
Verkiezingen

▼ Noord-Korea

▼ Wapens voor Turkije

○ Algerije op
Islamitisch drijfzand

○ Zuid-Afrika,
na verkiezingen

○ Rwanda

○ Cuba

■ Rusland en de NAVO

■ Bosnië

● Verkiezingen

■ Frankrijk:
defensiewitboek

■ I.M.F.

■ Open brief:
Pierre Galand

○ Oorlog in Jemen

○ China

■ Terugblik:
6 juni 1944

■ Noordzee in gevaar

verschijnt tweemaandelijks
37ste jaargang - nr. 308 - juli-augustus 1994
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Knokkestraat 44 - 9000 Gent
Tel. (09) 221 18 39
Fax (09) 220 87 20

Kort geheugen

Men heeft het klaar gespeeld om tijdens de herdenking van de landing van de geallieerden in Normandië weinig of niet over de bijdrage van de Sovjet Unie aan de overwinning op nazi-Duitsland te spreken. Dit kan geen toeval zijn. Het is nochtans bekend dat het in Leningrad, Koersk en Stalingrad is geweest dat de ommekeer in de IIe wereldoorlog werd beslecht.

Niemand kan of mag toch vergeten dat meer dan 20 miljoen toenmalige Sovjetburgers het leven verloren en dat 2/3 van het land verwoest werd.

En toch. Het Gos, de huidige vertegenwoordiger van de ex-Sovjet-Unie, werd niet betrokken bij de herdenkingsplechtigheid rond 6 juni.

Bijna was Duitsland wel van de partij maar uiteindelijk is men dat toch gezwich voor de druk van de Franse openbare opinie en het absurde dat dergelijke deelname zou betekend hebben. In een recente opiniepeiling, op initiatief van de Franse krant Le Monde, het Amerikaanse T.V.-station CNN in Frankrijk, Groot-Brittannië, de Verenigde Staten en Duitsland werd o.m. volgende vraag gesteld: "Wie is volgens u het land dat het meest bijdroeg tot de nederlaag van Duitsland in 1945?" Met de uitslag werden, tussen haakjes, de antwoorden vermeld van een gelijkaardige opiniepeiling in 1945. Voor Frankrijk gaf dit: USSR 25 (57), de V.S. 40 (20), Groot-Brittannië 16 (12).

Het blijkt dat de mensen een kort geheugen hebben. Is het hun schuld? Neen, hieruit kan men het besluit trekken dat de door de media gemanipuleerde openbare opinie en een absoluut tekortschietend geschiedenis-onderwijs hieraan niet vreemd zijn. Moeten hier niet de nodige lessen getrokken worden? Is het geen onontbeerlijke noodzaak voor de democratische krachten om aandacht en steun te verlenen aan de alhoewel kleine, maar toch progressieve pers?

A.D.S.

JA.. ZEI PETRUS... gezien Kanselier Kohl op 6 juni niet uitgenodigd werd om mee de landing van de geallieerden te herdenken, heeft President Mitterrand het nodig geoordeeld om, als tegenprestatie, Duitse troepen van het Eurokorps uit te nodigen om op 14 juli, de Franse nationale feestdag, mee te defileren te Parijs. Als alibi mogen eveneens Belgische militairen meespelen. Hitler schouwde reeds Duitse troepen tijdens zijn overwinningdefilé op de Champs Elysees te Parijs in 1940... in het kader van zijn Europese eenmaking. De tijden maar ook de methoden veranderen...

INHOUD

EDITORIAAL	Oorlog om non-proliferatie?	3
UITKIJK	Wapens voor Turkije	4
NOORD-AFRIKA	Algerije op Islamitisch drijfzand	5
AFRIKA	Z.-Afrika: De wittebroodsweken van een zwarte president VN-opdracht in Rwanda?	8 11
CUBA	Kan de Cubaanse revolutie overleven?	12
25 JAAR GELEDEN IN VREDE		14
EUROPA	Rusland en de NAVO	15
JOEGOSLAVIË	Wapens voor de Bosnische troepen - Europa begint in Sarajevo	16
DOSSIER	Winstpunten voor rechts in het Europees Parlement Europese verkiezingen? Europees Parlement op 12 juni 1994	17 17 18-21
VERKIEZINGEN	De verkiezingen in Nederland	22
EERLIJKHEIDSHALVE		24
BEWAPENING & ONTWAPENING	Frankrijks defensiewitboek: De oorlog gebanaliseerd	25
INTERNATIONALE INSTELLINGEN	Het I.M.F. en de Wereldbank op economische kolonisatietoer Open brief: Vijftig jaar is genoeg	27 29
MIDDEN-OOSTEN	Jemen: een laat gevolg van de Golfoorlog	30
AZIË	Socialisme of kapitalisme? (Deel 3)	32
TERUGBLIK	De landing van de geallieerden op 6 juni 1994 Herinneringen	35
VREDESINITIATIEVEN		37
VOOR DE VUIST	De Noordzee in gevaar	39

Verleenden hun medewerking aan dit nummer:

Georges Spriet - Dirk Beke - Jaak Perquy - Marc Van Acker - Jakke Schelfhout - Victor Stuyck
- André De Smet - René Van Nerum - Tom Nachtegaal (Nederland) - Noël Gybels - Jacques Le
Dauphin (Frankrijk) - Antoine Uytterhaeghe - Pierre Galand - Lucien Bollaert - Albert De Coninc
- Patricia Lasoen - Jozef Van Dromme - Jeanne Provost.

vrede

Tijdschrift -
6 nummers per jaar
"Vrede"
Studie- en informatiecentrum voor
vredes- en
ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

REDACTIE-BEHIER PUBLICITEIT:
Knokkestraat 44 - 9000 Gent
Prk. 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent -
Tel. (09) 221 18 39
Fax (09) 220 87 20

LEESGELD:
110 Fr. los nummer
600 Fr. per jaar
700 Fr. instellingen met faktuur
800 Fr. Nederland

STEUNABONNEMENT: 1.000 Fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:
Michel Vanderborght
Beukendreef 15,
9401 POLLARE - NINOVE

ABONNEMENTENDIENST:
Lotty Verwest.

Overname van artikels en tekeningen is slechts
toegelaten mits bronvermelding en toezending
van een presentemplaar.

EINDREDAKTIE:
Lucien Bollaert, Wouter De Raes, André De
Smet, Jan Olsen, Georges Spriet, Victor
Stuyck, René Van Nerum, Dirk Vonckx.

REDAKTIESECRETARIS:
Lucien Bollaert.

HOOFDREDAKTEUR:
André De Smet.

De ondertekende artikels beantwoorden niet
noodzakelijkerwijze aan het standpunt van de
redactie.

OFFSET DRUK:
"Nevelland", B.W.,
9840 Nevele (Landegem).

Oorlog om non-proliferatie?

Het is niet zeker of Noord-Korea een atoombom bezit of er een pogt te ontwikkelen. De geheime diensten vermoeden van wel, maar kunnen geen uitsluitel bieden. Het Internationaal Atoomenergie-agentschap, dat door de Verenigde Naties met dergelijke controles is belast, evenmin.

Deze regels stonden in de Standaard van 15 juni. Nochtans hoopt men in de Veiligheidsraad een sanctieresolutie te kunnen klaarmaken. Men goochelt met het belang van de niet-verspreiding van de atoombomaanmaak. Noord-Korea is de boeman. Uiteraard zijn wij voorstander van een vermindering van het aantal nucleaire staten. Het is een zeer oude eis van de vredesbeweging om atoomwapenvrije zones te bewerkstelligen. Maar daar knijpt ook weer het schoentje. Het gaat 'm niet om atoomwapenvrije gebieden, alleen Noord-Korea moet atoomwapenvrij blijven.

Het non-proliferatieverdrag van 1970 wil, zoals de naam het zegt, de verspreiding van de atoomwapens over meer landen verhinderen. Tevens engageerden de ondertekenende atoomwapenstaten (de vijf atoomlanden die voor 1967 een atoomproefneming hadden uitgevoerd: V.S., Rusland, Groot-Brittannië, Frankrijk en China) zich om de nucleaire wapenwedloop te stoppen en een verdrag te sluiten voor een totale nucleaire ontwapening.

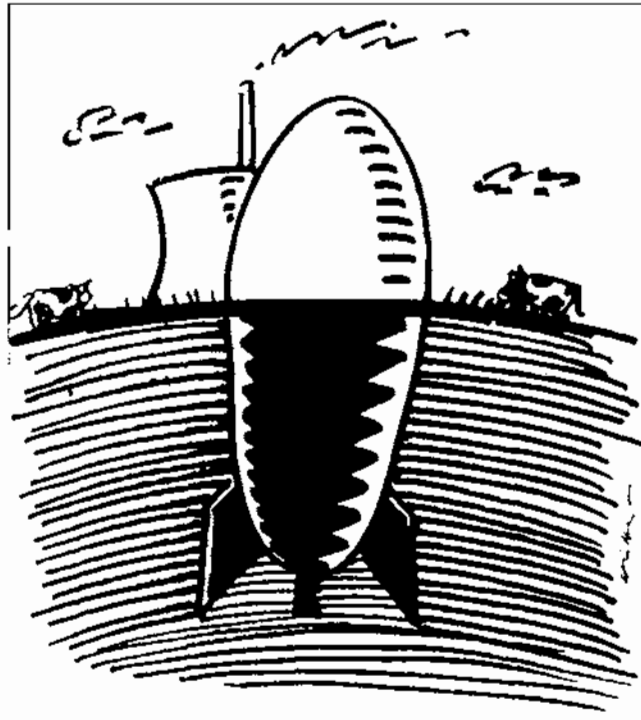
Niets is daar terecht van gekomen. De wapenverminderingen die Bush en Yeltsin afspraken hebben alles van doen met het behoud van een (iets kleinere) 'nucleaire afschrikking' en niet met de totale ontmanteling van de atoomwapens. Groot-Brittannië zit volop in de uitvoering van een kwalitatieve verbetering en versterking van haar nucleair arsenaal (het Trident-programma). Frankrijk speelt volop de nucleaire kaart in haar militaire strategie, en China vervolgt haar atoomproefnemingsprogramma. De vijf groten doen lekker wat ze willen, de anderen moeten strikt de reguleringen volgen, zou je kunnen samenvatten.

En dat is wat aan het gebeuren is. Eigenlijk lijkt me het geval Noord-Korea een typisch voorbeeld te zijn van wat we de 'Pax Americana' noemen. Japan heeft grote plutoniumvoorraden (en de aanmaaktechnologie van nucleaire wapens), Zuid-Korea heeft de atoomdreiging en atoombescherming van de Verenigde Staten achter zich, China is een atoommogendheid, maar eenzellig Pyongyang moet in de pas lopen. Waarom is Noord-Korea 'gevaarlijker' dan Pakistan, India of Israël, waarvan algemeen geweten is dat ze atoomwapens bezitten? Deze agressieve houding van de V.S. is verklaarbaar vanuit de sterke Noordkoreaanse wil voor zelfbeschikking, het zich

niet willen plooiën voor de imperialistische dominantie van de supermogendheid.

Wil Clinton het ook hoog spelen omdat hij anders vreest dat Tokyo niet meer geremd zal zijn om ook inderdaad een nucleair wapenprogramma te realiseren? Is dit eigenlijk een mogelijk terrein waar de toch wel tanende invloed van de States in deze regio weer kan worden opgekrikt? Of moet het vooral dienen voor binnenlands gebruik in de Verenigde Staten zelf?

Graag open ik hier snel een klein 'tussen-haakjes'. Het Internationaal Atoom Energie Agentschap wil de wereld helpen bij de ontwikkeling van de civiele kernenergie. Daarom sluiten daar een boel landen bij aan. Maar precies deze civiele ontwikkeling heeft een aantal landen geholpen om voldoende kennis te vergaren om ook de bom aan te maken. M.a.w. De kernenergie als dusdanig (die ons met enorme milieuproblemen opzadelt) is rechtstreeks verbonden aan de ontwikkeling van de bom.

Noord-Korea vecht voor een zelfstandig beslissingsrecht in een wereld die alsmaar eenvormiger wordt gemaakt. Het stelt zich scherp op, en verklaarde dat sancties als een oorlogsverklaring zouden worden geïnterpreteerd. Het kiest deze confrontatie aan te gaan op het nucleaire terrein omdat het daar hoopt en veronderstelt 'gewicht' te hebben. Want uit zovele signalen van Pyongyang blijkt toch dat het in ruil voor het zich volledig en vrij openstellen voor de inspecties, op zoek is naar betere relaties met de buitenwereld, naar erkenning als staat.

De vredesbeweging moet haar oude eisen niet wijzigen: het totaal bannen van het atoomwapen, met atoomwapenvrije zones en een totale stop van de proefnemingen als tussenstadium. Concreet voor de regio is een internationale conferentie nodig, die precies een denuclearisering van Zuidoost-Azië zou tot doel hebben, (minimaal) gekoppeld aan een verklaring van de bestaande atoomwapenstaten om nooit als eerste de atoombom te gebruiken. Op 25 juli zullen in Genève honderdduizenden handtekeningen (vnl uit Frankrijk, Rusland, Engeland en V.S.) worden afgegeven die een verdrag eisen voor een wereldwijd verbod op de atoomproefnemingen (ook die in de laboratoria). Dit gebeurt tijdens de opening van de laatste sessie van de VN-ontwapeningsconferentie over een verdrag voor een totaal atoomwapenverbod. Een goed moment om de (on)wil tot ontwapening van de groten te meten.

Georges Spriet
17.06.94

Wapens voor Turkije

We drukken hieronder een vraag van senator Nelly Maes af en het antwoord van Minister Willy Claes, zoals het verscheen in het bulletin van vragen en antwoorden van 17 mei 1994. Speciaal ter attentie van Dhr Claes, minister van buitenlandse zaken, nemen we een oproep van 24 Franse humanitaire en sociale organisaties over uit Le Monde van 8 juni die onder de titel verscheen: staatsterreur in Turks Koerdistan.

Vraag :

Tussen 9 februari 1991 en 27 maart 1993 werden vanuit Zaventem en vanuit de zeehavens Antwerpen en Zeebrugge in het totaal 808 235 kg wapens naar Turkije vervoerd. Deze leveringen omvatten: pistolen, militaire voertuigen, munitie, jachtwapens, machinewapens, automatische handvuurwapens, geweergranaten, projectielen en andere wapens zonder specificatie.

Wegens de conflicten waarin Turkije betrokken is, inzonderheid met de Koerdische bevolking in eigen land, doch ook in Cyprus, menen wij dat deze wapenleveringen strijdig zijn met artikel 4 van de nieuwe wapenwet van 5 augustus 1991 dat zegt "Elke aanvraag tot het verkrijgen van een uitvoer- of doorvoervergunning wordt verworpen indien, met betrekking tot de toestand in het land van bestemming, blijkt dat de uitvoer of de doorvoer in ernstige mate strijdig zou zijn met de externe belangen van België, of met de internationale doelstellingen die België nastreeft en meer in het bijzonder zou bijdragen tot een klaarblijkelijke schending van de rechten van de mens. De in het eerste lid bedoelde aanvraag wordt eveneens verworpen wanneer het land van bestemming het hoofd moet bieden aan zware interne spanningen, die van aard zijn om te leiden tot een gewapend conflict; in een burgeroorlog is verwickeld; onder een regering staat die terreurdaden of de drughandel steunt of zich daartoe leent; bewezen heeft de clausule van niet-wederuitvoer niet na te leven." Meent de geachte minister niet dat deze leveringen door België moeten gestopt worden?

Antwoord van de minister

1. Ik ben van mening dat de leveringen van militair materieel naar Turkije niet noodzakelijk onder artikel 4 van de wet van 5 augustus 1991 vallen, althans zolang de Turkse regering niet de Koerden als dusdanig maar wel de PKK bestrijdt.
2. Wij mogen ons er inderdaad niet tot laten verleiden de PKK met de Koerden in Turkije te identificeren; de PKK is een terroristische organisatie die er niet voor terugschrikt om voor het bereiken van haar doelstellingen, de civiele bevolking, ook de Koerdische zelf, onnoemelijk leed aan te doen. Wij kunnen haar methoden alleen maar verwerpen. Zonder de ernst van de strijd tussen de PKK en het Turkse leger te willen bagatelliseren, en evenmin de escalatie van geweld waaronder de burgerbevolking lijdt, zou ik echter niet willen stellen dat Turkije interne spanningen kent die wijzen in de richting van een breed gewapend conflict, of dat Turkije in een burgeroorlog is gewikkeld. Men kan niet stellen dat de Turkse regering terreurdaden bedrijft of de drughandel steunt. Het is integendeel de PKK zelf, die ervan verdacht wordt zich onder meer via de drughandel te financieren.
3. Elke staat heeft het recht, de plicht zelfs, de veiligheid van zijn burgers te verzekeren, en het terrorisme te bestrijden. Die strijd moet uiteraard gebeuren met inachtnaam van de mensenrechten. Het wegwerken van onvolkomenheden op het vlak van de democratie, een politiek antwoord op een aantal Koerdische verzuchtingen, en de eerbiediging van een aantal individuele

rechten zullen ongetwijfeld de aantrekkingskracht van de PKK verminderen. In die zin ben ik tijdens mijn bezoek aan Turkije meer dan eens tussengekomen. De strijd tegen de PKK mag inderdaad niet afzonderlijk gezien worden van de ruimere politieke context in Turkije. België, in nauw overleg met zijn EU-partners, volgt oplettend de evolutie van die strijd, en de gevolgen ervan voor de burgerbevolking in het zuidoosten van Turkije. Het spreekt dan ook vanzelf dat België in het raam van een gemeenschappelijk veiligheidsbeleid samen met zijn EU-partners de evolutie van de Koerdenproblematiek, het gedrag van de PKK en de Turkse reactie daarop zal blijven opvolgen.

4. Ik moge eraan herinneren dat ons land in 1992 het initiatief nam om onder de Twaalf een gemeenschappelijk overleg tot stand te brengen inzake de wapenleveringen aan Turkije. Onze partners hebben ons toen te kennen gegeven hierop niet te willen ingaan.

advertentie in Le Monde

Terwijl we de vijftigste verjaardag vieren van de ontschepping, en de slachtoffers herdenken van de barbarij, bewapenen en financieren onze democraten een buurland, dat systematisch dorpen vernietigt, mensen onder dwang doet verhuizen, en politici en intellectuelen vermoordt. Elke maand worden er dertig Koerdische dorpen van de kaart geveegd in naam van de 'strijd tegen het terrorisme', en de internationale gemeenschap zwijgt.

Tegenover de immense desinformatiecampagne vanwege Ankara, die neigt om de democratische verzuchtingen van de 15 miljoen Koerden te herleiden tot 'PKK-terrorisme', willen we de volgende feiten plaatsen. Het volgt een lijst met namen van 693 dorpen in 43 districten die door het Turkse leger werden vernield.

De Koerdische steden Sirnak, Kulp, Lice, Cukura, zijn grotendeels verwoest en echte spooksteden geworden. Andere steden zoals Cizre, Silvan, Idli, Midyat, Nusaybin hebben meer dan de helft van hun inwoners verloren door de politiek van terreur en moord vanwege de speciale Turkse troepen. In 2 jaar tijd hebben ze 1638 intellectuelen vermoord, politici, syndicalisten, onderwijzers, o.m. de Koerdische dichter Musa Anter, Mehmet Sincar, volksvertegenwoordiger van Mardin, en 72 andere leiders van zijn partij, 34 journalisten en dagbladverdelers. Verschillend duizenden Koerdische militanten zitten in de gevangenis voor opiniedelict. Daarbij zijn de volksvertegenwoordigers Leyla Zana, Mahmut Alinak, Hatip Dicle, Orhan Dogan, Sirri Sekik en Ahmet Türk, die sedert 4 maart in voorhechtenis zitten en bedreigd worden met de doodstraf omwille van hun opvattingen. Verder Mahdi Zana, gewezen burgemeester van Diyarbakir die 15 jaar in de gevangenis heeft gezeten voor opiniedelict, en veroordeeld werd tot 4 jaar gevangenisstraf wegens zijn getuigenis voor het Euro-Parlement, ook nog de Turkse socioloog I. Besikçi, die al 13 jaar in de gevangenis zit voor zijn geschriften over de Koerden, 64 journalisten, talrijke universairen en advocaten. Sedert januari 1994 werden reeds minimum 5899 personen in voorlopige hechtenis opgesloten en gefolterd. 164 onder hen stierven of 'verdwenen' gedurende dergelijke voorlopige hechtenis.

Vanwege het staatterrorisme hebben de Koerdische provincies sedert 1980 de helft van hun bevolking verloren.

Alles wijst erop dat de Turkse autoriteiten Koerdistan willen ontvolken, de Koerdische kwestie willen deterritorialiseren en de Koerden willen verspreiden om hen beter te kunnen 'assimileren' in het traditionele project van etnische herschikking. Dit project begon met de genocide op de Armeniërs, ging verder met de uitwijzingen van 1,2 miljoen Grieken uit Anatolië in de jaren '20 en moet nu voltooid worden met de verspreiding van de Koerden, de laatste autochtone niet-Turkse gemeenschap.

Deze feiten zijn in hun essentie gekend door onze regeringen, die eveneens weten dat de oorlog in Koerdistan reeds 15.000 doden heeft gemaakt en 25 miljard dollar heeft gekost aan het Turkse budget. Wij zijn des te meer geërgerd door hun passiviteit als we zien dat Turkije ontvangen wordt binnen instellingen als de Raad van Europa en de Navo, waardoor het eigenlijk een bewijs krijgt van goed gedrag.

Onze organisaties menen dat in deze situatie wapens verkopen aan Turkije, of economische steun verlenen die naar de oorlog zal worden afgeleid, daden zijn van medeplichtigheid aan de huidige Turkse campagne van vernieling van dorpen en ontvolking van Turks Koerdistan. Wij roepen iedereen op Turkije tot een politieke oplossing te bewegen, in indien Ankara haar huidige beleid verder zet alle politieke, financiële en militaire hulp te ontzeggen, en het land uit de westerse instellingen te zetten.

Algerije op Islamitisch drijfzand

De langzame, bijna geruisloze escalatie van geweld in Algerije doet bij veel waarnemers de vraag rijzen hoe het zo ver is kunnen komen in dit relatief rijk aardgas- en petroleumland dat eind de jaren zeventig zoveel goede economische, sociale en ook nieuwe politieke perspectieven bood. Zeker in vergelijking met veel andere ontwikkelingslanden. Daling van de aardgas- en petroleumrijzen, groeiende buitenlandse schuld wegens grote en te weinig renderende investeringen, bureaucratisch wanbeleid en vooral snelle bevolkingsaan groei zijn onbetwistbaar belangrijke grondoorzaken voor de huidige politieke crisis. Toch is er meer: ondanks mooi ontworpen politieke constructies, met uiteindelijk zelfs een meerpartijstelsel, is men er niet in geslaagd een democratische staat uit te bouwen die bovenvermelde economische en sociale problemen kon ondervangen. Met andere woorden waarom heeft de politiek gefaald?

Verkiezingsopzet van FLN om de macht te behouden mislukt

Na de invoering van het meerpartijstelsel in 1989 brengt de grote kiesoverwinning bij de lokale verkiezingen van de fundamentalistische islam-partij, het Front Islamique de Salut (FIS), grote ongerustheid bij het regime. Begin 1991 stemt het zittende parlement, met nog uitsluitend leden van de vroegere eenheidspartij, het Front de Libération Nationale (FLN), een nieuwe kieswet, op basis van een meerderheidstelsel met twee rondes, die erg gunstig had moeten zijn voor het FLN. Het systeem had moeten toelaten met een klein stemmenoverwicht bij de eerste ronde veel zetels te halen of zoniet bij de tweede ronde een polarisatie uit te spelen FLN - FIS en de kiezers van de uitgeschakelde partijen achter zich te krijgen. Daarnaast werden ook de grenzen van de kiesdistricten veranderd om zo'n gunstig mogelijk kiesresultaat te behalen voor het FLN. Dat dit stelsel een grote discrepantie zou teweegbrengen tussen stemmen-aantal en zetelaantal in het parlement nam men er bij. De mogelijkheid voor een zekere consensus via een representatief parlement op nationaal vlak werd blijkbaar over het hoofd gezien.

Eind december 1991 komt dan de eerste ronde van de nationale verkiezingen. De resultaten toonden dat de opzet van het FLN-regime -en hier letterlijk dan- een misrekening was: door een soms relatieve kleine meerderheid van FIS-stemmen in veel kiesdistricten ging de parlamentszetel direct naar deze partij (118 zetels met 24% stemmen). Het FLN werd qua zetelaantal de derde partij (16 zetels met 12% stemmen) na Front des Forces Socialistes (FFS) (25 zetels met 3,8% stemmen), een partij met een sterk geconcentreerde aanhang in streken met veel Berbers. Opmerkelijk is ook dat de belangrijkste "partij" deze blijkt van de niet-opgekomen kiezers. Samen met de ongeldige en blanco stemmers vormen zij ongeveer 50% van het kiezerskorps, hetzij ongeveer twee keer zoveel als de FIS-stemmers.

Na deze eerste ronde van de eerste verkiezingen onder een meerpartijstelsel in Algerije ontstond niet alleen bij het FLN grote ongerustheid. Het vooruitzicht van een onbetwiste meerderheid van vertegenwoordigers van de fundamentalistische islam-partij (FIS), in het parlement veroorzaakte ook grote beroering in kringen van progressieve

van vakbond, enz.: men kan geen democratische rechten toekennen aan groepen die zelf de parlementaire democratie willen opdoeken: dus de stopzetting van de verkiezingen zoniet zou Algerije in islamitisch fundamentalistische dictatuur terecht komen en wellicht in een regelrechte burgeroorlog.

Tekening van Maz in "El Watan", 28/2/93

democraten, van vrouwen, van moslims die de religie beschouwen als een privé-aangelegenheid, van militanten voor het Berbers.

De fundamentele vraag was toen hoe het FIS van de (totale) macht weerhouden? En hierover bestonden twee duidelijk tegengestelde meningen. De eerste, onder meer gesteund door de half miljoen betogers op 2 januari 1992 in Algiers bij de door het FFS, van de laïciserende Kabylische leider Ait Ahmed, georganiseerde "mars voor de democratie": een bundeling van alle democratische krachten en een oproep tot de thuisgebleven kiezers. Volgens hen moest het FIS bestreden worden met alle democratische middelen en met de legale middelen in handen van het staatshoofd en de constitutionele raad.

De andere mening was deze van onder meer de regering, maar ook van kringen

Een staatsgreep in naam van de democratie

De discussie over de te volgen tactiek is vlug achterhaald gebleken. Begin januari 1992 komt immers het antwoord. Hogere legerkringen die bij een machtswissel voor hun positie en privileges vreesden, vonden steun bij een aantal politici, zoals onder meer de toenmalige eerste minister Ghozali. Zij hadden een onaanvechtbare reden: de redding van de prille democratie. President Chadli nam ontslag onder druk van de omstandigheden of gedwongen door de militairen, dit is niet duidelijk. De macht werd overgenomen door een vijfkoppige Hoge Staatsraad. De historische leider Mohammed Boudiaf, die zonder smet was van de latere FLN-bureaucratie, werd uit ballingschap gehaald om voorzitter en staatshoofd te worden.

De tweede ronde van de verkiezingen werd geschrapt. Kort daarop werd het FIS buiten de wet gesteld. Daarnaast werd ook de uitzonderingstoestand afgekondigd en hierdoor kwam de weg vrij om, met als argument oproep tot gewapend verzet of gewapend verzet zelf, ongeveer tienduizend FIS-militanten en (vermeende) FIS-sympathisanten op te pakken en zonder proces op te sluiten in woestijnkampen. In de moskeeën wordt het verboden nog over politiek te preken.

Aan de politieke activiteiten van de andere politieke partijen werd aanvankelijk niet geraakt en evenmin aan de uitoefening van vrijheden, zoals persvrijheid (voor niet-FIS-kranten). Langzamerhand, bijna geruisloos, werden evenwel meer en meer vrijheidsbeperkingen opgelegd, meestal via administratieve weg. Het toenemend terrorisme heeft voor de uitbreiding van deze maatregelen een goed alibi aangebracht.

De tactiek van de regering en de tegentactiek van de fundamentalisten

Als officiële strategie voor het bestrijden van het FIS werden twee beleidspunten vooropgesteld. Een eerste punt zou daarbij moeten bijdragen om het tweede punt te verwezenlijken: de economie en de dagelijkse leefomstandigheden zo snel mogelijk verbeteren en het islamitisch fundamentalisme als politieke factor neutraliseren om vervolgens het onderbroken democratiseringsproces opnieuw van start te laten gaan.

Hier kunnen we onmiddellijk de vraag stellen of deze verkondigde strategie, althans bij een deel van de leger, geen ander doel versluisde: namelijk gewoon aan de macht blijven. In ieder geval had het semi-militair bewind een mooie reden, de redding van de democratie, om alle politieke macht bij zich te concentreren.

Het economisch leven

Het eerste luik met betrekking tot de verbetering van het economisch leven blijkt uiteindelijk nog meer offers te vragen aan de bevolking. Er is veel gelijkenis met de landen van Oost-Europa bij hun omschakeling van staatseconomie naar markteconomie. Daarbij komt ook nog de algemene Noord-Zuidproblematiek of specifiek voor Algerije de problematiek Europa - Noord-Afrika. Algerije zit nog altijd in een positie van monopolie-uitvoer (van

aardgas en petroleum). Het blijft een dankbaar afzetgebied voor voedseloverschotten. Er zijn tot nu relatief weinig buitenlandse investeringen verworven voor andere industrietakken. Eigen investering met petroleum en aardgas-inkomsten zijn er ook niet meer. Van de ongeveer 12 miljard \$ inkomsten per jaar gaat er reeds 8 \$ naar de last voor de buitenlandse schuld; de overige gaan naar invoer van levensnoodzakelijke produkten. Zelfs aankoop van onderdelen kan niet meer, waardoor veel fabrieken industriële monumenten aan het worden zijn.

De minister van religieuze zaken van Algerije, Sassi Lamaoui, heeft op 11 juni bekend gemaakt dat alle jongeren die de Koran uit het hoofd kunnen citeren recht krijgen op een premie van 600.000 B.fr. en een medaille. De muzelmanse traditie raadt de kinderen aan vanaf de ouderdom van zes jaar, in de praktijk vanaf zeven jaar, de Koran als leerstof uit het hoofd te kennen. Het is echter de eerste maal dat zo'n belangrijke premie beloofd wordt aan diegenen die de Koran van buiten kunnen reciteren.

De Europese "crisis" samen met de binnenlandse politieke instabiliteit hebben het klimaat voor nieuwe buitenlandse investeringen ook niet bevorderend. Hier zien we de tegentactiek van het ondergronds fundamentalistisch verzet gedeeltelijk slagen: de economische ondermijning van het regime. Veelzeggend daarbij zijn ook, sinds december 1993, de doelbewuste moorden op westerse buitenlanders. Zo werden onder meer eind december 1993 een Belg en zijn Belgische, maar van geboorte Algerijnse, vrouw in hun woning vermoord. Kort daarop werden ook 12 technici, (christelijk) Kroatische Bosniërs, met messen afgeslacht. Algerije is zo voor buitenlanders, en voor buitenlandse investeerders, uiteraard te vermijden gebied geworden.

Geweld als oplossing

Voor het slagen van het tweede luik van de regeringstrategie, de democratie hernemen zonder fundamentalisten, zijn er half 1994 evenmin bemoedigende aanwijzingen.

Het verbod van het FIS heeft als gevolg gehad dat - aanvankelijk kleine en geïsoleerde - groepen islamitische fundamentalisten in terrorisme nog het enige overblijvende actiemiddel zien. Ondanks steeds grotere inzet van de

ordediensten en het leger escaleert het terrorisme.

De eerste aanslagen richtten zich op politiemensen, militairen en magistraten. Op 29 juni 1992 werd de belangrijkste persoon in Algerije, Mohammed Boudiaf, de voorzitter van de Hoge Staatsraad, bij een aanslag vermoord. Het is daarbij niet zeker of de aanslag was georganiseerd door islamitische extremisten. De moord zou evengoed beraamd kunnen zijn door kringen uit het leger of door vroegere FLN partijbaronnen. Ali Kafi, voormalig secretaris van de oud-moudjahidine (oud-FLN-strijders), wordt als voorzitter van de Hoge Staatsraad aangesteld. In werkelijkheid vervulde hij eerder een protocollaire functie naast de sterke man kolonel Khaïed Nezzar.

Na de moord op Boudiaf werden de veiligheidsmaatregelen nog versterkt en sindsdien worden regelmatig aanhoudingen verricht van verdachten. Dit belette evenwel niet dat de aanslagen van extreme fundamentalisten gestaag frequenter werden. Vooral in de steden blijkt de tactiek van de fundamentalisten zeer efficiënt. Militanten plegen een aanslag en gaan gewoon terug naar huis; zij verdwijnen in de massa van de volkswijken. De orde in de grootsteden wordt nu vooral gehandhaafd door gemaskerde eenheden, de beruchte zogenaamde Ninja's. Hierbij komt ook steeds meer en meer repressie aan bod. Aan de andere kant richten de aanslagen zich ook niet meer uitsluitend op politie, magistraten en hoge gezagsdragers maar - in een tweede fase - ook op Algerijnse progressieve intellectuelen, schrijvers, journalisten en westerlingen.

De drieste moorden veroorzaken vanzelfsprekend grote ongerustheid en terughoudendheid in die kringen. Veel journalisten verkiezen bijvoorbeeld hun artikels niet meer te ondertekenen. Van een vrij politiek leven kan in dit klimaat geen sprake meer zijn. Ook de meesten meer repressieve maatregelen van de openbare macht zetten een zware domper op de uitoefening van de politieke vrijheden. Met regelmaat worden ook andere kranten buiten deze van de verboden fundamentalistische, getroffen door allerlei censuurmaatregelen.

Daarnaast blijken leger en politie ook meer en meer allerlei folterpraktijken toe te passen op verdachten.

Van een politieke strijd naar een gewapende burgeroorlog

Pogingen, in januari 1994, om een

"nationale conferentie" met alle politieke groepen te organiseren zijn niet gelukt. De meeste politieke groeperingen, zowel laïciserende, zoals het FFS, als de compromisgezinde islamieten, zoals het Algerijnse Hamas, en ook FIS-aanhangers vonden dat er onvoldoende waarborgen zijn voor echte politieke veranderingen. Oud-minister Bouteflika, uit de Boumediene periode, weigerde het presidentschap blijkbaar omdat hij onvoldoende macht kreeg over het leger. Uiteindelijk werd, ter vervanging van president Ali Kafi, de minister van landsverdediging kolonel Liamine Zeroual aangewezen als staatshoofd. Hij behoudt ook de portefeuille van landsverdediging. Hiermee is een lid van de legertop weer, nu volledig openlijk, aan de wankelende macht in Algerije. In Zeroual zien sommigen wel een aanvaardbaar figuur voor een eventueel compromis met de gevangen FIS-leiding.

Half 1994 is alle politieke strijd weggeveegd door een bittere gewapende strijd tussen twee medespelers: de Algerijnse ordestrejdkrachten met het leger tegen de fundamentalistische guerrilla.

Het valt daarbij op dat noch de civiele maatschappij, noch de structuren van de vroegere FLN en nevenorganisaties, noch de administratie hierbij actief betrokken zijn. Daarnaast zien we dat binnen het leger zelf ook duidelijk aanhangers en infiltranten van de extreme fundamentalisten moeten zitten. Dit blijkt onder meer uit de recente gevallen van collectieve desertie, de goed georganiseerde wapendiefstallen, en de spectaculaire ontsnappingsactie van ongeveer 1000 gevangenen uit de gevangenis van Tazult.

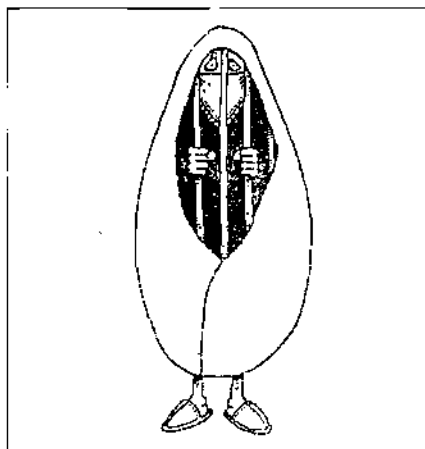
Er wordt vermoed dat ongeveer 650 kleine gewapende groepen islamitische fundamentalisten - die het onderling niet altijd blijken eens te zijn - verantwoordelijk zijn voor het steeds toenemende blinde geweld.

In het voorjaar 1994 doet zich een keerpunt voor: tot dan waren de aanslagen meestal duidelijk gericht geweest op personen die rechtstreeks of onrechtstreeks steun verleenden aan het regime of die zich gedragen als "vijanden van de islam" maar nu worden ook meer en meer zogenaamde "westerse" burgers getroffen: internationaal bekende Algerijnse sportlui, schooldirectrices, vrouwelijke leerkrachten en zelfs schoolmeisjes die geen sluijer dragen. Ook zijn de laatste dertien maand reeds zestien imams vermoord die zich openlijk opstelden tegen het geweld.

Het blijkt eveneens dat gehele gebieden op het platteland en tijdelijk ook grotere

steden onder controle staan van gewapende islamieten. Dit alles veroorzaakt natuurlijk ook meer repressie en tegengeweld vanwege de ordestrejdkrachten.

De andere oppositie, buiten de islamieten, en de onafhankelijke groepen die ijveren voor democratie en mensenrechten krijgen het steeds moeilijker om zich te uiten. Opvallend zijn wel enkele betogingen van vrouwen tegen het terrorisme en tegen eventuele toegevingen aan de fundamentalisten. Daarnaast blijkt de Kabylische (Berberstalige) regio relatief vrij van terroristische aanslagen. Tenslotte wordt nu ook melding gemaakt van sporadische aanslagen op islamieten vanwege een gewapende groep "anti-islamieten".

Tekening van Kaci uit "A as les voiles".

Algerije blijkt verder en verder weg te glijden in een burgeroorlog. De bewindhebbers aan de top - die het onderling ook niet altijd eens zijn - komen meer en meer geïsoleerd te staan samen met het leger. De niet-islamitische oppositie wordt van twee kanten de mond gesnoerd. Van een echt beleid is geen sprake meer. We zien een verdere ontredde van het openbaar leven. Daarbovenop komen nog de aanslagen op leden van die administratie, zoals op wali's (prefecten) en leden van de gemeentelijke executieven. Sprekend is ook de lamlegging van een aantal belastingsdiensten wegens de doodsbreedreigingen vanwege de fundamentalistische guerrilla aan het adres van de belastingsambtenaren. Tenslotte brengt het stilvallen van het (gewone) openbare politieke leven mee dat de politieke top nog verder vervreemd van de bevolking.

De twee Algerijes

Tenslotte kunnen we ons de vraag stellen of de meerderheid van de Algerijnen ooit echt betrokken is geweest bij de

politiek en bij de polarisatie tussen, wat we gemakshalve noemen, modernisten en fundamentalisten. Hier raken we de theorie van "de twee Algerijes", die door verschillende Algerijnse intellectuelen en politici naar voor wordt gebracht. Aan de ene kant stellen ongeveer 5 tot 6 miljoen Algerijnen het, naar Noordafrikaanse maatstaven, relatief wel. Zij hebben kunnen genieten van vele sociale voorzieningen van de voorbije socialistische periode, van de vroegere staatseconomie en van de structuren (en vaak ook privileges) van de éénpartijstaat. De nieuwe democratie was op de eerste plaats voor hen ontworpen. Aan de andere kant zien we ongeveer 20 miljoen Algerijnen, vooral op het platteland maar ook in de volkswijken van de steden, die nauwelijks genoeg hebben om te overleven en die evenmin verbetering zien in de toekomst.

Zijn de meeste Algerijnen islamfundamentalisten?

Uit bovenstaande opdeling van de maatschappij is het evenwel verkeerd te besluiten dat de tweede groep massaal aanhanger zou zijn van het politiek islamitische fundamentalisme en meer specifiek van het FIS. Het is niet eenvoudig om de huidige aanhang van de fundamentalisten in te schatten. De enige beschikbare waardemeter is de uitslag van de eerste ronde van de parlementsverkiezingen van december 1991. De cijfers tonen dat toen niet meer dan een vierde van de kiesgerechtigden op het FIS gestemd hebben. Daarnaast hebben iets minder dan de helft van de kiesgerechtigden gewoon geen stem uitgebracht. Hieruit kunnen we afleiden dat drievierde van de Algerijnen in een islamitisch fundamentalistisch bewind geen oplossing zien voor hun problemen. Het betekent ook dat de ontworpen parlementaire democratie in de ogen van de meeste Algerijnen onvoldoende waarborgen kon bieden voor echte politieke en vooral socio-economische verandering. De onderbreking van het democratiseringsproces heeft bovendien het geloof in democratisering ongetwijfeld nog doen afbrokkelen. In dergelijk klimaat waarbij democratische oppositie van beide kanten uitmondde, en soms dood is gemaakt, bestaat het gevaar dat - met het oog op de vrijstelling van hun privileges - een aantal bewindhebbers en militairen een compromis zouden sluiten met enkele leiders van de islamitische fundamentalisten en zo een dictatuur instellen onder het vaandel van een islamitische republiek.

Dirk Beke, (RUG / RUCA)

Zuid-Afrika: De wittebroodsweken van een zwarte president

'Zuid-Afrika heeft zwarte president' blokletterde De Standaard en zelfs de Wereldwinkel (Brugge) had een poster in die zin opgehangen. Na eeuwen van blanke onderdrukking was dat dan ook een opmerkelijke gebeurtenis. Maar het doet toch onrecht aan de feiten, en aan de miljoenen mensen die binnen en buiten Zuid-Afrika tegen de apartheid hebben gevochten. Met het aantreden van Mandela als president heeft Zuid-Afrika niet zo zeer een zwarte, maar vooral een democratisch verkozen president. De bevrijdingsbeweging en de solidariteitsbeweging waren/zijn niet-raciaal. De verkiezingen van eind april moesten dat ook zijn; de overwinning van het ANC is dan ook een overwinning op het racisme.

De anti-democratische krachten mogen dan wel gepoogd hebben om te verhinderen dat een zwarte tot president van het land zou worden gekozen, of dat er zwarten in de regering zouden komen, voor de democratische krachten kan de installatie van een zwarte president/regering niet het doel geweest zijn. Het doel is en blijft een democratie die een menswaardig bestaan kan garanderen voor alle inwoners van het land, en dat op basis van vrijheid en gelijkheid. En, met Mandela als president, mag dan een belangrijke stap in die richting zijn genomen, het zal slechts één stap blijken te zijn. Eén, zij het een niet te onderschatten, voorwaarde werd verworven; het doel werd nog niet bereikt.

Een maand na de beëdiging (9 mei), zijn de wittebroodsweken van Mandela nog niet voorbij, maar het zou toch al goed zijn om nu reeds een analyse te maken zodat we kunnen zien waar we staan. Je kan er van op aan dat men daar in Zuid-Afrika reeds mee bezig is. Maar ook wij, binnen de solidariteitsbeweging mogen ons niet al te zeer laten meeslepen in de euforie. De solidariteitsbeweging is van een enorm belang geweest in de voorbije strijd. Ze blijft ook belangrijk om er mee voor te zorgen dat de overwinning nu, niet omslaat in een ontgoocheling later. De wereldomvattende strijd tegen (neo, of post-) fascisme en racisme, zou een debacle in Zuid-Afrika moeilijk kunnen verdragen.

Om dus de duit in het zakje te kunnen doen moet de internationale gemeenschap zich bewust zijn waar het op staat; wat er 'binnen' is en wat nog gerealiseerd moet worden, ... en vooral: wat er binnen de mogelijkheden ligt. Is de regering-Mandela in staat te realiseren wat ze belooft en kan ze tegemoet komen aan de verzuchtingen van het Zuidafrikaanse volk?

Zuid-Afrika is een land van enorme mogelijkheden, dat hebben de blanken en heel wat buitenlandse investeerders altijd geweten. Maar heeft het ook de mogelijkheden om de meerderheid van haar bevolking een menswaardig leven

te laten leiden? Zuid-Afrika is in sommige opzichten een geïndustrialiseerd land; terzelfdertijd leeft de meerderheid van de bevolking in 'Derde-Wereld-omstandigheden'. Het noopt tot voorzichtige voorspellingen en tot genuanceerde oordelen m.b.t. de situatie.

De totale overwinning

In heel wat gesprekken, voordrachten en discussies sinds de verkiezingen, kreeg ik te horen dat de overwinning van het ANC en haar bondgenoten net niet je dat was. De overwinning zou daartoe te weinig radicaal zijn, gecompromiteerd door tussenoplossingen en slappe overeenkomsten en Mandela zou er met een borstel doorheen gaan, niet grof genoeg om een duurzame zege binnen bereik te kunnen houden. Wellicht koesteren mensen makkelijk grote illusies en worden ze dan ook snel gedesillusioneerd, en vergeten ze graag met een weerbarstige realiteit te maken te hebben, i.p.v. met een droom. De Zuidafrikaanse situatie is nu eenmaal niet ideaal en de werelddordelijke krachten gooien nu eenmaal roet in het idealistische eten of werken op z'n minst remmend. Je kan niet verlangen van Zuid-Afrika dat het én komaf maakt met de apartheid én de gehele wereld bevrijdt van het (inderdaad) moordend kapitalisme - terzelfdertijd en op haar eentje. De overwinning die bereikt werd afdoen als zou het de moeite niet zijn, omdat ze niet totaal is, lijkt me dan ook eerder een poging om zich in te dekken tegen te verwachten set-backs ("zie je wel, ik had het meteen al gezegd dat het nergens toe zou leiden..."), dan een poging te situatie onder ogen te zien.

Aan de andere kant zijn er ook mensen die menen dat de verwachtingen die de Zuidafrikanen tegenwoordig koesteren dermate hooggespannen zijn, dat ze onmogelijk te realiseren zijn. Deze stelling die neerkomt op een oproep je idealen maar beter op te bergen, nog voor het spel begint, werd/wordt 'stevig' onderbouwd door de uitspraken van zo goed als alle beroeps-commentatoren

(persluis, media). En ook deze stelling lijkt me weinig opportuun. Ze doet afbreuk aan de gehele bevrijdingsbeweging en aan (hun, mijn, jouw) menswaardigheid. Want die menswaardigheid kan niet verdragen dat een fatsoenlijke woning, werk, schoon water, onderwijs, ... voor een illusie, een wensdroom wordt versleten. Als de Zuidafrikaan deze verwachtingen heeft, dan moet je volgens mij al van héél cynische huize zijn om dat 'te hoog gegrepen' te vinden.

Concluderend komt het er op neer niet te veel, maar ook niet te weinig te verwachten van de regeringsploeg. En dat is makkelijker gezegd dan gedaan. De verwachtingen moeten getemperd worden door het besef van de armoede en de ongelijkheid die (nog steeds) heersen, van de politiek-economische wereldverhoudingen, of op z'n minst moeten ze tegenover dergelijke achtergrond bekeken worden. De concrete (specifieke) Zuidafrikaanse situatie en de voorgeschiedenis moeten eveneens opgenomen worden in de rekening.

Maagdelijke staat

Dat betekent dat we moeten stellen dat de staat waar Zuid-Afrika nu in verkeerd geen maagdelijke staat is. De voorlopige grondwet is een gevolg van een compromis. Over het algemeen kan je zeggen dat het voor de democratische krachten (het ANC en aanverwanten) een eerbaar compromis inhoudt. De regering heeft macht, het veto-recht op etnische gronden) werd beperkt, het federalisme werd niet zo ver doorgevoerd dat het nationale solidariteit onmogelijk maakt, ... Maar toch is het een compromis. Alleen al het feit dat men tot op het laatste heeft moeten onderhandelen over en sleutelen aan die grondwet, toont aan dat het geen spelletje was waarbij de winnaar alles zo maar binnen te halen had. Meer zelfs, het ANC heeft er bijna een erezaak van gemaakt om juist dat te vermijden. Ze hebben tijdens de onderhandelingen steeds een 'inclusieve politiek' voor ogen gehouden. Daarmee

werd bedoeld dat men heeft gepoogd om zoveel bevolkingsgroepen (en de vertegenwoordigers van die groepen) te betrekken bij het proces; ten eerste om frustraties te vermijden en ten tweede om die groepen een goede reden (de angst gezichtsverlies te lijden) te geven om zich uiteindelijk achter het onderhandelde resultaat te stellen.

Afzien van de totale overwinning, was de prijs daarvan; regeerbaarheid (in reële termen) de winst.

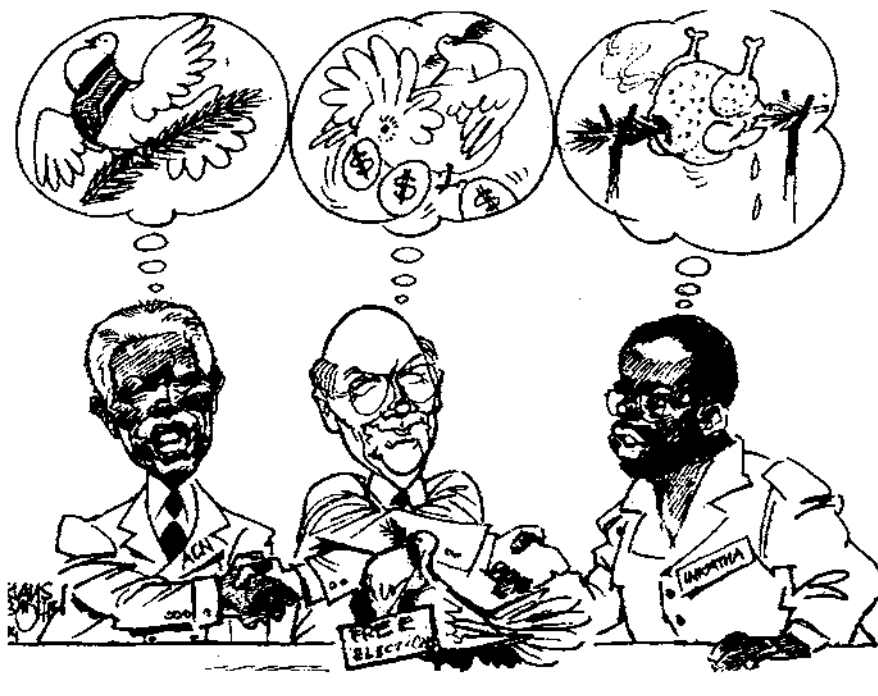
Let er op dat verkiezingsuitslag in die optiek bijna ideaal was: een duidelijke overwinning van het ANC (en haar partners, de communisten en de vakbond); geen twee derden meerderheid (frustratietemperend voor de anderen); een goed resultaat voor de Nationale Partij van De Klerk, mét een meerderheid in één van de provincies; idem voor de Inkatha Freedom Party van Buthulesi; een resultaat ook dat extreem-rechts van blanke zijde dat elke verandering wilde tegengaan (het AWB van Terreblanche) geïsoleerd achterlaat, terwijl het Vrijheidsfront (van Viljoen) haar gezicht kon redden. Alleen voor die anti-apartheidskrachten die zich niet vonden in de ANC-alliantie (de Demokratische partij en het Pan Afrikanistisch Congres) moet het een zware tegenvaller geweest zijn.

De verkiezingen zelf waren dus eigenlijk al een positief resultaat in het licht van de toekomst die én vooruitgang moet inhouden én die duurzame vrede moet brengen doordat men er voor kan zorgen dat die resultaten niet weggespoeld worden in een door frustratie ontketende burgeroorlog.

Ook de samenstelling en de belangrijkste programmapunten van de regering laten zo'n beeld zien. Al wordt het daar, concreet als een regering en haar beleid is, ook meteen duidelijk dat die toekomst misschien wel mogelijk, maar daarom nog niet zeker is.

Naast de reeds opgesomde problemen tikken er nog oudere tijdbommen onder die toekomst. De voornaamste is wel de grondkwesitie. Omdat het onmogelijk bleek om die kwestie te neutraliseren tijdens de onderhandelingen, heeft men ze voor zich uitgeschoven.

Een ander probleem is de samenhang van de regering (en dus van haar beleid?). De regering-Mandela is zoals bekend, een regering van nationale eenheid waarin 'vijanden' (het ANC/ de Nationale Partij/ Inkatha) gedwongen samen zitten. En er zijn niet alleen tegenstellingen tussen die partijen, ook intern zijn er spanningen. Van het ANC bijvoorbeeld, is bekend dat er gematig-

Die Welt

den, radicalen, communisten, syndicalisten,... in zitten die elk hun accenten willen leggen en een positie voor hun mannetje (verbazend weinig vrouwen!) in de regering opeisten.

Regering

Bekijken we de regeringssamenstelling, dan zien we dat Inkatha drie ministers heeft (o.a. Binnenlandse Aangelegenheden) en de Nationale Partij zeven leden levert. De Klerk is vice-president, dat is grondwettelijk; en zijn partijgenoot Keys blijft op z'n post (financiën). Dat is geruststellend voor heel wat niet-zwarten én voor het bedrijfsleven en eventuele buitenlandse investeerders. Keys zou namelijk al te verregaande socialiserings (waarvoor het bedrijfsleven en het groot-kapitaal bang is en waarvoor ze de bevolking wilden behoeden in hun politiek (-e invloed) tot nog toe) tegengaan. Overigens werd Keys nooit grondig bekritiseerd, ook niet in het verleden toen hij zijn post waarnam onder apartheid. Aan de andere kant moet Keys nu wel Alec Erwin als staatssecretaris van Financiën op zijn kabinet dulden. Erwin is communist. De Communistische Partij van Zuid-Afrika levert 13 personen aan de regering van 27 ministers en 12 staatssecretarissen. Ook de sterke man op het kabinet van Buitenlandse Zaken (de minister is Alfred Nzo, ex-secretaris generaal van het ANC); is een communist: Aziz Pahad.

Verder valt ook de aanstelling van Winnie Mandela als staatssecretaris op. Interna-

tionaal gezien, kan zij op niet veel vertrouwen rekenen, sinds haar veroordeling wegens betrokkenheid bij de moord op 'Stompie'. Gezegd wordt dat haar aanstelling een tegemoetkoming is aan de radicalen (jongeren) binnen het ANC. Misschien is dat ook zo, want hoe haar imago ook mag geschaad zijn in de ogen van de wereld, voor heel wat Zuid-Afrikanen heeft ze nog niet afgedaan. Maar wellicht heeft haar positie nu, minstens zoveel te maken met het schromelijk tekort aan vrouwen binnen de regering.

Thabo Mbeki dan weer, is eerste vice-president (d.w.z. voor het ANC; en net als De Klerks vice-presidentschap is deze positie ook grondwettelijk bepaald). Mbeki wordt gezien als een go-between tussen Mandela en De Klerk en heeft de naam zeer gematigd te zijn. Het is opmerkelijk dat hij de belangrijke positie van vice-president heeft gekregen ten nadele van Cyril Ramaphosa. Mbeki was de gedoodverfde minister van Buitenlandse Zaken. Dat het anders liep, is voor heel wat waarnemers een aanwijzing dat Ramaphosa een post-Mandela offensief aan het voorbereiden is. Ramaphosa (die uit de vakbond komt) was immers dé man van de onderhandelingen en iedereen had verwacht dat hij één van de tenoren van de regering zou worden. Ik weet niet of die analyse klopt. Ramaphosa schijnt ambitieus genoeg te zijn, maar anderzijds hield die analyse rekening met het feit dat Mandela binnenkort (nog voor de gegarandeerde vijf jaar die deze regering heeft, over

zouden zijn) zijn ambt zou neerleggen en juist dat heeft Mandela ten stelligste ontkent (hij zou wel na die vijf jaar geen tweede termijn ambiëren; vooral omdat hij dan al 80 zou zijn en hij dat te oud vindt voor een president). Ook de aanstelling van Ramasphosa als parlementsvoorzitter lijkt die piste tegen te spreken.

Tenslotte zitten er nog twee figuren in de regering waarbij ik wat toelichting wou geven: Jay Naidoo (minister zonder portefeuille) en Joe Modise (Defensie).

Wapenindustrie

Modises positie als overste van de strijdkrachten baart zorgen. Modise is een gewezen commandant van de Speer van de Natie, het guerrilla-leger van het ANC. Als hij met die achtergrond de ordrestrijdkrachten en het leger in handen weet te houden, dan is dat een positief punt. Het is immers de sector van de maatschappij waar misschien wel het meest weerwerk, om niet te zeggen tegenwerking, t.o.g. de nieuwe democratie mag gevreesd worden; een sector die overigens de loop van het geweer, waaruit-naar het schijnt- de macht komt, in handen heeft. Maar blijkbaar heeft dat zijn consequenties. Modise volgt immers daartoe, uit overtuiging en/of uit 'pragmatisme' de militaire logika, die wil vermijden dat er teveel op defensie wordt bespaard. De verantwoording daarvoor is, geheel in de lijn van die logika, militair, sociaal én economisch van aard. Het militaire aspect spreekt voor zich, denk ik. Sociaal gezien wil men voorkomen dat veel personen die in het leger zitten, of die bij de guerrilla gediend hebben, op de dood zouden raken in een land met hoge werkloosheids- én misdaadcijfers (de moorden zijn sinds de verkiezingen sterk gedaald - de 'politieke misdaden' zijn blijkbaar onder controle gebracht, maar het geweld tout-court is bij lange nog niet ingedijkt). En in economische termen staat die logika voor een wapenproductie en een machinerie die het BNP kan ondersteunen. Modise heeft zich zelfs voorstander getoond van het opvoeren van de productie ten behoeve van de internationale markt. We hebben hier te maken met een pervers gevolg van de sancties tegen het vroegere apartheidsregime. Omdat toen alle wapenleveringen aan Zuid-Afrika verboden waren (een verbod dat niet waterdicht bleek), heeft het land een eigen wapenindustrie uitgebouwd. En al leverde het apartheidregime ook wapens aan het buitenland (Angola, Zaïre,...), Modise lijkt van het gedacht te zijn dat ze dat nu nog meer moeten doen. En ook al zou men alle internationale spelregels in acht

nemen (zoals er bij wordt verteld); in oorlogszuchtige tijden is dat voornemen van de 'kaap van goede hoop' niet echt hoopgevend.

Plan voor Heropbouw en Ontwikkeling

Jay Naidoo dan. Hij is de voorzitter van de vakbondskoepel Cosatu. Zijn positie als minister zonder portefeuille lijkt in te houden dat hij moet waken over het Plan van Heropbouw en Ontwikkeling dat overigens voor het grootste deel door Cosatu werd opgesteld. Huizen, stromend water, elektriciteit, toiletten, onderwijs, ... daar gaat het over. Cosatu raamt de kosten daarvan op zo'n 900 miljard frank. Maar De Klerk zegt dat het bijna zeven maal zoveel zal kosten en dus onbetaalbaar is. Ik ben niet zo goed in staat om uit te maken of het bedrag dat Naidoo noemt, mede bepaald werd door de retorische voorzichtigheid de rijken niet al te bang te maken en/of De Klerk net het omgekeerde wil doen zodat hij hun positie ietwat zou kunnen beschermen door het plan te laten mislukken. Zeker is dat het om een ambitieus plan gaat, waarvoor de financiering ook zal afhangen van de buitenlandse investeringen.

Die investeringen laten zich echter niet leiden door goede wil. Men eist in tegendeel effectieve stabiliteit en speelruimte (mogelijkheden voor winst) en dat verklaart mede de evenwichts-oefening die het ANC op economisch vlak nu al jaren aan het opvoeren is. Los van de directe factoren (de concrete mogelijkheden van het land op zich) speelt de internationale economische situatie niet in het voordeel van Zuid-Afrika. Dat zal wel duidelijk zijn.

Anderzijds vermag solidariteit misschien ook iets (die kan bijvoorbeeld een Belgische regering, of een Europese Unie tot stappen aanzetten). Het verleden heeft aangetoond dat die solidariteit toch iets in z'n mars heeft, tenminste als het om 'negatieve' maatregelen ging (boycot, sancties, ...). Als die slagkracht ook positief zou kunnen werken, valt nog te bezien. Maar laten we op z'n minst niet passief blijven, uit faalangst en om later te kunnen zeggen dat 'die zwartjes nog maar eens hebben getoond het niet aan te kunnen'.

12-13 juni 1994
Jaak Perquy

Uit "Le Monde"
"Je gaat toch een beetje te ver Jean-Paul!"

Het definitieve neen van de Paus

In zijn apostolische brief gepubliceerd op 30 mei j.l. heeft Paus Paulus een kordaat neen gezegd aan de priestertwijding van vrouwen. Volgens de Paus is een verdere dialoog over dit probleem uitgesloten en moet iedereen zich bij dit besluit neerleggen. Dat een krachtig protest is losgebroken, ook in ons land, tegen deze autoritaire maatregel, wijst er op dat, ook in de kerk, de drang naar meer democratie veld wint. In de voorbije dagen heeft Jean-Paul (nu 74 jaar) ook al medegedeeld dat hij er niet aan denkt op zijn 75ste verjaardag af te treden maar reeds voorziet tot het jaar 2000, dus tot zijn tachtigste jaar het roer in handen te houden. Het is ook bekend dat de Paus een hardnekkige tegenstander van zwangerschapsonderbreking is -zelfs onder geen enkele voorwaarde- of andere vormen van geboortebeperving. Ook tegen het gebruik van condooms, om de uitbreiding van de Aidsbesmetting te voorkomen, verzet hij zich. Het geheel is een van zijn strijdpunten tegen de e.v. Wereldkonferentie van de V.N. die te Caïro moet plaats hebben met het probleem van de geboortebeperving aan de dagorde. Andere regeringsleiders, want de Paus is niet alleen een kerkelijke leider maar ook het hoofd van Vaticaanstaat, zouden reeds lang als "diktator" gebrandmerkt zijn. (ads)

VN-opdracht in Rwanda ?

De VN hebben uiteindelijk toch beslist een contingent van 5500 blauwhelmen naar Rwanda te sturen. Ondanks het aandringen van secretaris-generaal Boutros Boutros-Ghali werd voor de interventiemacht een klassiek minimaal mandaat uitgeschreven: geen inmenging in de aan gang zijnde burgeroorlog, wel de creatie van humanitaire veiligheidszones waar vluchtelingen kunnen worden ondergebracht en de begeleiding van hulpkonvoien. Gezien de problematische voorbereiding van de interventie zal de effectieve aankomst van de troepen in Rwanda nog wel een paar weken op zich laten wachten.

In het licht van de omvang van de moordpartijen die onverminderd verdergezet worden en nagenoeg de helft van de Rwandese bevolking op de vlucht hebben gejaagd, heeft de laattijdige VN-beslissing een wrange, niet weg te spoelen bijmaak. Het riekt verdacht veel naar cynisme: als je maar lang genoeg wacht, houdt de massamoord wel vanzelf op - wegens gebrek aan deelnemers- en wellicht valt er nog een humanitair applausje te oogsten. En het kan nog cynischer. Wat te denken van de voor de westerse tenoren van de UNO elegante oplossing? Blauwhelmen gerecruteerd in Afrikaanse landen die opereren in naam van de wereldgemeenschap: het geweten gesust en geen enkele blanke soldaat die ook maar het geringste risico loopt. Twee vliegen in één klap: daar zal de westerse publieke opinie best vrede mee hebben.

Het Rwanda-debacle toont nog maar eens de machteloosheid en stuurloosheid van de VN aan. De geloofwaardigheid van de VN is volledig ondergraven. De dubbelzinnige en hypocriete houding van de UNO ontnemt de organisatie steeds meer het gezag waar die na de val van de muur aanspraak op leek te maken. Die tweeslachtigheid uit zich op elk vlak. Neem alleen al de bereidheid tot interventie: waarom in Somalië en Rwanda wel en niet in pakweg Angola (waar de democratische verkiezingen door het verliezende UNITA van Jonas Savimbi - jarenlang door het Zuidafrikaanse apartheidsregime gesteund in zijn destabilisatie van het land- werden getorpedeerd en een even afschuwelijke burgeroorlog uitgevochten wordt) of Mozambique?

Even dubieus zijn de gehanteerde terminologie en de beoordelingsnormen die in verschillende situaties lijken te gelden. Zo worden de Bosnische Serviërs, Kroaten en Moslims door de UNO als legitieme gesprekspartners (want 'naties'?) erkend, maar in Somalië was het andere koek: de verschillende fracties werden geleid door 'warlords', krijgsheren, kortom misdadigers die dan ook vogelvrij kunnen worden verklaard (Aideed). En er is het 'subtiële' onderscheid tussen Afrikaans 'tribalisme' en de gewettigde aspiraties van Europese 'naties'.

Eigenlijk zijn de VN het gedroomde alibi geworden. Voor de omstaanders, die hun onverschilligheid kunnen verhullen door alle verantwoordelijkheid naar het internationale forum door te schuiven. Maar evenzeer voor de betrokken partijen die in de UNO de legitiëring vinden voor hun eisen en uiteindelijk voor het militair geweld dat ze aanwenden. Aan de onderhandelingstafels wordt de illusie van beheersbaarheid van conflictharden zorgvuldig gekoesterd. De antagonisten verwerven er echter de broodnodige erkenning - in het geval Rwanda, de presidentiële milities b.v. - die ze bij hun achterban en op het terrein kunnen verzilveren. En daar, op het terrein, worden de onderhandelingsposities militair afgedwongen, ten koste van onnoemelijk menselijk leed. In dit opzicht zijn de UNO-demarches een essentieel onderdeel van de uit de hand lopende problemen in een aantal gebieden.

Het verwijt dat de internationale gemeenschap, vooral dan wat Afrika betreft, steeds te laat ingrijpt, snijdt eigenlijk geen hout. UNO-acties komen bijna per definitie te laat. Pas wanneer een conflict tot uitbarsting komt, begint de VN-machinerie te draaien. De UNO kan bijgevolg enkel aan symptoombestrijding doen en pogen situaties te controleren op een moment dat de gebeurtenissen reeds lang een eigen logica volgen.

Een krachtadiger mandaat voor de VN-troepen kan dus evenmin een oplossing brengen. Trouwens hoe haalbaar of wenselijk zou zo'n scherp mandaat wel kunnen zijn? Het dreigt carte blanche te geven aan de veiligheidsraad, die dan naar eigen inzichten (van de sterkste landen) beslist wanneer wel en wanneer niet op te treden. Bovendien is een dergelijke opdracht de weg naar een constante bezettingsmacht want de bedoelde tussenkomst kan niets oplossen aan de grond van de zaak.

De nu aangekondigde humanitaire interventie in Rwanda zal uiteraard ook niets veranderen aan de burgeroorlog. Het RPF is bezig aan een veroveringsoorlog en zal elk staakt-het-vuren of aandringen op onderhandeling afslaan zolang het aan de winnende hand is.

Pas wanneer het volledige Rwandese grondgebied is ingepalmd of wanneer de oorlog zou vastlopen in oninneembare stellingen zal het RPF tot gesprekken (met wat rest van de Rwandese interim-regering) bereid gevonden worden. Ondertussen blijft de burgerbevolking het weerloze slachtoffer van de op drift geslagen Hutu-milities en het Rwandese regeringsleger enerzijds of van op wraak beluste RPF-onderdelen anderzijds.

Marc Van Acker

De rol van Frankrijk in Rwanda

Tijdens de recente gebeurtenissen in Rwanda heeft Frankrijk zijn para's vanuit hun militaire basis in Centraal-Afrika bliksemsnel ingezet om zijn onderdanen te evacueren. Frankrijk was reeds in 1990 militair tussen gekomen tijdens het offensief van het Patriottisch Front met een corps van 600 man dat ter plaatse bleef om de regering van Habyarimana te beschermen. Zo kreeg een Frans detachement als opdracht het Rwandese leger en de gendarmerie op te leiden en... van de nodige wapens te voorzien.

In 1993 werd door het Franse ministerie voor Coöperatie een steun gegeven van 60 miljoen frank voor het Rwandese leger, zes missies werden voor de instructie van de gendarmerie ter plaatse gezonden en een veertigtal Rwandese officieren kregen een opleiding in Franse militaire scholen. Zo groeide in enkele maanden tijd het Rwandese leger dank zij deze hulp van 5.000 tot 40.000 manschappen. Zo redde Parijs het regime van de Generaal-President, de dictator Habyarimana, maar is ze tevens medeverantwoordelijk aan de recente slachtpartij. De gewezen socialistische regering, de huidige rechtse regering en President Mitterrand dragen hier dus een grote verantwoordelijkheid. De mediafiguur en gewezen minister Bernard Kouchner, die onlangs "met" de T.V. in Kigali was, zou dit niet mogen vergeten. En nu wil dit Frankrijk om "humanitaire" redenen interveniëren. (ads)

Kan de Cubaanse revolutie overleven?

Het antwoord is niet zo eenvoudig. Laten we eerst even kijken wat er staat te gebeuren wanneer het antwoord "neen" zou zijn. We hebben een stichtend voorbeeld: Nicaragua!

Tijdens het Sandinistisch bewind was het land stilaan op weg, grotendeels naar Cubaans model, een tweede sociaal-ekonomisch rechtvaardig "lichtpunt" te worden in Latijns-Amerika. Voor de USA-tuinman was het uiteraard totaal uitgesloten dat, naast het onkruid Cuba, nog maar eens zo'n gevaarlijke woekerplant in zijn achtertuin zou bloeien. Er werden dus tijd, geld, moeite noch wapens gespaard om deze onverlaat uit te roeien. Het was dan ook niet zo verwonderlijk dat de Sandinisten de verkiezingen verloren. Spijtig genoeg waren ze ook nog zo simplistisch eerlijk om de macht uit handen te geven, maar ja, democratie stond hoog in hun vaandel. Maar wat zien we nu?

Nicaragua is terug één van de meest arme, miserabele landen van Latijns-Amerika geworden: op dit ogenblik is méér dan 60 % van de bevolking werkloos (waarvan velen dus honger lijden); het analfabetisme is terug opgelopen tot 35 % (voorheen ± 13 %) want het onderwijs is betalend geworden en die werklozen kunnen eenvoudigweg hun kinderen niet naar school sturen; ook de gezondheidszorgen zijn onbetaalbaar voor de have-nots, gevolg: het sterftecijfer stijgt enorm, er zijn terug epidemieën, de polykliniekjes (die we nog zelf mee gebouwd hebben) staan leeg en te verkommeren, want geen klanten meer. Zelfs de belofes aan de ex-contra-huurlingen (destijds betaald door de CIA) voor steun en grond worden niet nagekomen, met als gevolg opnieuw

gevechten en moordpartijen. We zouden nog een tijdje kunnen verdergaan, maar dit kan al volstaan.

De eer van de tuinman is dus gered, de status van wingewest hersteld en alles om ter best in de beste der Nicaraguaanse werelden. Kreperen is zelfs gratis geworden!

Cuba na de overwinning

De tien eerste jaren van de Revolutie werd ook Cuba geteisterd door betaalde en bewapende contra-benden. Op een eiland ligt het natuurlijk veel gemakkelijker om zulke akties te neutraliseren, maar tevens stond de Cubaanse bevolking voor het merendeel veel bewuster en overtuigder achter haar Revolutie. Ze was trouwens het eerste slachtoffer van deze nietsontziende moordenaars en had aan den lijve ondervonden dat de "barbudos" van Fidel tijdens de bevrijdingsstrijd de bevolking steeds met respect hadden behandeld. Dat vergat men niet. In 1974 hebben wij meegemaakt dat toch nog eens een ploeg huurlingen met een speed-boat vol wapens de poging waagde: ze slaagden er zelfs niet in meerdere honderden meter het land in te dringen vooraleer ze opgepakt werden.

Intussen werden door de CIA nog wel 19 pogingen ondernomen om Fidel Castro persoonlijk te likwideren, die alle mislukten, en was de inval aan de Varkensbaai op een absoluut fiasco

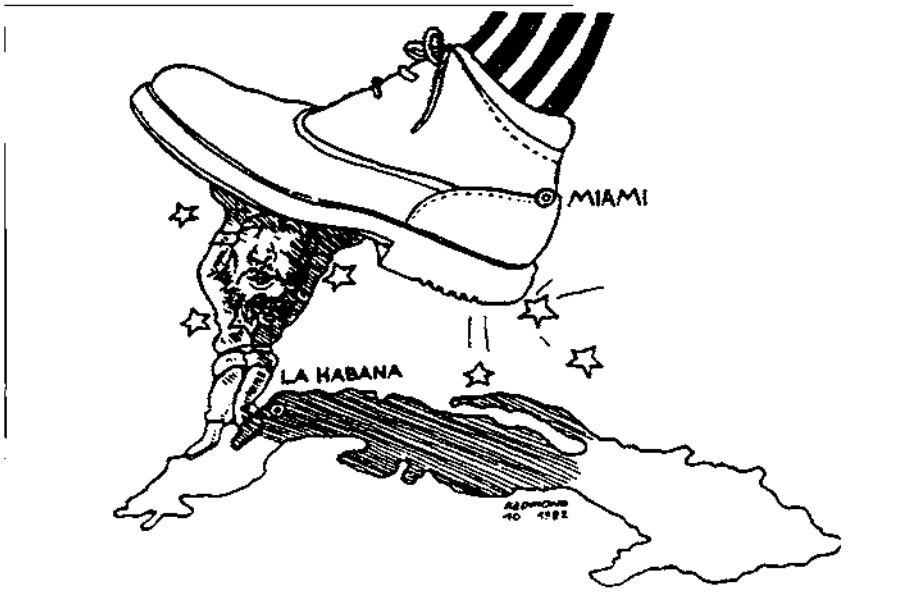
uitgelopen. Het spreekt vanzelf dat de USA deze feitelijke nederlagen nooit verteerd hebben, laat staan vergeven. Die Caraïbische horzel in het vel van de beer was gewoonweg onduelbaar. Dan maar anders proberen.

Vandaar dat het kleine, in feite onbebullige eilandje Cuba nu reeds méér dan 30 jaar onder een nietsontziende, onverbiddelijke en alle mensenrechten negerende Amerikaanse ekonomische en politieke boycot gebukt gaat, waarbij blijkbaar alle middelen, ook de meest misdadige, toegelaten zijn onder het alles behalve afkeurend oog van de internationale gemeenschap. Toen Cuba zich daardoor na enkele jaren noodgedwongen tot het Oost-blok wendde voor steun was het hek helemaal van de dam. Sinds de val van de Muur zit Cuba nu evenwel dubbel in de knoei. De Cubaanse ekonomie was vanzelfsprekend hoofdzakelijk afgestemd geraakt op de eerlijke handelsovereenkomsten met de Oost-landen. Vermits deze landen na de wending de twijfelachtige prestatie leverden die overeenkomsten van de éne op de andere dag te laten vallen alsof ze nooit bestaan hadden, was het duidelijk dat Cuba het dubbel moeilijk zou krijgen. Zo gebeurde ook.

Het vervolg

Cuba kreeg inderdaad een moorddadige klap. In het noorden wreef men zich reeds de handen en werden de flessen klaargezet: nu zou het zeer vlug gedaan zijn met dat kwalijke distelgewas dat reeds zo lang de tuin besmeurde.

Dat is nu echter toch alweer meerdere jaren geleden en de Cubaanse Revolutie is nog steeds niet ter ziele gegaan. De razernij van de Yanks neemt met de dag toe en de meest krapuleuze maatregelen (zoals de Torricelli-wet, nota bene een demokraat!) volgen zich op. Druk, afdreigingen en chantage zijn schering en inslag: zo werd b.v. de Franse maatschappij Total reeds meerdere malen bedreigd om de boringen naar petroleum die ze op Cuba uitvoert stop te zetten. Gelukkig tevergeefs. Voor maatschappijen waar de Amerikanen een vinger in de pap hebben is elke relatie met Cuba totaal uitgesloten en Derde Wereldlanden die steun moeten krijgen van de USA, het IMF of de Wereldbank wordt b.v. onomwonden duidelijk gemaakt dat ze het wel kunnen

vergeten als ze ook maar voor één frank handel drijven met Cuba. Democratisch is anders en ook een economische poging tot volkerenmoord is een ernstige schending van de mensenrechten.

De situatie vandaag

Voorals bij gebrek aan petroleum loopt inderdaad een groot gedeelte van de Cubaanse economie op krukken. De besparende elektriciteitsonderbrekingen veroorzaken enorm veel verlies aan tijd en produktiviteit. Het openbaar vervoer is een regelrechte ramp: van de 1700 autobussen die vroeger de dienst uitmaakten in Havana (méér dan 2 milj. inw.) rijden meer dan de helft niet meer; van de 417 die men in 1990 van Spanje had gekregen staan er 200 in de garage bij gebrek aan wisselstukken. De voorheen 30.000 dagelijks verzorgde ritten zijn teruggelopen tot 11.000.

De Cubanen blijven echter nooit bij de pakken zitten: zo werd de fiets geïntroduceerd; 800.000 bollen er nu reeds. Ze worden ook in Cuba geproduceerd. In eigen produktie werden 84 bussen van grote capaciteit en trein-bussen (prachtige vehikels op oplegger) gebouwd, maar ze zouden er 2.000 nodig hebben. Er zijn ook de speciale staatsinspektoren die op 33 verkeerspunten het vervoer controleren en in alle voertuigen vrije plaatsen met wachtenden opvullen volgens bestemming. Dit laat toe per dag ± 50.000 personen naar de provincie te bedienen.

Voor alles is een oplossing en moeilijk gaat ook, zeggen de Cubanen, maar het is niet steeds aangenaam.

Gezien de vervoersmoeilijkheden ligt ook de aanvoer en de distributie van levensmiddelen lastig, uiteraard vooral in de steden. Het aanbod is dus beperkt en de keuze is klein, maar de basisvoeding blijft verzekerd. Runds- en varkensvlees zijn zeldzaam, maar alle kinderen krijgen er op school tot 4 maal per week. Ook aan melk is een ernstig tekort, behalve dan ook weer voor kinderen, die bij alles voorrang krijgen.

Intussen heeft sinds de Revolutie, ondanks alles, nog geen enkele Cubaan honger geleden. Dat kan waarschijnlijk geen enkel ander land zeggen, ook bij ons niet! Om van Afrika, Azië, de Latijns-amerikaanse favelas of de Braziliaanse vuilnisbeltbewoners maar te zwijgen.

De vermelding in De Standaard van 30 mei jl. dat 50 % van de Cubaanse kinderen aan bloedarmoede lijden is, ons inziens, dan ook totaal uit de lucht gegrepen. Het strekt de lokale Unicef-

afdeling dan ook niet tot eer dergelijke geruchten te verspreiden.

De omschakeling

Reeds lang vóór de val van het Oostblok beseften de Cubanen dat ze kost wat kost van de mono-kultuur van de suiker moesten afgeraken. Daartoe werden alle wetenschappelijke en technische middelen ingezet. De bijprodukten en afgeleiden van het suikerriet zijn intussen ontelbaar: meststoffen, textiel, papier, geneesmiddelen, enz. Op het gebied van bio-technologie en medicijnen staat Cuba mee aan de top; toch niet zo vanzelfsprekend voor een Derde Wereldland.

Dat was ook de aanleiding tot de uitbouw van het toerisme. Cuba heeft een van de mooiste stranden van de wereld, dus... Dat is trouwens het domein waar men het gemakkelijkst joint ventures met het buitenland kan opzetten, wat reeds veelvuldig gebeurt, en waardoor tevens de doeltreffendheid van die ondernemingen, het dient gezegd, ernstig wordt opgedreven. De resultaten blijven niet uit: zo zal de toeristische sektor dit jaar bijna zeker de eerste plaats van de suikerindustrie overnemen.

Toerisme heeft echter ook zijn kwalijke kanten: Westerse toeristen die naar Cuba in verlof kunnen gaan zijn nu niet bepaald van de allerarmsten en dat kan op een deel van de Cubaanse bevolking wel een verkeerde indruk maken. Daarenboven moeten die toeristen uitermate goed verzorgd worden, wil men ze niet verliezen. Een toerist zal dus in Cuba niets tekort komen en, alhoewel de Cubanen dat wel berijpen, zijn ook zij maar mensen en steekt het verschil in voeding en uitrusting soms toch wel de ogen uit.

En dan zijn er de blijkbaar onvermijdelijke kwalen van het toerisme: gesjacher en geknoei met buitenlanders, kleine kriminaliteit, een zekere vorm van zachte prostitutie, enz.. Dat zijn verschijnselen die zeer moeilijk te beheersen vallen, tenzij door keiharde repressie, en dat is een methode die de Cubaanse overheid steeds ten alle prijze - op alle terreinen trouwens - heeft willen vermijden.

De zekerheden

Twee domeinen zijn in Cuba onaantastbaar: het onderwijs en de gezondheidszorg.

Wat het onderwijs betreft moet Cuba voor geen enkel Westers land onderdoen en wat de methodiek en de liefdevolle benadering van het kind aangaat staat zij, volgens onze bescheiden mening, zelfs verder. Analfabetisme ligt er dan

ook lager dan b.v. in Frankrijk. Soms kampt Cuba al wel eens met een overschot aan hoger geschoolden en een tekort aan handarbeiders. Ondanks de precaire economische situatie werken b.v. nog steeds ± 2.000 Cubaanse geneesheren als ontwikkelingshulpers in andere Derde Wereldlanden.

Onvermijdelijk is dat ook de scholen in de huidige omstandigheden, van laag tot hoog, gebukt gaan onder een ernstig gebrek aan materialen. Levering van schoolbenodigdheden is dan ook één van de absolute noodwendigheden bij het opzetten van hulpprojecten. Meerdere landen en groepen zetten zich daar reeds voor in. Buitenlandse Zaken van België (W.C. als u begrijpt wie we bedoelen) fluiten natuurlijk weer naar de vogeltjes.

De gezondheidszorg in Cuba is een unicum. Het kan onwaarschijnlijk klinken, maar op medisch gebied staat het landje mee aan de wereldtop. Het aantal orgaanoverplantingen is er indrukwekkend, zo b.v. méér dan 2.000 nieroverplantingen de laatste 24 jaar.

In landen als Brazilië en Argentinië worden ganse provincies ingeënt met speciale serums tegen o.a. geelzucht, hersenvliesontsteking, enz. uit Cuba. Het land beschikt over een Centrum voor Neurologische Restauratie, waar de ziekte van Alzheimer, van Parkinson, epilepsie en tientallen andere aandoeningen doeltreffend bestreden worden; ook buitenlanders kunnen er terecht.

Sinds de ramp van Tchernobyl werden in Cuba 13.000 kinderen en volwassenen naar het eiland gehaald en medisch verzorgd, vaak met verbazende resultaten. Dit ondanks de onheuse behandeling van het land door de ex-Soviet Unie.

Het grootste wapen van Cuba is de preventieve zorg. Door het systeem van de "medico de la familia" staat de bevolking onder voortdurende medische controle; inentingscampagnes behoren tot het dagelijks leven, ze kosten veel geld, maar zijn op langere termijn enorm kostenbesparend. Alle zorgen, heelkundige bewerkingen, enz. zijn voor de Cubaanse bevolking gratis. Onlangs publiceerde Unicef onderstaande oproep in de pers:

Kindersterfte

België:

11 (per duizend onder de vijf jaar)

Ruanda:

222 (per duizend onder de vijf jaar)

(Bron: Unicef, pr. 000-000055-55)
Tel. (02) 230 59 70

Het ware beter geweest Cuba te citeren: Daàr is de kindersterfte op dit ogenblik slechts 9,7 per duizend!

Het moge duidelijk zijn: onderwijs en gezondheidszorgen zijn en blijven absolute prioriteiten. Zelfs indien de Cubanen nog maar de helft konden eten van wat ze nu hebben, dan nog zouden deze twee niet ter discussie staan.

De dissidenten

Je komt in Cuba heelwat mensen tegen die klagen, ontevreden zijn of kritiek leveren; het gebeurt op straat, bij vrienden en zelfs bij officiële ontmoetingen. Dat levert geen enkel probleem op.

Echte dissidenten zijn zeer dun gezaaid. De zgn. mensenrechtenmilitanten (een 6-tal groepuscules) geven openlijk toe dat ze mogelijk met een 150-tal zijn. Zeg nu zelf, op een bevolking van 11 miljoen! Dit zijn niet zomaar losse beweringen. In januari van dit jaar lekte een geheim bericht uit van Joseph Sullivan, zaakgelastigde van het Bureau voor Ameri-

kaanse Belangen in Havana, gericht aan zijn bazen op het State Department in Washington. Sullivan bekloeg zich erover dat bij al de asielaanvragen (die zelden worden verleend trouwens als men Cuba legaal wil verlaten) die op zijn kantoor binnenkwamen, geen enkele ernstige dissident te ontdekken viel. Eén enkele had eens 30 dagen vastgezet, maar dan was het nog zeer twijfelachtig of het om die reden was. Sullivan vroeg dan ook dringend financiële en andere middelen, waaronder akties van de CIA, om te trachten méér mensen tot dissidentie aan te zetten. Een méér betrouwbare bron kunnen we ons bezwaarlijk indenken. Wanneer we dan toevallig ook weten dat de huidige Belgische ambassadeur, Paul Vermeirsch, eveneens een grote dissidentenvriend is en dat patron Willy Claes daartegen geen bezwaren schijnt te hebben, is het niet zo verwonderlijk dat asielzoekers naar deze ambassade gelokt worden. Als rabiante atlantist en getrouwe amerikanofiel is Claes uiteraard steeds een Cuba-hater geweest.

Voorlopig besluit

We stelden de vraag "Kan de Cubaanse Revolutie overleven?". Persoonlijk denken we van wel. De Cubaanse bevolking is bijzonder taai; de overgrote meerderheid is zeer goed op de hoogte van internationale toestanden. Ze zijn er zich dus zeer van bewust dat, indien de Revolutie het begeeft, ze onafwendbaar Nicaraguaanse toestanden tegemoet gaan, zoals we die hiervoor beschreven. Dan zou het dus allemaal een maat voor niets geweest zijn. Stelt men de vraag: "Zàl de Cubaanse Revolutie overleven?", dan weigert ook onze kristallen bol ieder antwoord. Ondanks de vele solidariteitsakties in gans de wereld, de laatste jaren zelfs zeer belangrijke in de USA, zijn de tegenkrachten enorm sterk en vooral... zonder enige skrupules! Het enige wat we uit de grond van het hart blijven zeggen is: "De Cubaanse Revolutie moet overleven", maar zal dat volstaan? We kunnen er enkel ons uiterste best voor doen.

Jakke Schelfhout
Provincieraadslid SP, Antwerpen

25 jaar geleden in Vrede

Op de uitkijk

De onthullingen van Shoup

De verbijsterende onthullingen, die de gewezen opperbevelhebber van de Amerikaanse Marine David M. Shoup onlangs in "The Atlantic Monthly" heeft gedaan, hebben heel wat deining verwekt in de wereldpers. Maar eigenlijk ook weer niet zoveel als je zou verwachten, want alles bij elkaar houden die onthullingen een meedogenloos requisitoir in tegen de Amerikaanse binnen- en buitenlandse politiek - requisitoir dat de Amerikaanse mythe van dienstbaarheid aan vrede en vrijheid een onherstelbare deuk geeft. Wat zegt Shoup? Samenvattend gesproken constateert hij:

- dat Amerika een militaristisch en agressief land is geworden;
- dat de States meer dan 1.517.000 Amerikanen in uniform op de been hebben, verspreid over 119 landen;
- dat miljoenen jonge Amerikanen uit de Tweede Wereldoorlog terugkeerden als geïnctrineerde, in de strijd geharde beroepsmilitairen, de kern van een natie van veteranen en vechters;

- dat voor vele van die veteranen de militaire dienst een tijd is geweest van africhting en indoctrinatie, en een van de opwindendste ervaringen van hun leven;
- dat de relatie tussen de oorlogsindustrie en het militaire establishment enger is dan men algemeen vermoedt;
- dat heel wat ambitieuze beroepsmilitairen werkelijk naar oorlog verlangden, omdat men zich alleen op het slagveld kan onderscheiden, omdat een carrière in vredestijd een vervelend en frustrerend vooruitzicht is voor de gemiddelde officier;
- dat de invasie in de Dominicaanse Republiek in 1965 uiteindelijk slechts een uittesten van de paraatheid was, een indrukwekkende race tussen landmacht en mariniers met de bedoeling de respectieve mobiliteit te testen;
- dat diezelfde onderlinge rivaliteit tussen landmacht en marine (en luchtmacht) aan de basis lag van het

- Amerikaanse optreden in Vietnam;
- dat de bombardementen op Noord-Vietnam zozegd represailles waren voor het Tonkin-incident in 1964, maar dat in feite de Navy al aanvalsplassen gereed had vóór het beruchte incident;
- dat het militarisme in de Verenigde Staten in volle bloei is en een toekomst belooft van krachtige zelfbestuiving.

Militarisme, indoctrinatie, agressiviteit... Uit de mond van een Amerikaans generaal, gewezen opperbevelhebber van de marine en held uit de slag van Tarawa in 1943! Zouden onze Belgische ministers, die schijnheilige apostelen van het schijnheilige Amerikaanse vredes- en vrijheidsevangelie, nu toch niet een beetje vies worden van hun shapvrienden, wanneer zij dergelijke onthullingen onder ogen krijgen? Of zijn zij zelf zo vies, dat zij de stank rondom hen niet meer ruiken? Farizeeërs aller landen, verenigt u in... de NAVO.

Ward Ruyslinck, juni 1969

Rusland en de NAVO

Wat voorafging

Sedert Wereldoorlog II bestond er eigenlijk geen klassieke diplomatie meer zeker niet op wereldniveau. Niet dat het verschil belangrijk leek want die diplomatie stelde ook niet veel voor. Tot in de dertiger jaren probeerden de middelgrote mogendheden door allerlei allianties en drukkingsmiddelen hun politieke doelen te verwezenlijken en gingen er steevast mee door tot de onvermijdelijke kortsluiting. Vanaf 1946 was er dan het systeem van de twee blokken, weldra vastgepind op het evenwicht van de nucleaire bewapening. Gelukkig heeft dat evenwicht meer dan veertig jaar stand gehouden en is de planeet aarde ondanks Reagan nog niet vernietigd. Gorbatsjov wierp de handschoen in de ring toen hij beseftte dat dit het enige middel was om de menselijke soort te laten overleven. Alle gevaar is daardoor niet geweken want er bestaat nog steeds een ernstig risico voor proliferatie van het atoombuig en zelfs het afbreken van het nucleair afval blijft een hele klus. Dit is een verantwoordelijkheid die het "winnende" bondgenootschap niet kan afwimpelen, hoogstens delen indien men afstapt van de overwinningmentaliteit.

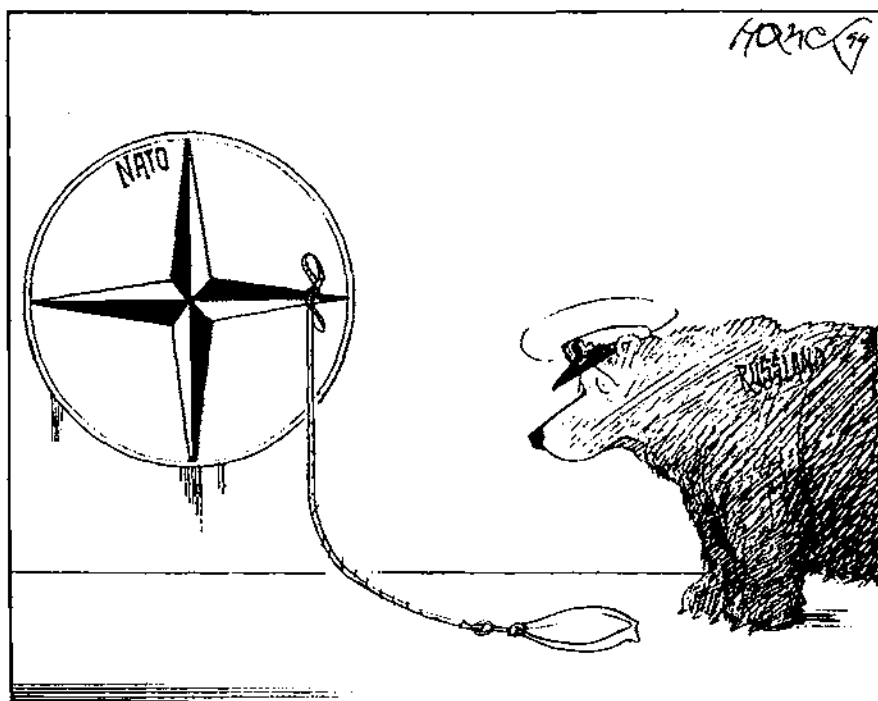
De NAVO nu

Het Atlantisch bondgenootschap tracht zich moeizaam aan te passen aan een situatie waarin de politiek opnieuw een belangrijke rol speelt, doch de Oost-europese staten geloven alleen in machtspolitiek terwijl de Russen niet willen uitgesloten worden uit een spel, waarin sommigen hen graag zouden dwingen in de rol van slechtste leerling van de vredesklas.

Al bij al maakt het wegvallen van de klassieke diplomatie het zoeken naar stabiliteit en naar een vreedzaam perspectief nog wat moeilijker. Eigenlijk zou er iets anders moeten komen in de plaats van de NAVO doch de organisatie heeft zoveel macht naar zich toe getrokken dat dit voor het ogenblik nog voorbarig lijkt. Een overgangperiode is trouwens noodzakelijk.

En Europa

De Europese staatslui zijn er zich wel van bewust dat Europa beter niet één gemaakt wordt tegen de Russen, met wie trouwens best te praten valt. De misschien nog wankele interne politieke situatie in Rusland noopt tot voorzichtigheid doch onze huidige gespreks-

partner heeft ook redenen om niet erg gerust te zijn in onze stabiliteit en waakzaamheid tegenover het fascisme. Men moet hopen dat de verdere besprekingen met de Russen een gunstig verloop kennen want dit is van het grootste belang voor de toekomst van Europa. Slechte betrekkingen zouden misschien niet direct de vrede in gevaar brengen, wel het vertrouwen in de toekomst van het oude continent. Misschien groeit er op dit vlak ook iets dat op inzicht kan wijzen bij de president van de Verenigde Staten. Een betere en meer genuanceerde onderhandelingspositie van de twee grootste mogendheden tegenover elkaar kan gunstig zijn voor de vrede en hoeft niet onvermijdelijk uit te draaien op een soort aangepast Yalta of herkaveling van de invloedssferen. Vanzelfsprekend moeten de Europeanen waakzaam blijven en hun ruggegraat laten groeien. Concreet betekent dit eigen geopolitieke inzichten en een eigen diplomatiek apparaat. De NAVO moet vanzelfsprekend op termijn en zeker voor de Europese politiek door andere instellingen worden vervangen. De NAVO kan voorlopig de verantwoordelijkheid voor het opruimen van de atoombommen uitoefenen zonder zich boven de EU te blijven plaatsen anders komen er op termijn onvermijdelijk moeilijkheden. Ik geloof dat de oude demonen van machtspolitiek geleidelijk kunnen plaatsmaken voor meer overlevings- en vredeswil. Wat de bewapening van de Europese Unie betreft is het nogal evident dat men niet over één nacht ijs mag gaan en niet zomaar een Europees leger had mogen oprichten

waarin de grootsten zonder meer hun macht kunnen uitoefenen tegenover de eigen bondgenoten en de z.g. vredesdoelen bepalen in functie van de eigen machtshonger. De Europese Unie moet eerst groeien tot een politiek evenwichtig geheel en dan zelf bepalen of en hoeveel strijdkrachten nog noodzakelijk zijn. Nu handelt men net andersom zoals in de goeie ouwe tijd van Clausewitz en het voornucleaire militaire denken.

Victor Stuyck (13.6)

Andere Wereld

*In een andere wereld
zou ik willen zijn
waar men geen haat kent
geen angst en geen pijn.*

*In een andere wereld
zou ik willen leven
waar mensen nog iets om elkander geven
en niet door hebzucht zijn gedreven.*

*In een andere wereld
zou ik willen wonen
waar de natuur nog zuiver is
want zuivere lucht wordt een groot gemis.*

*In een andere wereld
zou ik willen werken
waar de mensen niet als werktuig worden opgedreven
maar als waardevol element verheven.*

*Daarom zou ik de wereld liever anders zien
of wordt het in de toekomst nog erger misschien?*

Jozef Vandromme

Wapens voor de Bosnische troepen – Europa begint in Sarajevo

Onder impuls van een aantal Franse intellectuelen, Bernard Henry Levy op kop, werd het debat rond Joegoslavië toegespitst op het opheffen van het wapenembargo tegen de Bosnische troepen.

De redenering die hier aan de basis ligt stelt dat de Bosniërs van nature anti-fascisten zijn, die zich ook nu teweer stellen tegen fascistische Servische milities.

Los gezien van het feit dat hun Kroatische bondgenoten en nu ook federatiegenoten van de Bosniërs zich openlijk beriepen op het helfdhaftig en fascistisch verleden van de Eustachi's, blijven er ook nog wel andere bemerkingsen.

De Bosniërs, en zeker de groep van Izetbegovic, hebben zich net als de Slovenen en de Kroaten, een gunstige plaats onder de kapitaliserende zon gezocht, door de onafhankelijkheid van Bosnië uit te roepen. Het openbreken van de eenheidsstaat Joegoslavië werd dus op die manier zeker door hen mee geforceerd. Dat openbreken paste perfect in de Duitse Ostpolitiek die gunstige investeringsregio's zoekt in de buurstreken. De hefboom voor dit openbreken was het nationalisme op basis van de schakel, één volk, één staat. Slovenië aan de Slovenen, Kroatië aan de Kroaten, Bosnië aan...

Alleen was Bosnië een Joegoslavië in het klein. De stroming tot opsplitsing van de federatie staat haaks op de idee van herverdelend samenleven. Deze stroming van onafhankelijkheid had niks met democratisering te maken, alles met eng nationalisme. Met andere woorden, het einde van Joegoslavië houdt ook inherent het einde van Bosnië in. De Duitse politiek draagt deze verdeling in zich. Izetbegovic is mee op die boot gesprongen.

Het directe gevolg is dat dergelijke verdelingsidee in de specifieke situatie van Bosnië niet anders kon dan naar oorlog leiden. De verdelingsidee doet een dominante groep zich afzetten tegen de minderheid. Enclaves van 'de anderen' zijn per definitie 'vijand'. De politiek van het westen om veiligheidszones uit te roepen is het tegen-gestelde van haar politiek tot erkenning van de nieuwe republieken.

Met andere woorden, in de omstandigheden die tot de oorlog hebben geleid gaat Izetbegovic niet vrijuit. Hem nu als slachtoffer van fascisme naar voor schuiven is een te grote veralgemening.

Bovendien is Izetbegovic de auteur van een nooit herroepen pamflet dat een

rechtstreekse oproep betekende naar een islamitische staat. Niet bepaald een teken van multiculturaliteit.

De Bosniërs/Joegoslaven zijn dan minstens een vierde "groep".

Daarnaast is er nog de eerder militair technische benadering. De Bosniërs bewapenen, is de Kroaten bewapenen, in de huidige stand van zaken. Dit is een regelrechte uitnodiging om ook de Serviërs te bewapenen. Een niet te voorziene noch te controleren escalatie zal daar het gevolg van zijn. Directere en openlijker betrokkenheid van buurlanden

Een collectief van Franse intellectuelen, onder impuls van de rechtse filosofen Bernard Henri Levy en André Glucksmann, maar onder ook een aantal socialistische en "progressieve" intellectuelen, had zich tot doel gesteld van Bosnië de inzet te maken van de Europese verkiezingen.

Hoe belang de tragedie van ex-Joegoslavië ook is, het kan toch niet dat dit het enige probleem is dat voor de Europese verkiezingen op het spel staat. Hoofdtema voor hogergenoemden was de levering van wapens aan Bosnië.

Gezien President Mitterrand zich hiertegen uitdrukkelijk had verzet, werd vooropgesteld een lijst "Europa begint in Sarajevo" neer te leggen bij Euroverkiezingen met de bedoeling de andere partijen en de media onder druk te zetten; zelfs de Bosnische President Izetbegovic werd met dit doel naar Parijs gehaald. Uiteindelijk ging enkele Michel Rocard, kopman van de P.S., door de knieën alhoewel heel wat leden van zijn partij tegen dit ondemokratisch optreden protesteerden.

Op 27 mei werd dan toch op de valreep, de Sarajevo-lijst ingediend met prof. Schwartzberg (een verkozen van de P.S.) als kopman. De initiatiefnemers maakten ook bekend de nodige fondsen gevonden te hebben voor de borgsom, de kiesbriefjes en propaganda of een bedrag van ± 8 miljoen, wat zeker geen peulschil is.

Het indienen van de Sarajevo-lijst was vanzelfsprekend voorpaginanieuws met als gevolg dat de lijst in een opiniepeiling direct 12 % noteerde om een paar dagen later terug te vallen op 4 %. Dit vaststellende trokken B. Levy, Glucksmann e.a. zich terug en maakten bekend dat de Sarajevo-lijst aan de verkiezingen niet zou deelnemen, gezien zij er van uitgingen dat hun doel bereikt was. Prof. Schwartzberg en een aantal intellectuelen waren het hier niet mee eens en besloten de lijst toch te handhaven. Uiteindelijk behaalden ze op 12 juni 1,58 % van de stemmen. (ads)

ligt te verwachten. Anders gesteld, een internationalisering van de oorlog.

Nieuwe wapens voor de Bosniërs zal hoe dan ook de gevechten doen intensifiëren.

Dat kan toch niet de bedoeling zijn ?

Het probleem ligt 'm niet in een tekort aan wapens van een of andere partij. Probleem is wel de kennelijke onuitvoerbaarheid van het afgekondigde wapenembargo. De intensiteit van de oorlog zou de strijdende partijen al heel lang zonder munitie hebben gezet, mocht er een werkelijke stop zijn geweest van de wapenaanvoer. Alle partijen (Serviërs, Kroaten, en Bosniërs) worden bevoorrad. Le Monde spreekt voor de Bosnische troepen van leveringen op uit Iran, Pakistan en neemt de suggestie op dat ook de V.S. wapens verstoppert in de voedseldroppings. In een vorig nummer van Vrede lichtten we al een (klein) tipje van de sluier op in verband met de wapenleveringen. De evidente onwil van de buurstaten om het wapenembargo effectief toe te passen is de oorzaak dat deze oorlog zolang duurt. Onwil die uiteraard geduwd wordt door de directe superwinsten van de wapenhandelaars en -producenten.

Ik blijf bij een al lang geformuleerde stelling. Deze oorlog had een andere soort bemiddeling moeten krijgen. Vertrouwenwekkende maatregelen, betrekken van alle betrokken partijen in een algemene Balkanconferentie, openen van concrete economische perspectieven zijn daar elementen van. De EG heeft dit conflict direct onder haar vleugels genomen. Toenmalig KVSE-voorzitter Genscher heeft in die tijd uitdrukkelijk de boot afgehouden en voordele van het EG-initiatief, dat na een paar maand volledig op de Duitse politiek was gemodelleerd. Andere "geïnteresseerden" (b.v. Rusland) werden lange tijd moedwillig aan de kant gehouden en geen kans gegund een bemiddelende rol te spelen.

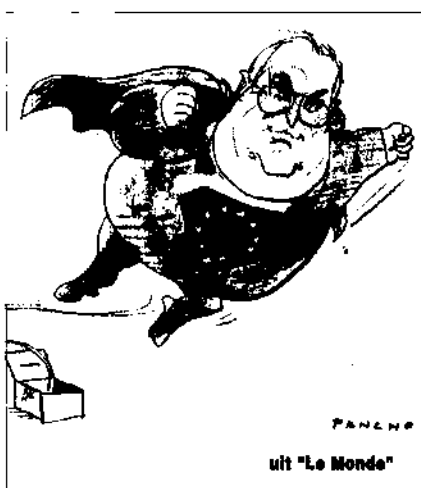
Een ander soort bemiddeling had misschien van in het begin de anti-oorlogskrachten kunnen betrekken. Waarom is het stadsbestuur van Tuzla bijvoorbeeld nooit als onderhandelaar opgeroepen ?

Georges Spriet, 8.6.94

Winstpunten voor rechts in het Europees Parlement

Bij een overzicht van de uitslagen van de Europarlementsverkiezingen van 12 juni jl. moet men vanzelfsprekend met verschillende factoren rekening houden. Zo zijn er het dalend aantal kiezers en toenemend aantal blancostemmers die tot nadenken zouden moeten stemmen. En er is de blijvende verwarring door de politieke partijen aangewakkerd, of het uiteindelijk om nationale of Europese verkiezingen over gaat. Uiteindelijk kan men toch, wat men over Europa ook denkt, niet uit het oog verliezen dat beslissingen die ons rechtstreeks aangaan, niet meer door de nationale parlementen, maar door de Europese commissie genomen worden. De strijd moet dus op Europees vlak gevoerd worden.

Men kan met de uitslagen natuurlijk alle kanten uit maar uiteindelijk zal het resultaat, het aantal zetels in het Europees Parlement bepalend zijn.

Het zijn zij die de krachtsverhoudingen tussen de verschillende politieke stromingen zullen bepalen.

Globaal gezien moet dan vastgesteld worden dat, hoewel de sociaal democratische fractie wel de grootste blijft dat rechts wel enkele belangrijke winstpunten heeft geboekt. De overwinning van de CDU van Helmut Kohl is daar de beste illustratie van. Om dan niet te spreken van Italië, Spanje, Frankrijk, Ierland en Denemarken waar de conservatieven versterkt uit de kiesbus komen. De sociaal-democraten blijken daarentegen, op enkele plaatsen na, niet langer opgewassen te zijn. De terugloop in Spanje, Frankrijk en Italië blijven daar het beste voorbeeld voor?

In deze verkiezingen is dus nogmaals naar voo gekomen dat voor het geheel van de Europese democratische krachten een geloofwaardig en concreet alternatief ontbreekt waarin de progressieven hun vertrouwen kunnen stellen.

Europese verkiezingen?

De verkiezingen voor het Europese Parlement zoals we die kennen zijn in feite geen Europese maar nationale verkiezingen.

Het zijn nationale verkiezingen gezien ze uitgaan van de nationale politieke partijen, ingericht worden op basis van verschillende kiessystemen en de nationale politiek meestal de inzet is van deze verkiezingen.

Alhoewel de verkiezingen volgens het evenredigheidsstelsel plaats hebben zijn er heel wat uitzonderingen. In Groot-Brittannië b.v. worden de kandidaten volgens het meerderheidssysteem per distrikt verkozen. Zo haalden de Groenen in 1989 nationaal 15 % van de stemmen maar verkregen geen enkele verkozenen.

Italië wordt op zijn beurt in vijf verschillende kiesdistrikten onderverdeeld.

Om deel te nemen aan de verkiezingen zijn de voorwaarden eveneens verschillend van land tot land.

Twee voorbeelden. In België dienen 5.000 peters worden opgehaald die de kandidaten voordragen. In Frankrijk betaalt een partij 600.000 fr. om aan de verkiezingen deel te nemen. Daarbovenop moet ze de 30 miljoen kiesbriefjes laten drukken met de naam van

de partij en de 1ste kandidaat die door het Ministerie van Binnenlandse zaken aan het kiesbureau wordt overgemaakt. Diegene die meer dan 5 % behaalt krijgt zijn geld terug de anderen verliezen hun inzet.

We wezen er reeds op dat de nationale politiek door de partijen sterk naar voor geschoven wordt. Men beschouwt deze verkiezingen als een soort referendum hierover.

In Italië en Nederland zijn het peilingen na de recente nationale verkiezingen.

In Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië worden de uitslagen beschouwd als een voorbode van de komende nationale verkiezingen.

Het feit dat nationale politieke leiders kandidaat zijn voor de Europese verkiezingen zonder dat zij het inzicht hebben hieraan deel te nemen is hier ook een aanwijzing voor.

Voorbeelden zijn er genoeg: Berlusconi in Italië, Rocard in Frankrijk, Claes, Tobback, Smet, Delcroix, Vandenberghe, enz.,...

Hierbij aansluitend kan men er op wijzen dat in verschillende landen, het on-

verenigbaar is van gelijktijdig Nationaal Volksvertegenwoordiger en Europarlementslid te zijn zodat hun deelname aan de Euroverkiezingen eveneens een ander karakter geeft.

Daarbij komt nog dat in sommige landen gelijktijdig verkiezingen plaats hebben met een nationaal karakter wat zonder twijfel invloed heeft op de Europese verkiezingen: Luxemburg, Duitsland, Groot-Brittannië en Spanje zijn in dit geval.

Dat de Europarlementsliden niet door dit Parlement maar door het eigen nationale parlement betaald worden is ook al een voorbeeld van de tegengestelde aanpak.

Dat de verschillende lidstaten van de Europese Unie er tot heden nooit in geslaagd zijn (willen ze wel) tot een gelijkaardige en eenvormige aanpak te komen voor de verkiezingen van het Europees Parlement is dan een van de zwakke zijden van dit Parlement.

Een bevestiging van het democratisch deficit dat door het gebrek aan inspraak o.m. bij de verkiezing van de Europese Commissie en de controle ervan wordt bevestigd. (ads)

Europees Parlement op 12 juni 1994

Tussen ( ) de procenten en de zetels in 1989.

Nederland

31 zetels - 15 miljoen inwoners - 11,7 miljoen kiezers.

De verkiezingen verlopen volgens het proportioneel systeem op nationaal vlak.

PVD (Soc.)	22,9 %	(30,7 %)	8 zetels	(8)
CDA (Krist.-Demok.)	30,8 %	(34,0 %)	10	(10)
VVD (Lib.)	17,9 %	(13,6 %)	6	(3)
D.66	11,7 %	(5,9 %)	4	(1)
SGP-RPF (Protst.)	7,8 %	(5,9 %)	2	(1)
Groen Links	3,7 %	(7,5 %)	1	(2)

Nederland kende met een opkomst van 35,6 % de laagste deelname uit de geschiedenis van de Euroverkiezingen. Eind mei gaven de opiniepeilingen een deelname van 62 %.

Het feit dat tijdens de recente gemeenteraads- en nationale verkiezingen de deelname aanzienlijk hoger was wijst op het gebrek aan belangstelling voor deze Europese verkiezingen. Opvallend is wel dat uiterst rechts die vorige verkiezingen een doorbraak kende bij deze verkiezingen niet aan bod kwam.

Denemarken

16 zetels - 5,2 miljoen inwoners - 4 miljoen kiezers.

De verkiezingen zijn proportioneel.

Konservatieven	17,7 %	(13,3 %)	3 zetels	(2)
Sociaal-Demokraten	15,8 %	(23,3 %)	3	(4)
Volksbeweging tegen E.U.	10,3 %	(18,3 %)	2	(4)
Tegen Maastricht	10,3 %	(-)	2	(-)
Liberaal Rechts	18,9 %	(16,6 %)	4	(3)
SF (Volkssocialisten)	8,6 %	(9,1 %)	1	(1)
Radikalen	8,5 %	(16,6 %)	1	(-)

Deelname aan de verkiezingen 52,5 % tegen 46,2 % in 1989.

Een derde van de verkozenen zijn tegenstanders van het Verdrag van Maastricht.

Duitsland

99 zetels - 80 miljoen inwoners - 60,4 miljoen kiezers.

Proportioneel kiessysteem. Lijsten kunnen nationaal maar ook per Länder ingediend worden. Er is een kiesdrempel van 5 %.

Voor het eerst namen ook de 15 miljoen kiezers van de ex-DDR aan de stemming deel.

CDU-CSU	38,8 %	(37,8 %)	47 zetels	(32)
SPD	32,2 %	(37,3 %)	40	(31)
Groenen	10,1 %	(8,4 %)	12	(8)

Deelname aan de verkiezingen 61,0 %. De Liberalen (FDP) die in 1989 5,6% behaalden zoals tevens de rechtse Republikaner die 7,1 % kregen vallen uit de boot.

De Oostduitse PDS schiet met 4,75% eveneens tekort.

Voor de povere uitslag van de SPD, die in de peilingen vooraan stond, zoekt de voorzitter de schuld bij de uitslag die de PDS in de ex-DDR behaalde.

Frankrijk

87 zetels - 50 miljoen inwoners - 38 miljoen kiezers.

Proportioneel kiessysteem in een kiesomschrijving.

Er wordt voor het geheel van de lijst gestemd met een kiesdrempel van 5 %.

PS (Socialisten)	15,0 %	(23,6 %)	15 zetels	(22)
UDF-RPR	25,0 %	(37,3 %)	28	(26)
PCF (Kommunisten)	6,9 %	(7,7 %)	7	(7)
F.N. (Le Pen)	10,6 %	(11,7 %)	11	(10)
Radikalen (Tapie)	12,0 %	(met socialisten)	13	(-)
Rechts (De Villiers)	12,0 %	(met UDF-RPR)	13	(-)

46 % van de kiezers kwam niet opdagen en 5,34 % stemde blanco.

Het werd een overwinning van de populistische lijsten.

Tapie (Radikalen) tegen wie verschillende processen lopen met betrekking tot financiële schandalen boekte een uitzonderlijke uitslag.

De Villiers kwam apart op gezien zijn verzet tegen het Verdrag van Maastricht. De Groenen die verdeeld optraden haalden de 5 % niet en verliezen hun 10 zetels.

Spanje

64 zetels - 39,1 miljoen inwoners - 31 miljoen kiezers.
Proportioneel kiessysteem. Geblokkeerde lijsten dus enkele kopstem.

PSOE (Socialisten)	30,6 %	(40,2 %)	22 zetels	(27)
PP Volkspartij	40,2 %	(21,4 %)	28	(15)
Verenigd Links (met Kommunisten)	13,4 %	(6,0 %)	9	(4)
Catalaans Centrum Rechts	4,6 %	(4,2 %)	3	(2)
Nat. Coalitie CN	2,8 %		2	

Een zware nederlaag voor de SP van Gonzales, waaraan de verschillende financiële schandalen zeker niet vreemd zijn. Verschillende kleine partijen zoals het Europa der volkeren, de Andaloesische nationalisten, Herri Batasuna (Basken) ETA en de Groenen zijn hun zetel kwijt.

Groot-Brittannië

87 zetels - 58,2 miljoen inwoners - 44,9 miljoen kiezers.
Meerderheidskiessysteem in het kader van de 71 kiesdistricten, plus 8 Schotland en 5 Gallië.
Proportionele verdeling van de drie zetels in Noord-Ierland.

Labour	43,00 %	(40,23 %)	62 zetels	(45)
Conservatieven	27,00 %	(34,15 %)	18	(32)
Liber. Demokr.	16,20 %	(6,40 %)	2	(1)
Schotse Nat. Partij	3,10 %	(2,65 %)	2	(1)

Met een evenredig kiessysteem zou de Labour 37, de Konservatieven 23 en de Liberalen 14 zetels behaald hebben. Andere kleinere partijen zouden eveneens verkozenen gehad hebben.

Noord-Ierland

Unionisten (Protest.)	29,20 %	(30,20 %)	1 zetel	(1)
Unionisten (officiële)	23,80 %	(22,10 %)	1	(1)
Sociaal Demokraten	28,90 %	(25,49 %)	1	(1)
Sin Fein	9,81 %	(9,10 %)	0	(0)

Ierland

15 zetels - 3,6 miljoen inwoners - 2,4 miljoen kiezers.
Vier districten Dublin (4), Munster (5), Leinster (3) en Connacht Ulster (3).
Het kiessysteem is ± proportioneel. Ieder kandidaat die het kworum haalt is verkozen.
Het aantal stemmen boven het kworum wordt proportioneel verdeeld.

Fine Faël	35,0 %	(31,0 %)	7 zetels	(6)
Fine Gael	24,7 %	(21,6 %)	4	(4)
Labour	11,0 %	(9,5 %)	1	(1)
Groenen	7,90 %	(-)	2	(1)
Onafhankelijken	6,5 %	(3,3 %)	1	(1)

Laagste deelname aan Euroverkiezingen 44,3 %.

Luxemburg

6 zetels - 400.000 inwoners - 240.000 kiezers.
Stemplicht. Proportionele vertegenwoordiging. Panacheren is toegelaten door de partijlijsten heen.

Kristen-Demokraten	31,4 %	(34,0 %)	2 zetels	(3)
Socialisten	24,8 %	(22,4 %)	2	(2)
Liberalen	18,8 %	(19,5 %)	1	(1)
Groenen	10,9 %	(-)	1	(-)

De Groenen halen voor de eerste maal een zetel.

Politieke fracties

De samenstelling van een Parlementaire groep is niet eenvoudig voor partijen die geen vertegenwoordigers hebben in meerdere landen van de Unie.

Na de uitbreiding van het aantal parlementsleden zijn de voorwaarden in het nieuwe parlement als volgt: Om een groep in het Euro-parlement samen te stellen zijn zesentwintig verkozenen nodig indien ze uit één land komen. Twintig zo deze tot twee landen behoren. Zestien indien ze uit drie landen komen en dertien zo deze verkozenen vier of meer landen vertegenwoordigen.

In de vorige legislatuur waren er acht groepen. Socialisten 198 leden; Kristendemokraten 162; Liberaaldemokraten 45; Groenen 28; Regenbooglijst (regioenen) 16; Europees rechts 13 en Linkse Coalitie (Kommunisten) 13.

Er waren 23 niet bij een groep aangesloten parlementsleden. Het zal pas duidelijk worden na de eerste zitting van het Parlement hoe de groepen zullen worden samengesteld.

Griekenland

25 zetels - 9,3 miljoen inwoners - 8,5 miljoen kiezers.

Integrale proportionele verkiezingen op nationaal vlak, met een kiesdrempel van 3 %. De kiezer kan slechts op de kop van de lijst stemmen.

PASOK (Social.)	37,64 %	(36 %)	10 zetels	(9)
Nieuwe Democratie	32,66 %		9	(9)
Politieke Lente	8,65 %		2	(-)
Kommunistische Partij	6,29 %		2	
Linkse Alliantie	6,25 %		2	

Zo de Pasok deze verkiezingen wint dan verliest ze niettemin 10 % op de recente nationale verkiezingen. De Politieke Lente is een afscheuring van de Nieuwe Democratie (voorheen samen met Nieuwe Democratie 40,4 % en 9 zetels). De Kommunisten en de Linkse Alliantie kwamen ook in 1989 samen op en haalden 14,5 % en 4 zetels waarvan ze er een nu twee hebben.

Italië

87 zetels - 56,9 miljoen inwoners - 45,6 miljoen kiezers.

Proportionele vertegenwoordiging. Het grondgebied is niettemin verdeeld in 5 kiesdistricten: Noord-West, Noord-Oost, Centrum, Zuiden (Sicilië en Sardinië). Men kan in de vijf kiesdistricten gelijktijdig kandidaat zijn wat o.m. het geval was met Berlusconi. e.a.

Stemmen is niet verplicht maar niet deelname wordt genoteerd in het strafdossier.

PDS	19,1 %		16 zetels	
Refondatione Comunista	6,1 %		5	
PSI-AD	1,8 %		2	
PSDI	0,7 %		1	
PPI	10,0 %		8	
SVP	0,5 %		1	
PRI	0,7 %		1	
Pan. Rif.	2,1 %		2	
Fed. V.	3,2 %		3	
Lega Nord	6,6 %		6	
A.N. (Facisten)	12,5 %		11	
Forza Italië (Berlusconi)	30,6 %		27	
P. Segni	3,3 %		3	
La Rete	1,1 %		1	

Er zijn geen vergelijkingspunten mogelijk voor de meeste partijen gezien sommige uiteengespat zijn en andere nieuw. 25 % van de kiezers ging niet stemmen. Mede dank zij het vriendelijk schouderklopje als aanmoediging van President Clinton heeft de mediamagnaat Berlusconi, ondanks zijn samenwerking met de Neo-Fascisten, zijn opmars verder gezet. Dit heeft reeds heel wat spanningen voor gevolg gehad tussen Berlusconi en zijn bondgenoten van wie hij heel wat stemmen afpikt. Ook in het linkse kamp is er verwarring. De PDS-voorzitter Ochetto gaf reeds zijn ontslag.

Portugal

25 zetels - 9,3 miljoen inwoners - 8,5 miljoen kiezers.

Proportioneel kiessysteem.

PS (Socialisten)	34,7 %	(28,5 %)	9 zetels	(8)
PSD (Soc.-Demokr.)	34,3 %	(22,7 %)	9	(9)
CDS (Konservatieven)	11,4 %	(14,0 %)	3	(3)
CDU (Koalit. met Komm.)	11,2 %	(14,0 %)	3	(4)

De 25ste zetel wordt later toegekend. De opkomst was met 35,7 % bijzonder laag. De socialisten die een deel van de stemmen van de linkse coalitie binnenhaalden boekten een grote vooruitgang. Ze hopen de PSD in de volgende nationale verkiezingen te verslaan, om doende terug aan de macht te komen.

Om u een volledig dossier terbeschikking te stellen, geven we u ook de uitslag in ons land.

Agalev	10,6 %	(12,2 %)	1	(1)
Vlaams Blok	12,5 %	(6,6 %)	2	(1)

België

25 zetels - 10 miljoen inwoners - 7,8 miljoen kiezers.

Proportioneel kiesstelsel met mogelijkheid tot voorkeurstemmen op een lijst. Drie kiesdistricten: Vlaanderen 14; Wallonië 10 en het Duitstalig gebied 1. Stemplicht.

Nederlandstalig kiescollege

CVP	27,0 %	(34,1 %)	4	(5)
SP	17,8 %	(20,0 %)	3	(3)
VLD	19,0 %	(17,1 %)	3	(2)
VU	7,0 %	(8,7 %)	1	(1)

Franstalig kiescollege

PS	29,5 %	(38,5 %)	3	(4)
PSC	17,9 %	(21,0 %)	2	(3)
PRL-FDF	27,4 %	(22,8 %)	3	(3)
Ecolo	12,8 %	(16,5 %)	1	(2)
Front National	7,3 %	(1,7 %)	1	(0)

Duitstalig

PSC	31,29 %	(-)	1	(-)
-----	---------	-----	---	-----

Ongeveer 10 % van de kiezers kwam niet opdagen en 575.360 stemde blanco.

Ongelooflijke Pretentie

Bernard Tapie, de Franse industrieel, heeft tijdens de recente verkiezingen voor het Europees Parlement met de door hem aangevoerde lijst van de M.R.G. (linkse radikalen) met 12 % van de stemmen en twaalf zetels een niet verwacht succes geboekt. Tapie stelt zich voor als een linkse politicus. Zoals destijds met Van Rossem werd hij ook door de media gemaakt, de media die hem eveneens als iemand van links voorstelt.

Top ... punt

Hoe ernstig sommigen de Europese verkiezingen nemen blijkt uit wat volgt.

De Franse mediamaagnaat Robert Hersant werd weer verkozen op de lijst van het rechtse RPR-UDF. Robert Hersant controleert in Frankrijk meer dan 35 % van de nationale en regionale pers (o.m. Le Figaro), wat in principe door de grondwet verboden wordt maar waartegen de overheid nooit is opgetreden.

Hersant heeft belangen in de Belgische "Le Soir" en heeft in Oost-Europa ook verschillende kranten ingepalmd.

Het feit dat deze meneer als Europarlementslid op vijf jaar tijd, sinds 1989, slechts 4 % van de zittingen van het Europees Parlement bijwoonde, bleek toch geen hinder te zijn geweest om hem opnieuw kandidaat te stellen. Hier zijn redenen voor.

Het vriendendienstje compenseren door de nodige publiciteit in de kranten van Hersant en deze heer de nodige parlementaire onschendbaarheid toespelen.

Bernard Tapie werd groot met het aankopen van verlieslatende bedrijven aan een spotprijs. Na deze geherstructureerd te hebben bracht hij deze opnieuw, met een forse winst aan de man. Uit berekeningen blijkt dat bij deze herstructureeringen meer dan 4.000 personen hun djob verloren en aan de deur werden gezet.

Maar Tapie wordt door de justitie uiteindelijk ook voor verschillende andere zaken vervolgd, o.m.:

Smaad aan magistraten in het kader van de zaak Olympique Marseille Valenciennes; misbruik van gemeenschapsgoederen en medeplichtigheid in het vervalst dossier van zijn firma Testut; medeplichtigheid, corruptie en omkoping van getuigen in de zaak O.M. - Val. en misbruik van vertrouwen en misbruik van gemeenschapsgoederen voor wat betreft de rekeningen van O.M.

Verder wordt Tapie vervolgd voor belastingontduiking bij de aankoop en het onderhoud van zijn majestueus jacht "Phocea" (met bemanning van 20 man) en voor - via allerlei trukjes - de betaling van een minimumbelasting op zijn luxewoning (1500 m²) te Parijs. Zijn zakenbank "Credit Lyonnais" vervolgd hem eveneens voor de betaling van een schuld van honderden miljoenen en liet reeds beslag leggen op zijn meubelen, jacht e.a. eigendommen.

Tapie is niet de man die om dit alles verlegen is. Neen hij valt aan, stelt zich aan als een slachtoffer en is ongelooflijk arrogant. Tapie krijgt, begrijpen wie kan, ook al eens een duwtje in de rug van President Mitterrand.

Dat een man in zo'n situatie in Frankrijk nog kandidaat kan zijn doet zeker vragen oprijzen. Dat 80 Franse intellectuelen zich niet schamen achter zo'n man op een lijst te staan is bijna niet te geloven. Maar dat 2.314.645 kiezers hun vertrouwen schenken maakt zeker wel het toppunt uit van de naïviteit.

Als men dat nog democratie gaat noemen dan kan een eerlijk mens daar nog alleen van kotsen.

A.D.S.

Europees Parlement

Het Europees Parlement werd op 12 juni voor de vierde keer rechtstreeks verkozen.

In 1979 bracht 63 % van de stemgerechtigden hun stem uit.

In 1984 namen ook de Grieken deel en bedroeg de opkomst 61 %.

In 1989, inbegrepen met de Spanjaarden en de Portugezen kwam nog slecht 58 % van de stemgerechtigden opdagen.

In 1994 slechts 56,5 %.

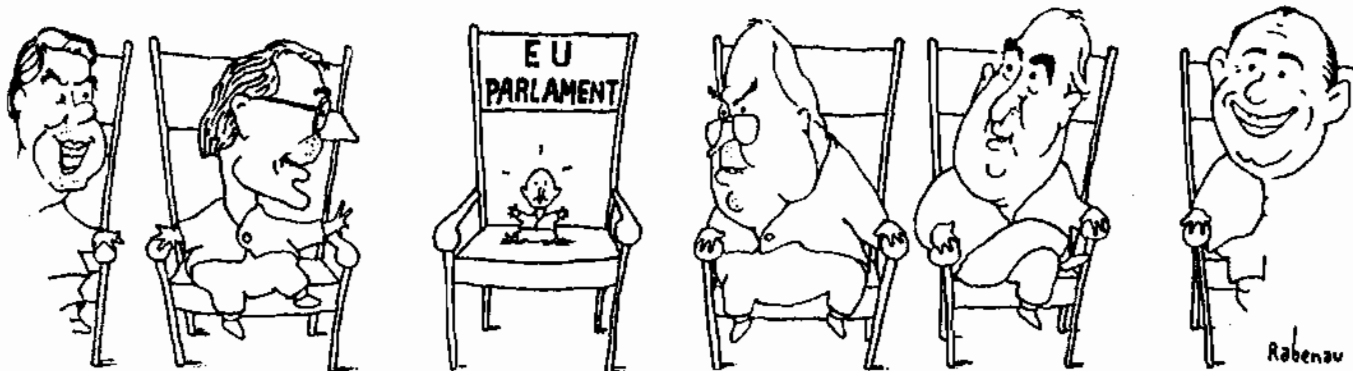
Hierbij moet nog rekening gehouden worden dat er in België, Luxemburg en Griekenland een stemplicht bestaat en dat verkiezingen in Italië als een burgerlijke plicht beschouwd worden.

De laagste opkomsten werden in 1989 in Groot-Brittannië genoteerd met een deelname van 36,2 % en in 1994 in Nederland met 35,6 %.

Logika

*Verblind op alle fronten
schuiven wij langzaam door de mist.
Als doden logika wordt
en een brug geen brug
maar een doel in het oog van een bom
staan witte bomen nog altijd
te blinken in licht
zo rond 11
en wie gelooft in
wanhoop van soldaden.*

Patricia Lasoen

De verkiezingen in Nederland

Hoe ook de verkiezingsuitslag voor de Nederlandse Tweede Kamer, zo heet de wetgevende vergadering van dat land, wordt geïnterpreteerd en wat voor regering dat oplevert, te vreezen valt dat het commentaar van Nederlands grootste vakbeweging (F.N.V.) de julste is.

"Regeren heeft zo zijn prijs", zegt Bas Lindner in het F.N.V.-Magazine. "Ik elk geval voor het stelsel van sociale zekerheid. Dat blijft met een deel van de rekening zitten, welke (regerings-)combinatie er ook zal aantreden".

Het kan niet worden ontkend en de formatie-besprekingen tot nu toe bewijzen het, de verkiezingsuitslag is niet alleen sociaal maar algemeen politiek een stap naar rechts. Ze wordt in de eerste plaats gekenmerkt door een daverende nederlaag van de Regering Lubbers-Kok. Het C.D.A. van Lubbers verloor niet minder dan 20 zetels en de sociaal-democratische P.v.d.A. 12 zetels. Met hun 34 en 37 zetels in het nieuwe parlement verloor de regering Lubbers haar ruime meerderheid. Winnaar werd in de eerste plaats D'66. Een partij die sinds het einde van de jaren '60 in Nederland een wonderlijke rol ging spelen. Terwijl vrijwel niemand het maatschappelijke gezicht van die partij weet, fungeert het al bijna 30 jaar als een politieke jojo van de petit-bourgeois in dit land, die als hij zich bedreigd voelt, op die partij stemt doch als die partij regeringsverantwoordelijkheid draagt, massaal die club in de steek laat. Ook omdat, als D'66 ministers levert, deze niet verdacht kunnen worden van een eigen politiek, laat staan een sociaal gezicht. Winst was er voor de V.V.D., zonder twijfel de meest conservatieve liberale partij in Nederland, bezeten door de meest primitieve klasse-moraal: alles wat goed is voor de gevulde brandkasten van de grote ondernemers en de bankiers is goed voor Nederland en Europa. Zo simpel zit dat. Al sinds de jaren '80 manifesteert deze partij zich als de grote kampioen van de bezuiniging.

Opvallend

Niettemin: er waren dissonanten in het koor van de bezuinigingskampioenen. Om te beginnen het verzet van de oudere generatie in Nederland. Het eigenlijk pal voor de verkiezing geformeerde Algemeen Ouderen Verbond haalde niet minder dan 6 zetels, terwijl een andere club van ouderen, Unie 55plus genaamd, ook nog 1 zetel verwierf. Dat is voor Nederland een ongekennd electorale explosie op basis van in feite één actiepunten: handhaving van de A.O.W., de uitkering volgens de Algemene Ouderdomswet, het pensioenbedrag dat in Nederland geldt als een basispensioen, dat echter voor duizenden Nederlanders boven de 65 jaar het enige inkomen vormt.

De voornaamste reden voor de woede van de ouderen was om te beginnen de uitspraak van de lijststaanvoerder van het C.D.A., het equivalent van de Christelijke Volkspartij in België, die aankondigde dat na de verkiezingen de ouderdomsuitkering zou worden bevroren, d.w.z. dat deze uitkering ieder jaar in koopkracht met 3 à 4 procent zou dalen. De lijststaanvoerder van de sociaal-democraten, de voormalige vakbondsbestuurder Willem Kok, maakte het niet veel beter toen hij als "progressieve" daad een jaarlijkse stijging van 0,5 % aankondigde.

De ouderen in Nederland hebben derhalve alle reden om ongerust te zijn over de pogingen om vooral - zoals altijd - de minst-draagkrachtigen te plunderen. Dat neemt niet weg dat bij het ontstaan van de huidige parlementaire groeperingen van ouderen heel wat vraagtekens kunnen worden gezet.

In de eerste plaats blijkt dat de grootste bejaardengroep in meerderheid bestaat uit liberale managers van multi-nationale groeperingen, zelfs Frits Philips gaf zijn zegen, en hun verhouding met de V.V.D. is onomstreden. De woordvoester van de grootste bejaardengroepering is de schoonzuster van de voormalige V.V.D.-minister Nijpels, zelf 20 jaar lid van de V.V.D. en gemeenteraadslid in Eindhoven voor deze partij. Ze is met haar 46 jaren al vroeg bejaard. Waarschijnlijker is dat ze vanuit haar standpunt een "gat" in de politieke markt heeft ontdekt. Dat geldt nog meer voor de z.g. Europese verkiezingen van 9 juni jl. waar de grootste "winnares" mevr. May-Wegge, oereert namens nog nauwelijks 10 % van de Nederlandse kiesgerechtigden.

De democratie in het gedrang

De wijze waarop de pensioenen van de ouderen een rol hebben gespeeld in de Nederlandse verkiezingen is typerend voor de huidige politieke gang van zaken in het Westen. De A.O.W., zoals de basispensioenuitkering in Nederland wordt genoemd, is een volksverzekering met omslagstelsel. D.w.z. dat het benodigde geld daarvoor mede bepaald wordt door de opbrengst van de premies op lonen en uitkeringen. Wie uit het

totaal van de sociale voorzieningen de A.O.W. isoleert, brengt deze voorzieningen tevens in gevaar.

De Nederlandse uitkeringen volgens de Ouderdomswet liggen op de hoogte van het sociale minimum. Terecht zijn - vooral op aandrang van de vakbeweging - de bedrijfspensioenfondsen gekoppeld aan het basispensioen van de A.O.W. Gevreesd moet worden dat deze koppeling in het gedrang komt bij elke nieuwe regering dan ook.

Want de premies van de aanvullende bedrijfspensioenfondsen worden nog steeds voor de helft door het bedrijfsleven betaald. Deze inruilen voor een verzekering bij de particuliere verzekeringsmaatschappijen, waarbij uitsluitend de verzekerden de volledige premies betalen, is het voornaamste doel van de Nederlandse liberalen, georganiseerd in de V.V.D. De bedreigde ouderen intussen zullen heel spoedig gewaar worden dat uitsluitend een politieke beweging die de volledige instandhouding van de totale sociale verworvenheden als doel heeft, kans op hun financiële veiligheid geeft. Het is onthutsend hoe deze maatschappelijke vervreemding een grote rol speelt bij de huidige praktijken van de parlementaire democratie. De socialistische arbeidersbeweging in Nederland heeft eens, vooral in de vorige eeuw, de stoot gegeven voor de beweging van het algemeen kiesrecht. De namen van Domela Nieuwenhuis, Troelstra, enz. blijven daarmee verbonden. Zij hebben de weg geopend dat ook via de burgerlijke democratie, sociale doelstellingen konden worden verwezenlijkt. Het probleem bij de verkiezingen van nu is, dat al sinds het begin van de jaren '80 alle partijen, ook de z.g. linkse, elkaar beijveren om alles wat als sociale verworvenheden geldt, zo snel mogelijk weer af te breken en het kapitalisme weer toe te staan te functioneren zoals dat in de vorige eeuw het geval was. Het enige lichtpunt bij deze verkiezingen is dat met 2 afgevaardigden de Socialistische Partij zijn intrede in het parlement heeft gedaan. Men mag hopen dat dit het begin is van de herleving van de democratie, - dat er ook in Nederland weer echt te kiezen valt.

Toon Nagtegaal, 16 juni 1994

Nederland - Parlement - 3/5/94

	Procenten	zetels
PvdA (Socialisten)	24,0 % (- 7,9 %)	37 (- 12)
CDA (Kristen-Demokraten)	22,2 % (- 13,1 %)	34 (- 20)
VVD (rechtse liber)	19,9 % (+ 5,3 %)	31 (+ 9)
D 66 (centrum - lib)	15,5 % (7,6 %)	24 (+ 12)
AOV (derde leeftijd)	3,6 % (+ 3,6 %)	6 (+ 6)
SCP/RPP/GPU (1)	4,8 % (+ 0,7 %)	7 (+ 1)
Groen - Links (2)	3,5 % (- 0,6 %)	5 (- 1)
CD (extr. rechts)	2,5 % (+ 1,6 %)	3 (+ 2)
Unie 55 +	0,9 % (+ 0,9 %)	1 (+ 1)
S.P. (radik. links)	1,3 % (+ 0,9 %)	2 (+ 2)

(1) Kleine rechtse protestantse partijen.

(2) Alliantie van ekologisten, kommunisten, social. pacifisten.

Tussen haakjes het verschil t.o.v. de uitslagen van 1989.

Deelname aan de verkiezingen (wettelijk niet meer verplicht)
78,3 % (- 2 %).

Zuid-Afrika - Parlement - 26-27-28/4/94

De Kamer van Volksvertegenwoordigers van Zuid-Afrika, ziet er na de verkiezing volgens het principe "één man één stem" als volgt uit.

Afrikaans Nationaal Kongres (ANC)	62,65 %	252 zetels
Nationale Partij (NP)	20,39 %	82 zetels
Partij van de Vrijheid (Inkatha-IFP)	10,54 %	43 zetels
Front van de Vrijheid (rechts)	2,17 %	9 zetels
Demokratische Partij (DP)	1,73 %	7 zetels
Pan Afrikaans Kongres (PAC)	1,25 %	5 zetels
Kristen Dem. Afrik. Partij	0,45 %	2 zetels

De procenten staan in verhouding tot het geheel van de uitgebrachte stemmen.

Al de niet vermelde partijen behaalden samen 0,82 %.

Er namen achtentwintig partijen aan de verkiezingen deel. Enkel de extreem rechtse Konservatieve Partij en het extreem linkse Azapo legden geen lijsten neer.

Uitslagen per regio

	ANC	NP	Inkhata	Vershil- lende
Oostkaap	83 %	11 %	-	6 %
Oost - Transvaal	83 %	7 %	-	10 %
Natal - Kwazulu	32 %	11 %	51 %	6 %
Nordkaap	50 %	40 %	-	10 %
Noord -Transvaal	95 %	3 %	-	2 %
Oranje Vrijstaat	77 %	13 %	-	10 %
Pretoria	59 %	24 %	-	17 %
Westkaap	33 %	53 %	-	14 %
Noord - Westkaap	83 %	9 %	-	8 %

Senaat

De senaat is samengesteld uit 90 leden d.w.z. 10 per regio.

Hongarije - Parlement - 8-29/5/94

In de eerste sterronde behaalde de Socialistische Partij (ex-K.P.) 32,4 % van de stemmen, de Demokratische Alliantie 19,4 %, de Jonge Demokraten 7,4 %, het Demokratisch Forum van de aftredende premier Peter Borros 12 %, de Partij van de Kleine Eigenaars 8,5 %, de Kristene Volkspartij 7,3 % en de andere samen 13 %.

In bijna alle distrikten was een tweede sterronde nodig waarvan de uitslag er als volgt uitziet:

	%	zetels
Socialistische Partij (ex-K.P.) PSH	55,15 %	209
Demokr. Alliantie (SzDSz)	18,13 %	70
Demokratisch Form (MDF)	9,59 %	37
Part. v.d. Kleine Eig. (FKGP)	6,74 %	26
Kristene Volkspartij (KDNP)	5,70 %	22
Jonge Demokraten (DIDESZ)	5,18 %	20
Boerenpartij	-	1
Partij van ondernemers	-	1

Voor de regeringspartijen is dit een zware nederlaag en de veroordeling van de door hen gevoerde politiek. Het MDF van de Eerste Minister verliest 127 zetels.

De oorzaak van deze aanzienlijke Hongaarse ommekeer is te zoeken in de spectaculaire daling van de koopkracht van de gewone burger. De werkloosheid, praktisch onbestaande onder het vroegere regime, is reeds opgelopen tot 15 % van de actieve bevolking.

Hier zoals elders in Oost-Europa heeft de liberalisering van de ekonomie een klasse van nieuwe rijken gemaakt maar tevens een aanzienlijke toename van het aantal armen voor gevolg gehad.

Zoals in andere landen van Oost-Europa hebben de Hongaarse burgers, door voor de socialisten (ex-kommunisten) te stemmen hun verzet tot uiting gebracht tegen de afbraak van hun vroeger bekomen sociale verwezenlijkingen tengevolge van de vrije markteconomie.

Of de socialisten in staat zullen zijn meer te doen dan het tempo vertragen van de liberalisering van de ekonomie is een andere probleem.

Hongarije blijft namelijk onder de controle van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) met wie de regering in 1993 een akkoord bevestigde voor een krediet van 340 miljoen dollar. Het wordt afwachten hoe de grootste vakbond, de voortzetting van de vroegere vakbond, die van de nieuwe regeringsmeerderheid deel uitmaakt, zich gaat opstellen.

Luxemburg - Parlement - 12/6/94

De uitslag van de Parlementsverkiezingen, die gelijktijdig met de Euroverkiezingen gehouden werden, ziet er als volgt uit:

PSC-Kristen Demokraten 31 % (21 zetels - 1); Socialisten 23,5 % (17 zetels - 1); Liberalen 20,8 % (2 zetels); Groenen 9,5 %. De twee laatste partijen gingen licht vooruit.

Spanje - Andaloesië - 12/6/94

Gelijktijdig met de Euroverkiezingen gingen in de provincie Andaloesië, waar de socialisten de absolute meerderheid hadden, verkiezingen door.

De socialisten behaalden 38,5 % van de stemmen en 45 zetels (in 1990 was dit 49,8 % en 62 zetels); de rechtse Volkspartij bekam 34,4 % en 41 zetels (22,1 en 26 zetels); Verenigd Links 19,1 % en 20 zetels (12,8 en 11 zetels); en de Links Andoelisische Nationalisten 5,8 % en 3 zetels (10,7 % en 10 zetels).

Zonder de steun van Verenigd Links heeft Gonzales geen meerderheid meer.

Kreeg de grondwet in Rusland tijdens het referendum wel de nodige meerderheid?

Onmiddellijk na de bekendmaking van de uitslag van het referendum over de nieuwe grondwet op 12 december 1993 rezen reeds vragen op over de geldigheid van de uitslag. Om te worden goedgekeurd was in principe vooropgesteld dat er minstens 50 % van de ingeschreven kiezers aan het referendum moesten deelnemen en er hiervan een meerderheid moest zijn die de grondwet goedkeurde. In het januarinumnummer van VREDE wezen we er reeds op dat het aantal deelnemende kiezers bestendig verminderd werd in verhouding tot het aantal personen die aan de vroegere verkiezing deelnamen. Men zal zich herinneren dat bekend werd gemaakt dat 54,8 % van de kiezers aan het referendum deelnamen waarvan 52,8 % de nieuwe grondwet goedkeurden. Op 4 mei publiceerde de krant "Izvestia" de conclusie van een commissie van experts waaruit blijkt dat niet 54,8 % maar 46,1 % van de kiezers aan het referendum deelnamen.

De experts hebben het eveneens over het volproppen van de urnes, de uitgebrachte druk op de kiezers en manipulaties met de lijsten. De woordvoerder van Jeltsin, Serguei Filatov, heeft het natuurlijk over een provocatie van de oppositie. Hierbij mag niet vergeten worden dat de extreem rechtse Zjirinovski zijn kiezers eveneens had opgeroepen om in het referendum voor de goedkeuring van de nieuwe grondwet te stemmen. (ads)

Oostenrijk - Referendum - 12/6/94

Regeringspartijen, werkgevers en media hadden in Oostenrijk opgeroepen de aansluiting van hun land bij de Europese Unie te bekrachtigen. Bij een opvallend hoge opkomst behielden de voorstanders 66,39 % en de tegenstanders

Eerlijkheidshalve

Bijna een miljoen Amerikanen in de cel

De leiders van de V.S. hebben de neiging andere landen en volkeren over alles en nog wat de les te spellen. Het Amerikaans systeem is echter niet vreemd aan de toenemende misdadigheid in eigen land. Volgens statistieken van het V.S.-Ministerie van Justitie zaten vorig jaar 948.881 mensen in de gevangenis in dit land, drie keer meer dan in 1980. Op 100.000 inwoners kregen 351 mensen een gevangenisstraf van meer dan één jaar. Van 1920 tot 1970 waren er dit gemiddeld 110 per 100.000 inwoners. Veroordelingen voor drugsdelikten stegen van 1980 tot 1992 van 471.200 tot 980.700. Het aantal veroordelingen

nam toe van 19 naar 104 per 1.000 arrestaties. Het Amerikaans Kongres overweegt een nieuwe wet in te voeren waar naast hogere straffen ook grotere boeten zouden opgelegd worden. Met dit geld wil men bijkomende strafinrichtingen financieren. Het zijn dus de gevolgen die men door een hardere repressie wil aanpakken. Over een van de belangrijkste oorzaken, de aanpak van de anti-sociale politiek, wordt echter niets gepland. (ads)

Kolonel Oliver North komt terug

Men herinnert zich dat kolonel North, destijds lid van de Veiligheidsraad van President Reagan, betrokken was bij de illegale levering van wapens aan Iran. De opbrengst van deze operatie diende

33,61 %. De opiniepeilers hadden een gelijke verdeling van de stemmen in uitslag vooropgesteld.

Na Oostenrijk moeten Zweden, Finland en Noorwegen hun aansluiting bij een referendum nog bekrachtigen.

Zwitserland - Referendum - 12/6/94

Inzet van het referendum was het regeringsvoorstel om Zwitserse militairen als vrijwilligers te laten deelnemen aan "operaties voor vredesbehoud". Op de 48,8 % kiezers die aan het referendum deelnamen werd met 57,3 % tegen 42,7 % het voorstel verworpen. Deze uitspraak is een nieuwe klap voor het buitenlands beleid van de regering. In 1986 wezen de Zwitsers het lidmaatschap van de V.N. af, in 1992 dat van de Europese Economische Ruimte (de samenwerking tussen de E.U. en de Europese Vrijhandelsassociatie).

uit "Le Monde"

De voorzitter van de Franse P.S. vond het ja van Oostenrijk aan Europa geniaal. In Frankrijk moest hij echter persoonlijk in 't zand bijten, ook in zijn eigen partij.

Frankrijks defensiewitboek: De oorlog gebanaliseerd

Nadat het Defensiewitboek al verschillende maanden was aangekondigd, werd het door Eduard Balladur aan de leden van de gespecialiseerde commissies der beide Parlements kamers en aan de pers voorgesteld. De geboorte van dit document via "experts" met een regeringstintje - in de laatste rechte lijn nog vervoegd door de specialisten van het Elysée - verliep moeizaam. Als een rode draad loopt door de tekst één bezorgheid, namelijk het vermijden van een breuk in de nucleaire consensus, die door de internationale evolutie bijzonder fragiel is geworden. Indien we de promotoren van dit Witboek mogen geloven, gaat het nu om een status quo met enkele aanpassingen. Doel van de argumentatie: op de publieke opinie wegen om deze ervan te overtuigen, dat de omwentelingen op wereldvlak de strategische keuze voor het nucleaire wapen - het middelpunt van het vorige Witboek, gepresenteerd door Michel Debré in 1972 - niet wijzigen, maar integendeel het behoud van een nucleaire afschrikking bevestigen, die uitgebreid, versterkt en gemoderniseerd moet worden, gekoppeld aan andere bewapeningstypes.

In een artikel in "Le Figaro" van 4 maart onderstreept de minister voor Defensie onder de titel "Een actieve consensus": "Het concept, waarop de Franse defensie al meer dan 30 jaar steunt, wordt door het werk van het Witboek bevestigd, hervormd en gecredibiliseerd." "Er is geen afschrikking buiten de nucleaire", "maar afschrikken betekent ook handelen" en hij tekent de beslissing duidelijk uit: "Nooit heeft Frankrijk eigenlijk sedert decennia zo'n toestand gekend, waarin een belangrijke dreiging, militair, direct, agressief aan de grenzen ontbreekt. Nochtans was bij onze medeburgers nooit zo'n diffuus, onverzadigbaar gevoel van onveiligheid aanwezig. Waarom? Omdat een algemeen, duidelijk en definitief risico vervangen werd door gedeeltelijke, meervoudige, onverwachte onrusthaarden, waarvan de grenzen en modaliteiten vaak onvatbaar zijn."

Kortom, de wereld blijft instabiel en gevaarlijk. De publieke opinie als doelwit: men mag zich niet vergissen, het offensief is omvangrijk. "Informatie en opvoeding" worden onderstreept. De publikatie van het document als pocket 10/18, zodat een geschikte plaats kan gevonden worden op de stations- en kiosktonebanken, is er om ons te overtuigen. Het gaat hier dus niet om oprispingen van experts, zoals alles vaak wordt voorgesteld, maar om een cruciale politieke keuze, waarbij ons land voor verschillende jaren een engagement in een bepaalde richting vastlegt. Niet alleen de komende militaire programmawet (1995/2000), maar ook de volgende (tot vervalddag 2010) zullen daardoor geïnspireerd worden.

Bij het overlopen van de tekst wordt zelfs een niet-gewaarschuwd lezer onrustig als hij de draagkracht van de voorstellen ontdekt: "de oorlog is vandaag weer dagdagelijks nieuws geworden" en "Frankrijk is een land met verantwoordelijkheden op wereldvlak". De tragische belevenissen van de Golfoorlog, de altijd maar dringender

wordende oproepen tot krachtdadig ingrijpen bij internationale problemen zoals in ex-Joegoslavië, alles is aanwezig om deze onrust aan te wakkeren:

"De oorlog is een banale zaak geworden!"

Zoals het Witboek zelf onderstreept is Frankrijk net als de VSA, Rusland, Japan duidelijk aan een strategische hervorming toe. Dat moet altijd maar dringender in een "verdedigende" logica gegoten worden, aansluitend bij de militaire evolutie die daaruit voortvloeit (Cfr. Revolution 13 januari 1994).

In de geest omvat het Witboek drie grote delen:

1. De strategische context

Een studie van de evolutie der "risico's" en "dreigingen", met een scherpe verwijzing naar de bedreiging uit het "Zuiden", "risico's, die voortvloeien uit de altijd maar scherpere aflijning van rijke landen tegenover miserabele gebieden."

Op dat vlak onderstreept het Witboek, dat "de strategische belangen van Frankrijk in wezen deels blijven bestaan uit het behoud van de vrede op het Europese continent en in de gebieden aan de Zuidelijke grenzen, met een sterke nadruk op het strategische belang van het Middellandse Zee-bekken en van het Midden-Oosten."

Drie belangrijke doeleinden worden naar voren geschoven:

a) De Europese ambitie op defensiegebied zoals belicht door Eduard Balladur in zijn voorwoord: "Onze defensiepolitiek moet, door het van kracht worden van het Verdrag over de Europese Unie, bijdragen tot het stap na stap verwezenlijken van een gemeenschappelijke Europese verdediging. Die keuze, die erop gericht is van West-Europa een baken van integratie en stabiliteit te maken,

vormt een strategisch en politiek hoofddoelwit." Op dat vlak heeft François Léotard op 3 maart aan de Europese Beweging voorgesteld de logica door te drijven via de vorming van een Eurokorps, wat de samenstelling van een Europese interventiemacht betekent.

- b) Het belang van een hernieuwing der transatlantische banden met een aanpassing van de Alliantie aan de toekomstige strategische context en aan de nieuwe opdrachten ervan.
- c) Een veiligheidskader scheppen, dat Rusland insluit.

2. Strategie en capaciteiten

In het document blijft de nucleaire afschrikking een van de basispijlers "met aansporing tot het onderhouden van de lopende of verwachte programma's" zoals François Léotard onderstreept in zijn inleiding met ook "mogelijkheden tot aanpassing".

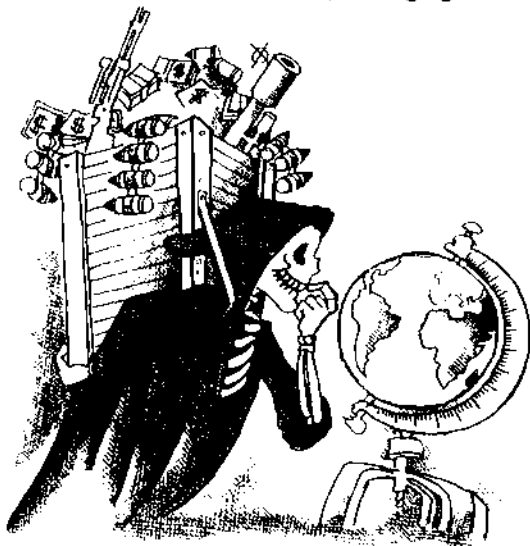
Volgens het Witboek moet de nucleaire afschrikking twee belangrijke functies vertonen:

- a) Een straf vormen tegenover onaanvaardbare vergissingen, die plots kunnen begaan worden;
- b) Een mogelijkheid bieden tot een beperkte aanval op militaire doelwitten als ultieme verwittiging.

Hoewel de "verwarring afschrikking-gebruik" tegenover aanhangers van de gebruiksdoctrines als Jacques Baumel wordt afgewezen, toch wordt fijntjes onderstreept dat "de kredietwaardigheid van onze afschrikwekkende houding steunt op de aanwezigheid van soepele en gediversifieerde mogelijkheden." De angst voor de verbrokkeling van de hoger vermelde consensus leidt het Witboek tot de modernisering van de atoomwapens, tot de nieuwe raket MS, tot de evolutie van een derde samenstellend deel (plateau van Albion), tot de atoomproeven. Zonder twijfel een compromis Matignon-Elysée, maar vooral druk op de publieke opinie. Een

IFOP-peiling verschenen op 2 maart in "Globe-Hebdo" is nochtans onthullend. Voor 75% van de Fransen "moet Frankrijk zijn atoomproeven niet hervatten zo lang andere landen dat ook niet hebben gedaan."

Blijft dat het Witboek simulatieproeven (in laboratoria) als een prioriteit voorstelt. Zoals uit recente verklaringen blijkt, bestaat over de simulatie een consensus Matignon-Elysée, dus een consensus rondom de modernisering van de atoomwapens.

uit "Le Monde"

Het Witboek

belicht ook het verband tussen nucleaire en conventionele wapens. Zonder duidelijk over een scheiding te spreken met de nucleaire middelen wordt een progressieve evolutie beschreven naar "een geschikte houding om bij te dragen tot preventie, tot beperking of tot reglementering via kracht, indien het nodig is bij regionale conflicten zonder het risico te lopen in extremiteiten te vervallen." Drie opdrachten worden bepaald: preventie, actie, bescherming.

Eens de strategie en de militaire capaciteiten gedefinieerd zijn, kan het Witboek de scenario's voor mogelijke crises aanpakken. Zes omschrijvingen vormen eigenlijk evenveel oorlogsscenario's:

1. "Regionaal conflict, dat onze vitale belangen niet in het gedrang brengt", zoals de Golfoorlog. Twee reeksen opties worden voorzien: "inzetten van de slagkracht zonder het zenden van troepen naar het grondgebied, maar met mogelijkheid tot snel ontwikkelen van een aangepaste superieure bewapening of van speciale troepen" en "het inzetten van troepen op het terrein in samenwerking met de coalitiepartners."
2. "Regionaal conflict dat onze vitale belangen bedreigt" dus op het Europese continent en meer uitgebreid het Middellandse Zee-gebied en het Nabije Oosten. Binnen het kader van de NAVO en de Europese Unie worden volgende opties gelicht: "het uitzenden van een sterk militair signaal, zich krachtig opstellen tussen de oorlogsvoerenden en indien nodig vernietigen van de aan-

vallende macht of van de oorlogsvoerende strijdkrachten".

3. "Aanslag op de integriteit van het grondgebied buiten het moederland (bedreiging van departementen en

gebieden overzee), dreigingen beschermd door afschrikking of machtsontwikkeling".

4. "Bilaterale defensieakkoorden" die vooral Afrika als doelwit hebben. De evolutie van de dreiging op onze zones met strategisch belang kunnen ons verplichten tot een

krachtige reactie binnen kort tijdsbestek.

5. "Operaties in het belang van de vrede en van het internationaal recht (NAVO, Europese Unie, coalities), type ex-Joegoslavië".
6. "Weerstaan aan een belangrijke bedreiging tegen West-Europa" door een Staat of een coalitie, die beschikt over atoomkracht of hoogwaardige conventionele wapens (Lees hoger de opdrachten van de nucleaire afschrikking).

Deze 6 modellen zijn duidelijk oorlogsscenario's met een meer dan gevoelige uitbreiding van het defensieconcept, een toenadering eigenlijk, of een afstemming op de strategische evolutie van de VSA. François Léotard wijst er in zijn artikel in "Le Figaro" van 4 maart op dat "de regering de nadruk legt op nieuwe prioriteiten: de mogelijkheden tot ontwikkeling van de slagkracht, de mobiele inter-machten bevelseenheden, de instrumenten tot inzameling, analyse en verwerking van inlichtingen, vooral in verband met ruimtevaart".

Tot welke militaire avonturen is men bereid via de ontwikkeling van nucleair wapentuig, van hoogtechnologische conventionele wapens, van de hervorming van het leger tot eenheden, die inzetbaar zijn binnen scenario's tot ingrijpen in samenwerking met de NAVO en een "Europese defensie"?

Zoals men kan zien, gaat het niet om defensie, noch om echte veiligheid, waarbij in tegenstelling tot deze aanduidingen gegrepen wordt naar andere dan machtsmiddelen in de internationale betrekkingen, zodat politieke oplos-

singen tegenover conflicten belangrijker zouden zijn, naast ontwapening en vredelievende samenwerking.

Jacques Le Dauphin
Nat. Secr. Franse Vredesbeweging
Vertaling en bewerking
Noël Gijbels

Het "Aids" van de armen

De Belgische professor Peter Flot, directeur voor onderzoek en ontwikkeling bij de Wereldgezondheidsdienst van de V.N. heeft op 4 mei j.l. de puntjes op de i gezet. In een publieke verklaring vestigde hij de aandacht op het feit dat de economische logica sommige reizen van de farmaceutische industrie er toe leidt de opzoekingen naar een vaccin tegen Aids op te geven.

Heel wat onderzoekers en medici die dit standpunt reeds geopperd hebben zullen met genoegen van deze verklaring kennis nemen.

Want het is paradoxaal te moeten vaststellen dat, terwijl de ziekte dag na dag toeneemt, en in bijzonder de derde wereldlanden hiermee geconfronteerd worden de privé farmaceutische industrie voor verdere opzoekingen naar het hoogstnodige vaccin steeds minder belangstelling hebben.

Volgens de Wereldbank leefden 80% van de personen die in 1990 door het Aidsvirus besmet waren in een van de ontwikkelingslanden. In het jaar 2000 zal dit reeds opgelopen zijn tot 95%. Op deze datum verwacht men dat er 26 miljoen personen zullen besmet zijn en dat ieder jaar 1,8 miljoen onder hen zullen sterven tengevolge van de ziekte. Tegen het jaar 2000 zullen er, volgens de experts, van 5 tot 9,5 miljoen personen in Afrika besmet zijn, 4,2 miljoen in Azië en 1,1 miljoen in Latijns-Amerika.

En ... nochtans worden op de 1,5 miljard dollar die worden uitgetrokken ter preventie van deze ziekte er slechts 200 miljoen terbeschikking gesteld van de derde wereld. Deze tegenstelling komt eveneens tot uitdrukking in de uitgaven voorzien voor iedere zieke: in 1992 hebben de ontwikkelingslanden globaal 340 miljoen dollar ontvangen voor de verzorging van de aidspatiënten terwijl deze voor de geïndustrialiseerde landen opliep tot 4,7 miljard dollar. Is dit eveneens geen vorm van racisme? (ads)

Het I.M.F. en Wereldbank op economische kolonisatietoer

De jaren '80 en '90 zijn deze van de globale verarming, en de grote afhaking van de landen uit de Derde Wereld. In 1980 was het deel van 102 arme landen in de internationale warenhandel 7,9% voor de werelduitvoer en 9% voor de invoer. Tien jaar later is dit aandeel respectievelijk teruggevallen op 1,4% voor de export en 4,9% voor de import. Daartegenover is het aandeel van de triade (V.S.-Japan-E.U.) gestegen van 54% naar 64% voor de werelduitvoer en van 59,5% naar 63,8% voor invoer. Deze drie regio's vertegenwoordigen 73,6% van de totale wereldhandel. De resterende 26,4% moet verdeeld worden over Rusland, de andere GOS-staten, het Midden-Oosten, de Aziatische landen, Zuid-Amerika, Oost- en Centraal-Europa. Het deel van de intercontinentale handel waaraan Afrika en het Midden-Oosten deelnemen daalde van 14,1% in 1970 naar 9,9% in 1990, Latijns Amerika van 7,8% naar 6,1% en de ex-socialistische landen daalende van 7,3 naar 4,1%.

Dat betekent dat de wereldhandel gekenmerkt wordt door een graduele stijgende tendens voor de rijke industrielanden en een daling voor de arme landen in de voorbije 20 jaar. Als dit ritme zich verder doorzet zal opsplitsing van onze planeet in twee delen een feit zijn. Het arme deel was goed voor een goeie 39% van de wereldhandel in 1970, in 1990 was hun aandeel net boven de 26%. Indien we zo verder gaan kunnen ze in het jaar 2000 op 5% uitkomen.

De wereldhandel wordt dus een club van drie. De andere continenten worden uitgestoten. Er is groeiende concentratie van de economische macht en technologie in de handen van de meest ontwikkelde industrielanden. We zien dus alles behalve een "wereldgemeenschap". We moeten hier eerder spreken van een gebroken en uiteengespatte wereld, waarbij de arme landen meer en meer in de greep komen van de "goede wil" om te "helpen" van het rijke Noorden.

De ruïnerende stijfkoppigheid van het I.M.F.

Sedert de crisis van 1981-82 hebben de grote banken hun deuren gesloten voor de Derde Wereld. Hun eerste zorg was het innen van de uitstaande schuld die toen 1.300 miljard dollar bedroeg. Het bedrag van de gevorderde rente door de kredietverleners was veel groter dan de totale som aan hulp en leningen (1983-90). Een bedrag in concrete termen dat tweemaal zo groot is als dat van het Marshallplan na de Tweede Oorlog. In de jaren 80 nam het I.M.F. en Wereldbank deze taak van de internationale banken over teneinde het opdrogen van de kapitaalstroom van en naar de Derde Wereld te vermijden. Volgens de retoriek van de G7 gebeurde dit om deze landen te hulp te komen, kwestie van verbloeming nietwaar. Ze treden op als schuldbeheerders en leggen de Derde Wereld zware verplichtingen op,

en ze laten zich betalen voor deze diensten om de schulden af te lossen. De bijstand van het I.M.F. bestaat eigenlijk uit fictieve bedragen, daar de nieuwe verleende leningen kleiner zijn dan de sommen die aangewend worden om de schulden af te lossen. Resultaat: geen cent komt het land in om de economie aan te zwengelen, daar deze kredieten gebruikt worden om de uitstaande schuld te betalen. De vermindering van de handelsschuld wordt zo afgekocht door de multilaterale schuld te vergroten. De opgelegde begeleidings- en structurele hervormingen die het I.M.F. oplegt zijn het instrument voor een economische hermodellering die het leven van miljoenen mensen grondig wijzigt. Deze aanpassingen hebben een directe impact op de veralgemening van de armoede.

De praktijk van deze I.M.F.-ingrepen leidt tot een aantasting op de reële inkomsten en versterkt een exportgericht systeem op basis van goedkope arbeidskrachten. De landen onderworpen aan de goede zorgen van het I.M.F., verliezen iedere vorm van economische zelfstandigheid en iedere controle over hun fiscaal en monetair beleid. Hun financiële instellingen worden hervormd, de staatsinstellingen worden afgebouwd, verschrompelen of verdwijnen. In de plaats komt een economisch voogdijchap dat in praktijk overeenkomt met een parallelle regering die geen verantwoording verschuldigd is aan de bevolking, maar aan de Bretton-Woodsboys in Washington. Landen die zich niet willen onderwerpen aan het dictaat van het I.M.F. worden op de zwarte lijst geplaatst. Anders gesteld komt het er op neer dat de toepassing van de I.M.F.-richtlijnen gans de wereld haar macro-economische politiek oplegt. Deze vorm van dominantie kan men onderbrengen onder de naam economisch kolonialisme, waar de volkeren onderworpen worden aan de liberale krachten van de "vrije markt".

Ieder het zijne?

Op het einde van deze eeuw telt onze planeet zes miljard mensen, waarvan 5 miljard in de arme landen. De rijke landen, d.w.z. 15 % van de wereldbevolking, controleren 80% van het wereldinkomen. Een massa van 54% moet het stellen met een inkomen van ongeveer het Bruto Nationaal Produkt van Frankrijk. De landen van zwart Afrika beschikken over 1% van het wereldinkomen. De opgelegde politiek van het I.M.F. en de Wereldbank beklemtoont nog meer de interne ongelijkheid. De realiteit wordt meer en meer weggemoffeld door gemanipuleerde inkomensstatistieken waardoor op papier het aantal armen daalt. In vele Derdewereldlanden is het werkelijke inkomen in de moderne economische sectoren met 60% gedaald in de jaren '80. Dat wil concreet zeggen dat in de andere economische sectoren de inkrimping nog groter is. De ineenstorting van de medische infrastructuur en het opnieuw opduiken van ziekten en epidemieën kan men rechtstreeks op rekening schrijven van de opgelegde soberheidspolitiek door I.M.F. en Wereldbank. De "democratisering" van het openbaar leven, die de herauten van de vrije markt zo graag hanteren, kan door de aan hen onderworpen regeringen maar gerealiseerd worden met de steun van politie en militairen. De opgelegde verplichtingen verbergen achter deze façade hun ware bedoeling, d.w.z. de herstructurering van economie en openbaar leven opdat ze passen in de globale economische politiek van het I.M.F.

Het I.M.F. eist desindexering van de lonen, vermindering en stopzetting van staatsstussenkomst als middelen om de staatsschuld en de renteverplichtingen na te komen. Om dit te bereiken worden stakingen onwettig verklaard, en worden de syndicale leiders vervolgd, zoals in Boliviaë en Tunesië. De opgelegde

exportgerichte economie leidt tot de sluiting van talrijke bedrijven die meer gericht waren om de binnenlandse vraag. Er is een dubbel mechanisme. Enerzijds worden deze markten overspoeld met buitenlandse producten, anderzijds daalt de koopkracht van de bevolking. Dit samendrukken van het intern verbruik leidt tot een gelijktijdige druk op de lonen in de Derde Wereld en in Oost- of Centraal-Europa. De loonkost in de Derde Wereld is gemiddeld een dertigste van deze in de V.S. of Japan. Deze situatie is de ideale voedingsbodem voor delocalisatie van productie-sectoren naar de lage-loonlanden. Ze vinden er namelijk een exportgerichte economie met goedkope arbeidskrachten en geweldige productiemogelijkheden aangezien er een massa loonslaven beschikbaar zijn.

Exporteren of sterven

De bevolking van de arme landen vormt door de band geen markt voor de producten die ze zelf produceert, want haar koopkracht is te laag.

Dit leidt naar een extreme concurrentie tussen de Derdewereldlanden onderling en met Oost en Centraal-Europa. Iedereen moet uitvoeren en wil verkopen op dezelfde markten van West-Europa, Noord-Amerika. Om toch maar hun goederen te kunnen afzetten moeten de productiekosten verder omlaag. Bijgevolg zien we dat niet alleen de loonkosten zakken maar ook de grondstoffenprijzen. De overproductie die op dezelfde consumptiemarkten terecht komt leidt naar een daling van de inkomens.

Van een tegenstrijdigheid gesproken. Wat men aangeprezen heeft als de oplossing aan de schulden crisis wordt uiteindelijk een nieuwe oorzaak.

Het beleid van aanmoediging van een uitsluitend exportgerichte economie leidt dus naar een verlaging van de prijzen, d.w.z. van de inkomsten van een producerend land, die moeten dienen om de schulden en de rente af te betalen. De Derde Wereld betaalde in 87-88 zowat 3,8 miljard dollar schulden en rente terug. Een stuk meer dan de nieuwe leningen die ze binnen kreeg.

Wat de Wereldbank betreft zien we hetzelfde scenario. De Wereldbank kreeg 1,8 miljard dollar meer uit de Derde Wereld dan het bedrag aan nieuwe toegekende leningen. Rekent men de terugbetalingen aan privébanken mee dan komt voor 87-88 op een som van 30 miljard dollar.

Het I.M.F. en de Wereldbank haalt met haar politiek de waardigheid van de landen onder haar voogdij naar beneden.

Noord-Zuid impact

Een andere tegenstrijdigheid van deze opgelegde stabiliseringsmaatregelen aan de Derde Wereld is dat ze op haar beurt wegen op de rijke landen. De armoede van het Zuiden tast de vraag naar de globale invoer aan, die dan ook negatief de groei en het tewerkstellingspeil van het rijke Noorden ondergraaft. Zo zien we dat de soberheid opgelegd door het I.M.F. en de Wereldbank onze ganse planeet raakt, door delocalisatie van industrieën van het rijke Noorden met zijn relatief hoge lonen naar de lage-loonlanden, door de afbouw van de met strijd verworven sociale bescherming. De Duitse investeringen gaan vooral naar de dichtstbijgelegen gebieden - Lebensraum van de Tweede Wereldoorlog - naar de loonkost veel lager is dan in de Europese Unie.

Ondanks het feit dat de Europese burger sedert jaren murw geklopt wordt met de weldaden die de Europese Unie brengt of zal meebrengen voor het levensniveau van haar burgers, zien we dat de crisis de mensen in hun levensbehoefte direct raakt. De R.T.B.F.-journalist, Gérard de Sélys, releveert ons in z'n boek "opulente Europe aux 53 millions de pauvres" dat de tentakels van de armoede meer en meer mensen in haar greep krijgt, dit ondanks de hoogmissen die regeringsleiders op regelmatige tijdstippen houden om ons te verkondigen dat het morgen zal beter gaan.

In zijn boek toont voornoemd auteur ons de evolutie van de armoede in de Europese Unie, dit zou ons toch moeten aanzetten tot nadenken over de juistheid van het Europees economisch beleid.

Armoede in de E.U.

1975 : 38 miljoen armen

1985 : 44 miljoen

1992 : 53 miljoen

In Italië is bijvoorbeeld 15,4% van de bevolking arm.

De armoede treft in Europa een grote groep oudere mensen : op 60 miljoen ouderen zijn er 8,5 miljoen behoeftig.

In gans de E.U. zien we dat de regeringen een politiek willen doorzetten van sociale afbraak, bevrozing van de lonen, en financiële tegemoetkomingen aan de bedrijven. Om deze politiek aanvaardbaar te maken, wil men de indruk wekken dat de economische crisis voor een deel de schuld is van de werknemers, omdat ze teveel verdienen en een te gul sociaal vangnet hebben.

Het lijkt wel een wereld op z'n kop. De staat krimpt haar financiële tussenkomst in de sociale sector in, de werknemers moeten loon inleveren om toch maar hun job te kunnen behouden, en de staat geeft via allerlei gunsten, een soort subsidie aan de ondernemingen opdat ze toch maar de beoogde winst zouden realiseren. Dan moet het ons niet verbazen dat onze regering voor haar beleid vriendelijke schouderklopjes van het I.M.F. en de Wereldbank ontvangt gelijktijdig de wijze raad krijgt "doe zo voort".

I.M.F.-politiek een gevaar voor de Vrede

Het in praktijk brengen van de politiek van de Bretton-Woods-boys verdiept niet alleen de kloof tussen Noord en Zuid, tussen arm en rijk, de werkloze en de nog werkende, de actieven en de gepensioneerden, steuntrekkende en niet-steuntrekkende. Ze is ook de oorzaak van talloze interne en externe conflicten, die bepaalde landen op de rand van het bankroet hebben gebracht, waardoor de staat haar taak als behoeder van een leefgemeenschap niet kan waarmaken. Op die manier ontstaat een situatie waar burgers hun heil denken te vinden in hun etnische of religieuze groep, en al het ongeluk dat hen overkomt gaan wijten aan de anderen, zowel in eigen land als in het buitenland.

De stijging van de armoede op onze wereld brengt niet alleen enorme spanningen teweeg in de verschillende landen zelf. Door het gevaar van massale uitwijking naar buurlanden ontstaan nieuwe spanningshaarden. Wanneer iemand niets te eten heeft in het eigen huis denkt hij al te makkelijk dat er nog wel iets te vinden zal zijn bij de buur; dat de mogelijkheid biedt te overleven. Deze migratie destabiliseert op haar beurt de relatie tussen de buurlanden en kan ontaarden tot een gewapend conflict. Het is meteen ook een ideale voedingsbodem voor racisme en politieke groeperingen die het 'eigen volk eerst' prediken. Door de armoede, die voor een groot deel toe te schrijven is aan de opgelegde verplichtingen vanwege het I.M.F. en de Wereldbank, krijgt de Derde Wereld, qua slachtoffers, om de drie dagen het equivalent van de bom van Hiroshima te verwerken.

Er moet een andere vorm van ontwikkelingshulp komen. Zoniet zal de miserie van de wereld gevaarlijke stuipreukingen veroorzaken, die niemand en geen enkel land zal sparen.

Antoine Uytterhaeghe
bron : Manière de voir, I.M.F.,
Wereldbank, Solidaridad

Open brief: Vijftig jaar is genoeg

Pierre Galand, algemeen secretaris van Oxfam-België, nam eind vorig jaar ontslag uit een werkgroep tussen niet-gouvernementele organisaties en de Wereldbank. Dit is zijn ontslagbrief.

Aan de vooravond van de 50ste verjaardag van de Organisatie van de Verenigde Naties en van de Instellingen van Bretton Woods, wens ik mij terug te trekken uit de werkgroep NGO-Wereldbank en uit de stuurgroep.

Mijn beslissing wordt ingegeven door intellectuele eerlijkheid en eerlijkheid tegenover verschillende vrienden met wie ik werk in de zogenaamde Derdewereldlanden.

De laatste drie jaar heb ik de kans gehad de politiek van de Bank te observeren. Ik sluit me vandaag aan bij mijn collega's van NGO's die vinden dat alleen een afwijzende houding kan leiden tot een alternatief, tot rechtvaardigheid en tot daadwerkelijke samenleving voor de volkeren van onze planeet.

Ik hoopte dat de samenwerking in de werkgroep NGO-Wereldbank zou kunnen leiden naar een beleid in de richting van co-ontwikkeling en de verdediging van het lot van de niet-weerbare volkeren. Daar is niets van aan, integendeel... De armoede wordt iedere dag groter; de honger is een betere moordenaar dan de ergste van alle oorlogen; het aantal zieken zonder verzorging, jonge analphabeten, daklozen, werklozen, vermeerderd elke dag aan een nooit gezien tempo. De remedies van de Wereldbank voor de ontwikkeling zijn vergiftigde remedies die dit proces nog versnellen.

In eer en geweten ben ik verplicht om u te zeggen: GENOEG! U hebt in woorden de juiste redenering van de NGO's gestolen inzake (ecologische) ontwikkeling, inzake armoede, inzake inspraak van het volk. Tegelijkertijd hebben uw politiek van structurele aanpassingen en uw acties de "sociale dumping" in het Zuiden nog verhoogd en verplichten zij deze landen om zich zonder verdediging op de wereldmarkt te gooien.

Dankzij u en uw collega's van het I.M.F. (Internationaal Muntfonds) kunnen de multinationals "delocaliseren", want u schept produktiemogelijkheden aan verminderde sociale kost. Het resultaat van uw gezamenlijke tussenkomsten I.M.F./Wereldbank betekent een voortdurende druk op de economieën voor nog meer competitiviteit, nog meer prestaties.

Een dergelijk doel wordt alleen bereikt door middel van een voortdurende en steeds groeiende druk op de regeringen zodat ze bezuinigen en de te duur bevonden sociale verworvenheden verminderen. Dat komt neer op zeggen dat in uw ogen de enige goede leerlingen die regeringen zijn die de economische

uitbuiting aanvaarden onder het juk van de multinationals en de grote financiële internationale groepen.

De Wereldbank is het belangrijkste instituut op wereldvlak belast met de ontwikkeling. Zij is ook door haar houding de meest arrogante. Zij heeft een ongeëvenaarde macht om tussen te komen in wereldzaken en in de interne zaken van een staat. Het is de Wereldbank die de voorwaarden voor ontwikkeling vastlegt, zonder aan iemand anders dan aan zichzelf rekenschap te moeten afleggen.

De bank heeft geleerd om schitterende analyses te maken, ze is in staat te zeggen wat belangrijk is: de deelname van het volk - deze van de vrouwen in het bijzonder -, de prioritaire bestrijding van de armoede, de noodzaak om het milieu te beschermen.

De Bank gaat veel verder, want zij verdedigt de mensenrechten, de rechten van de minderheden. Zij oefent druk uit op regeringen in die zin.

De Bank is zelfs in staat om interessante voorstellen te doen in verband met de vooruitgang voor deze of gene bevolkingsgroep.

De vraag is dus: waarom gaan dergelijke mooie woorden samen met een schandalige praktijk? Want de praktijk van de Bank verbindt haar tussenkomsten aan sociaal gezien misdadige voorwaarden van structurele aanpassingen. De Bank is zeer goed ingelicht over de staat van armoede, verarming en verwaarlozing van de volkeren op onze planeet. Is het dan puur cynisme of is het een politiek van bedrog?

Ik van mijn kant denk dat de Bank simpelweg een zeer groot misverstand is voor de meerderheid onder ons. Want, wat ze ook zegt, de Bank is het instrument in dienst van een groeiemodel gebaseerd op competitie en niet op samenwerking. Zij heeft als taak ervoor te zorgen dat allen, groot en klein meedoen in de grote wereldmarkt.

Maar, gek genoeg, op dit moment gaat groei niet samen met ontwikkeling, in ieder geval niet.

Bij het einde van deze eeuw zijn groei en competitie een versneld, buiten alle proporties gegroeid middel geworden tot verrijking van een minderheid. Zij hebben totaal geen resultaat op het vlak van ontwikkeling, noch op het vlak van samenwerking of herverdeling.

De ongelijkheden zijn steeds tergender, het aantal uitgehongerden is enorm en ze sterven zonder protest of verontwaar-

diging op te wekken.

Zolang de Bank vasthoudt aan zijn onzinnige keuzes op het vlak van structurele aanpassingen, moeten we onszelf en zoveel mogelijk slachtoffers van dit soort tussenkomsten mobiliseren om ze te bestrijden.

Na gedurende drie en een half jaar deelgenomen te hebben aan de dialoog met de Bank in de werkgroep NGO's, wil ik dus mijn ontslag geven uit de groep. Het is mij immers duidelijk geworden dat er geen mogelijkheid is om de Bank menselijker te maken.

Afrika sterft... maar de Bank wordt rijker; van Azië en Oost-Europa worden al hun rijkdommen gestolen... en de Bank steunt initiatieven van het I.M.F. en van de GATT (Alg. Overeenkomst over Douanetarieven & Handel) die deze diefstal toelaten, zowel materieel als intellectueel.

In Latijns-Amerika en elders dienen kinderen als reservewerkrachten of, erger nog, als leveranciers voor de nieuwe markt van organen voor Noord-Amerika. De opofferingen die de Bank noodzakelijk vindt voor de structurele omschikking (omwille van de wereldeconomie en de markt) zouden, in zekere zin, de onomkeerbare "oversteek van de woestijn" zijn om in het paradijs van de ontwikkeling te geraken.

Ik weiger mij in te schakelen in deze onvermijdelijke en betreuenswaardige fataliteit, gepredikt door de Wereldbank. Ik verkiez deel te nemen aan de versterking van organisaties, van boeren zonder land, van straatkinderen, van onthaalcentra voor vrouwen in de grote Aziatische steden die weigeren zich te prostitueren, van de werkers en de vakbonden die strijden tegen de diefstal van hun grondstoffen en de ontmanteling van hun productiecapaciteit.

Uit mijn lange ervaring weet ik dat er vele vrienden zijn bij de NGO's die denken dat de dialoog met de Bank een goede manier is om de houding van deze instelling te veranderen in de richting van een beter begrip van de vereisten van samenwerking en ontwikkeling.

Ik respecteer hun positie zoals ik ook de houding van de functionarissen van de Wereldbank respecteer die hopen dat de dialoog met de NGO's drager kan zijn van verandering in de analyses en initiatieven van de Wereldbank.

Na de lange ervaring in de schoot van de werkgroep, trek ik me terug voor het einde van mijn mandaat, want ik weiger medepllichtig te zijn met de Bank.

Mijn boodschap aan de Bank, is eenvoudig: 50 jaar is genoeg... U bent een van de belangrijkste vijanden van de armen en van de rechten die ze verdedigen in de schoot van de UNO.

U bent erin geslaagd als de meest ongeloflijke en buitengewone public-relations-machine de wereld te laten geloven dat ontwikkeling slechts voor enkelen is weggelegd en dat voor de niet-competitieven slechts armoede is weggelegd.

Een ontwikkelingseconomie bevordert sociale rechtvaardigheid door zoveel mogelijk mensen een inkomen uit arbeid te verschaffen. De relance van deze ontwikkelingseconomie verplicht ons om dringend te zoeken naar een andere instelling die u moet vervangen om de volkeren te laten "meedoen" en hen te laten mee-profileren van acties die hen terug waardigheid geven, voldoende voedsel en recht op verscheidenheid in gezamenlijke ontwikkeling. Ik wil bij mijn ontslag mijn collega's groe-

ten aan wie ik mijn achting betuig, zoals ik ook een positieve waardering heb voor vele functionarissen van de Wereldbank.

Alleen een hergroepering en een nieuwe strijd voor de omvorming van de UNO en van de Instellingen van Bretton Woods zal mogelijk maken dat nieuwe voorwaarden worden geschapen om de honger te bestrijden en om solidaire gezamenlijke ontwikkeling mogelijk te maken.

Met hoogachting,
Pierre Galand

De mannen achter de schermen

In de schoot van het Europa van Maastricht is de "European Table" (ERT) zeker een, zelfs de belangrijkste en machtigste, lobby waarmede de Europese Commissie en zijn voorzitter Jacques Delors rekening houden.

Achter deze drie letters, E.R.T., gaat een organisatie schuil van industriëlen, de grootste van Europa, die samen 500 miljard ECUS vertegenwoordigt d.w.z. 21.000 miljard B.Fr en die alleen in de Europese Unie meer dan 3.000 miljoen loontrekkenden telt.

Het E.R.T. werd opgericht op initiatief van de toenmalige voorzitter van Volvo, Pehr Gyllenhammer in 1988 en de goeie gemeenschap wou doen geloven dat de E.E.G. zou leiden tot het tot stand komen van 5 miljoen nieuwe jobs.

Met de 20 miljoen werklozen in de lidstaten van de E.U. en de 40 miljoen

mensen die een inkomen hebben onder het levensminimum stellen we vast dat van de mooie plannen weinig in huis is gekomen. Integendeel.

Het E.R.T. heeft zich bijzonder doen opmerken bij de opstelling van het rapport voor het verdrag van Maastricht. Onder de titel "Herschikken van Europa" publiceerde het E.R.T. haar standpunt waarin de door haar geplande opties werden voorgesteld. Door Jacques Delors werd dit rapport, dat door de 45 grootste patronen werd ingediend, tenzeerste op prijs gesteld. Hij noemde het de belangrijkste steun bij de uitbouw van de Europese Eenheidsmarkt".

Het E.R.T. telt onder zijn leden de vertegenwoordigers van de belangrijkste industriële en financiële groepen van de Europese landen. Onder hen: Folris Maljers (Unielever), Uberto Agnelli (Fiat),

Jean Louis Beffa (Saint Gobain), Carlo De Benedetti (Olivetti), Etienne Davignon (Société Générale de Belgique), Antoine Riboud (BSN), David Dimon (British Petroleum), Serge Tchuruk (Total), Gerhard Cromme (Fried Krupp). Een van de belangrijkste uit de groep is de Fransman Jérôme Monod, gewezen algemeen sekretaris van de R.P.R. van Jacques Chirac, en P.D.G. van de "Lyonnaise des Eaux - Dumez".

Monod verklaarde bij de publikatie van de tekst van het verdrag van Maastricht: "Wij ondernemers hebben een bijdrage te leveren, een bijdrage die moet gehoord worden". En ... het is deze "bijdrage" die de Europese politieke leiders heeft doen wijken met als gevolg dat van een sociaal Europa in het verdrag van Maastricht niets in huis is gekomen. (A.D.S.)

Midden-Oosten

Jemen: een laat gevolg van de Golfoorlog

"Hét voorbeeld van hoop op democratisch bestuur en wil tot samenwerking is niet meer", schrijven waarnemers. De eenwording is inderdaad (definitief ?) ongedaan gemaakt : de legers van zuid en noord zijn de zaak aan het beslechten. Jemen. Het verhaal van een splitsing.

Moelijke omstandigheden

De eenmaking had velen al verbaasd. Te snel voor een te complexe zaak, was het commentaar. De staatsstructuren van noord en zuid verschilden inderdaad nogal. Zuid-Jemen (Aden) kon men een moderniserende politiek toemeten in een éénpartijstelsel. Noord-Jemen (Sana'a) werd geregeerd volgens een traditioneel bestuur dat veel macht geeft aan de clans.

De eenmaking werd ook niet onverdeeld positief ontvangen: menig bewindsvoerder in de Arabische wereld was dit

nieuw democratisch proces niet gunstig gezind. De tegenkanting kwam vooral sterk vanuit buurland Saoedi-Arabië dat totnogtoe, volgens sommige berichten, 850 miljoen dollar veul had voor de oppositie.

De belangrijkste rem op een vlotte integratie van beide Jemens was de belabberde economische situatie. Zuid-Jemen was al niet zo sterk na de ineenstorting van haar handelspartners in Oost-Europa. Maar vooral de positie van het eengemaakte Jemen in de Tweede Golfoorlog heeft desastreuze

gevolgen gehad.

Aan de Noordamerikaanse VN-ambassadeur worden volgende woorden toegeschreven nadat Jemen zich in de veiligheidsraad tegen de VS-politiek in het Irak-Koeweit-conflict was blijven verzetten: "Dit is de duurste stem die u ooit hebt uitgebracht".

Inderdaad Jemen werd zwaar voor haar politieke zelfstandigheid gestraft. De Golfstaten trokken hun steun in de Jemenitische gastarbeiders in Saoedi-Arabië en elders werden teruggestuurd (sommigen hebben het over 2 miljoen mensen), raffinagecontracten werden

verbroken. Gevolgen zijn zoals overal muntontwaarding, inflatie, economische ineenstorting, gekoppeld aan groeiende corruptie, privileges, grotere maatschappelijke greep van de clans ...

Bovendien zijn er vele duizenden vluchtelingen toegekomen uit de Hoorn van Afrika, die de oorlog en de hongersnood trachten te ontlopen.

Vandaag worden de stemmen binnen de socialistische partij steeds luider die de pro-Iraakse houding van Sana'a tijdens de Golfoorlog bekritisieren.

Spanningen

De relaties onder de leiders zijn steeds gespannen geweest. Voor de eenmaking kreeg een uitgeweken fractie van de Zuidjemenitische socialistische kaders worden vermoord. De (Zuid)jemenitische vice-president Ali Salem al-Bidh beschuldigt de geheime diensten en de (noordelijke) president Ali Abdallah Saleh ervan opdracht te hebben gegeven voor 154 moorden. Volgens nader onderzoek zou een islamitische Djihad organisatie ervoor verantwoordelijk zijn "om het communisme te bestrijden in de Arabische wereld". Maar de verantwoordelijken worden niet gestraft. Die vonden namelijk bescherming binnen de machtige en overbepende clans.

Het eenmakingsprotocol voorzag meerpartijenverkiezingen binnen de twee jaar. Zewerden uiteindelijk een paar maanden uitgesteld maar het resultaat leverde ('uiteraard') een overwicht op voor het demografisch grotere noorden. De grootste partij werd het Volkscongres van de president, gevolgd door een islamitische partij en de socialisten op de derde plaats.

Om een mogelijk isolement te voorkomen gooit de socialistische partij haar deuren open voor alle voormalige Zuidjemenitische opposanten. Sultans, en zelfs de voormalig president Ali Nasser werden aangesproken. Deze laatste had echter als voorwaarde gesteld dat de eenheid van het land nooit in het gevaar mocht worden gebracht.

Sedert augustus '93 weigerde de vice-president nog naar de hoofdstad Sana'a te gaan. Hij bleef ook thuis toen Mitterrand er in oktober vorig jaar op bezoek kwam. Hij beschuldigt president Saleh de 'vooruitgang' tegen te houden en het zuiden te willen koloniseren.

Het leger is ook nooit echt een geworden. Er was wel een wederzijdse controle: een paar bataljons van de zuiderlingen werden op strategische plaatsen in het noorden gezet, en omgekeerd. Maar in de groeiende terugtrekking vanwege zuiderse leiders werden twee nieuwe ("eigen") bataljons opgericht in de olierijke provincie Hadramaout, geboortestreek van al-Bidh. De financiers van deze operatie zijn rijke uitgeweken handelaars die nu vanuit Saoedi-Arabië hun streek willen beveiligen.

De zuidelijke vice-president ging zich intussen laten verzorgen in de Verenigde Staten, waar hij ook contacten heeft met vice-president Gore, met CIA-leiders en Congresleden. Details zijn daar verder niet over bekend.

Aan de vele disputen tussen beide leiders hoopte men een paar maand geleden een eind te kunnen stellen met een "charter" dat in Jordanië werd ondertekend. Maar onmiddellijk na de ondertekening ervan reisde vice-president al-Bidh naar Saoedi-Arabië, wat niet bepaald een teken van verzoening was voor president Saleh. In Jemen zelf kwam er toen al tot een gewapend treffen in het olierijke Chabwa waarbij de gouverneur en de militaire commandant (beide noorderlingen) werden teruggeroepen.

Petroleum

Een globaal beeld van het Jemen van voor 5 mei 1994 is er een van een arm land met veel petroleummogelijkheden. De olieproductie staat nog in z'n kinderschoenen. Het eerste exportjaar was 1987. De voorraad olie en de gasreserves zouden zeer groot zijn - recente onderzoeken hebben nog nieuwe velden ontdekt - met drievierde ervan in het voormalige Zuid-Jemen. Er zijn verschillende grote petroleumondernemingen aanwezig: het Noord-amerikaanse Hunt, Canadian Oxy, Elf Aquitaine en Total. De Fransen zijn actief in een gebied dat betwist wordt tussen (Noord)Jemen en Saoedi-Arabië. Verder zijn er nog BP, Shell, Lasmoo, Ciyde en British Gas.

Totnogtoe is er buiten de aanval op de terminal in Aden niet zo'n invloed vanwege de gevechten op de olieproductie, die verdergaat aan een ritme van 355.000 vaten per dag. Verantwoordelijken uit beide kampen hebben b.v. aan Canadian Oxy verzekerd dat ze de oliewinning niet willen onderbreken.

Toekomst

Een afgescheiden zuiden kan dus op

een rijke petroleumondergrond rekenen, en de steun van Saoedi-Arabië en heel wat westerse en westersgezinde landen. Oliebelangen enerzijds, en het politiek breken van de 'afvallige' tijdens de Golfoorlog vormen hier de achtergrond. De Verenigde Staten verklaren tegen een buitenlandse interventie te zijn, Saoedi-Arabië daarentegen is de advocaat voor een actieve betrokkenheid. De Arabische liga roept op tot dialoog maar keert zich tegen inmenging.

De eenheidsstaat krijgt steun van Soedan, Lybië, Irak en Iran. Vele commentaarschrijvers hebben het over hun sympathie en steun voor de islamitische partij. Voor Irak speelt natuurlijk de steun van Sana'a tijdens de Golfoorlog. Er is ook een kleine pro-Iraakse Baath-partij actief in Noord-Jemen die een vice-premier levert. Frankrijk heeft zich als enige in de Veiligheidsraad lang verzet tegen een resolutie die stelde dat 'de eenheid niet met geweld kan worden opgelegd'. Enerzijds speelt hier misschien de spanning tussen Frankrijk en Saoedi-Arabië (premier Balladur is onlangs van een kale reis uit Riadh thuis gekomen), maar voornamelijk de Franse oliewinning in Noord-Jemen lijkt me doorslaggevend voor de houding van Parijs.

Mocht president Saleh zijn slag niet thuis halen dan zouden er zich belangrijke wijzigingen kunnen aandienen. Een daarvan is een nog grotere macht voor de (zeer zwaar bewapende) clans. (Opgejaagde zuidelijke bataljons, die in het noorden waren gestationeerd, zochten toevlucht bij twee noordelijke clans, de Arhab en de Khulans, waar ze bescherming kregen tegen het noordelijke leger.) Sommige berichten spreken reeds over een bezetting van de (noordelijke) hoofdstad Sana'a door de gewapende clans.

Dit zou verder de macht van parlementsvoorzitter sjeik Abdallah ben Hussein al-Ahmar en zijn islamitische partij moeten versterken. Hij wil de Charia als basis gebruiken voor de grondwet.

President Saleh heeft van deze oorlog gebruikt gemaakt om in elk geval een 'ijzeren regime' in te stellen. De pers wordt aan banden gelegd en een vredesbetoging in Ta'ez werd door ordetroepen beschoten.

Op dit ogenblik is er geen antwoord op de vraag of de scheiding definitief is, of integendeel de noordelijke legers de overhand zullen halen om de eenheid te redden. Is een splitsing een stap naar een versplintering van Jemen, waar de clans dan rechtstreeks de olierijkdommen zullen beheeren?

GS
7.6.94

China's economische politiek (deel 3)

Socialisme of kapitalisme?

In de vorige delen behandelden we de socialistische opbouw van de Chinese economie na de revolutie en het keerpunt met Dengs hervormingen, voor het eerst gelanceerd in 1978. In het hedendaagse "socialisme op zijn Chinees" wil de partijleiding de hoge produktiviteit en technologie van het kapitalisme invoeren via de speciale economische zones. "Socialistische markteconomie" noemt men dat in China. De vraag kan echter gesteld worden of dit nog iets met het socialisme te maken heeft. Die vraag trachten we in dit derde en laatste deel te beantwoorden.

De nieuwe rol van de partij

In tegenstelling tot de economie stelt de CKP nog helemaal geen liberalisering op politiek vlak voor. Partijvoorzitter **Jian Ze-Min** stelt in zijn rapport aan het **14de partijcongres** (12 tot 17 oktober 1992): "Elke opvatting of elke activiteit die het statuut van partij aan de macht of de leidende rol van de Partij in vraag stelt of probeert te verzwakken of te verwerpen, is totaal verkeerd en hoogst schadelijk." (blz. XXIII) (1)

Rekening houdend met de toenemende sociale spanningen voorspelt dat weinig goeds. Ook het congres ziet in dat de omstandigheden veranderd zijn. "Zij (de vier principes, nvdr) vormen een waarborg voor een gezonde ontwikkeling van de hervormingen, en hebben dankzij deze een nieuwe inhoud gekregen die de vereisten van onze tijd weerspiegelt," rapporteert de partijvoorzitter.

Naast de nieuwe, individuele corruptie van de partijbonzen, krijgt de CKP dus duidelijk de rol van gendarm toebedeeld. Niet om kontra-revolutionaire opstootjes de grond in te boren, maar om zo vlug mogelijk, met zo weinig mogelijk weerstand van rechts en van links, de markteconomie in te voeren.

Hierbij mag opgemerkt worden dat het de hervormingen in die zin zelf zijn die de economische kontrolerol van de partij terug dringen. (zie verder "Een socialistische markteconomie?")

Het is dan ook opmerkelijk, en terzelfdertijd revelerend, dat de nieuwe bestseller over China (2) die gang van zaken toejuicht. De auteur, **William H. Overholt**, is sinds jaren algemeen directeur van **Bankers Trust Company** in Hong Kong. Het is zijn overtuiging dat door de geleidelijke en gekontroleerde invoering van het kapitalisme in China, het land gespaard zal blijven van een ineenstorting op zijn Oosteuropaan. Hij steunt volledig het feit dat de economische hervormingen niet gepaard gaan met politieke liberalisering. Voor hem, en de andere vertegenwoordigers van het internationaal kapitaal, vormen een gekontroleerde staatsmacht en een repressieve partij de beste garanties op een succesvolle

invoering van het kapitalisme in China. Op die manier doorprijkt hij de schijnheiligheid van de Amerikaanse regering die de ogen sluit voor de individuele mensenrechten als het erop aankomt China als "bevoorrechte partner" te blijven erkennen.

Is het kapitalisme superieur aan het socialisme?

Het is opmerkelijk dat de Chinese leiding haar vergaande hervormingen plaatst in het licht van de konsumptiedrang van de bevolking. In zijn rapport vertrekt Jian Ze-Min van de stelling: "Wij bevestigen dat de hoofdtegenstelling in de Chinese maatschappij vandaag die is tussen de groeiende materiële en kulturele behoeften van het volk enerzijds, en de onvoldoende maatschappelijke produktie anderzijds." (1)

In het vorig deel (10) erkenden we reeds dit belangrijke moment als een moeilijk te nemen bocht in een socialistische planeconomie. Was dat trouwens ook niet het uitgangspunt van Gorbatsjov? Of is dat vandaag niet het probleem waarmee de Cubaanse en Indochinese bevolking te kampen hebben?

Toch valt het op dat de economische moeilijkheden onder het socialisme mede in de hand zijn gewerkt door een imperialisme dat nog steeds weigert met het socialisme op een vreedzame, economische manier samen te werken. Het jongste Amerikaanse optreden in Vietnam toont dit duidelijk.

Het fundamentele onderscheid is wel dat op Cuba de zich aanbiedende economische koerswijziging onder zware druk gebeurt, terwijl noch in de Sovjetunie, noch in China het binnenhalen van het kapitalisme daarom nodig was.

De Chinese partijleiding blijft het socialisme met woorden bewieroken. Op het jongste partijcongres klonk het: "Indien het socialisme zijn superioriteit over het kapitalisme wil bewijzen, dan moet het zonder muggezifterij de geavanceerde beheers- en uitbatingsmethoden bestuderen en toepassen die elders in de wereld op punt gezet zijn, met inbegrip van deze in de gevorderde kapitalistische landen, en die de al-

gemene wet uitdrukken van de moderne sociale produktie en de markteconomie." (1)

Wat de beheersmethoden en het bestuderen betreft kan iedere marxist daar niets tegen hebben. Wat het toepassen van uitbatingsmethoden betreft moet toch wel opgelet worden dat de "uitbating" geen "uitbuiting" wordt. Onder welke voorwaarden daar wel sprake van is bespreken we in volgende hoofdstukken.

Toch moet bekend worden dat zowel de produktie als de produktiekrachten veel meer ontwikkeld zijn onder het kapitalisme dan onder een socialistische planeconomie zoals die tot nu toe bekend was. **Het is duidelijk dat concurrentie een aantal stimulerende, zowel economische als beheersmatige, troeven heeft. De vraag is echter of concurrentie steeds synoniem moet zijn met kapitalisme.**

Waarom zou geen concurrentie kunnen bestaan onder een socialistische planeconomie? Waarom zou geen concurrentie kunnen ingebouwd worden zonder het kapitalistische winstmotief? Waarom zouden geen moderne managementstechnieken, geen moderne advertising en marketingtechnieken kunnen gebruikt worden zonder het bestaan van privé-aandelen? Waarom zouden de konsumenten(bonden) geen stem mogen hebben bij het bepalen van de behoeften in een socialistisch plan? Waarom zouden de konsumenten(bonden) geen zitting kunnen krijgen in het beheer van een bedrijf om over de kwaliteit te waken? Waarom zouden geen kontroletechnieken en groepen van Integrale KwaliteitsZorg (IKZ) kunnen functioneren onder het socialisme?

Een van de basispunten van de Amerikaanse kwaliteitsguru, **W. Edwards Deming**, is precies de vrees van werkonzekerheid weg te nemen. Een ander punt uit zijn 14-punten programma om uit de crisis te geraken is precies de beloning niet enkel te baseren op de prijs! (3)

Tenslotte moet hier toch opgemerkt worden dat precies het kapitalisme vanuit haar natuur de tendens inhoudt tot

monopolisering. Zowel het bestaan als de gebrekkige werking van de anti-trust wetten in Amerika spreekt voor zichzelf. En laten we onder monopolie niet louter staatsmonopolie begrijpen zoals de Europese Commissie momenteel schijnt te doen.

De vergelijking van kapitalisme en socialisme of het punt van superioriteit hier volledig uitwerken gaat het onderwerp van dit artikel te buiten. De vraag is of in China de economisch noodzakelijke hervormingen naar wat daar "een socialistische markteconomie" genoemd wordt nog de noemer "socialistisch" kunnen dragen.

De blauwdruk van een socialistische markteconomie?

Het 14de partijkongres heeft resoluut de weg van de ontwikkeling van de produktiekrachten en de uitbouw van een "socialistische markteconomie" ingeslagen. In een uitgebreid en revelerend interview met het Amerikaanse **International BusinessWeek** (4) legt vice-premier en economisch ontwerper Zhu Rongji uit hoe die "socialistische markteconomie" er moet uitzien. Samengevat komt het hierop neer:

1. De staatsbedrijven, die nog ongeveer de helft van de Chinese economie controleren, zullen tot zelfstandige, elkaar concurrerende aandeelmaatschappijen omgevormd worden. Hun beheer zal waargenomen worden door professionele managers en de partij zal uit de directie geweerd worden.
2. Om hun producten te verkopen zullen vrije markten ontwikkeld worden, ook voor de produktiemiddelen.
3. Ook de geldmarkten, het bankwezen dus, worden geliberaliseerd. Er komt een "gemoderniseerd financieel systeem", bestaande uit een centrale bank die de geldtoevoer zal proberen te controleren en commerciële banken die aan de bedrijven leningen zullen toestaan op basis van kredietwaardigheid.
4. De centrale regering zal een belastingstelsel opstellen, waarin o.a. de rijkere kustprovincies voor de armere zones zullen moeten bijdragen.

Bovenstaande schets doet veel denken aan vroegere socialistische experimenten zoals in ex-Joegoslavië en de voorstellen onder Gorbatsjov.

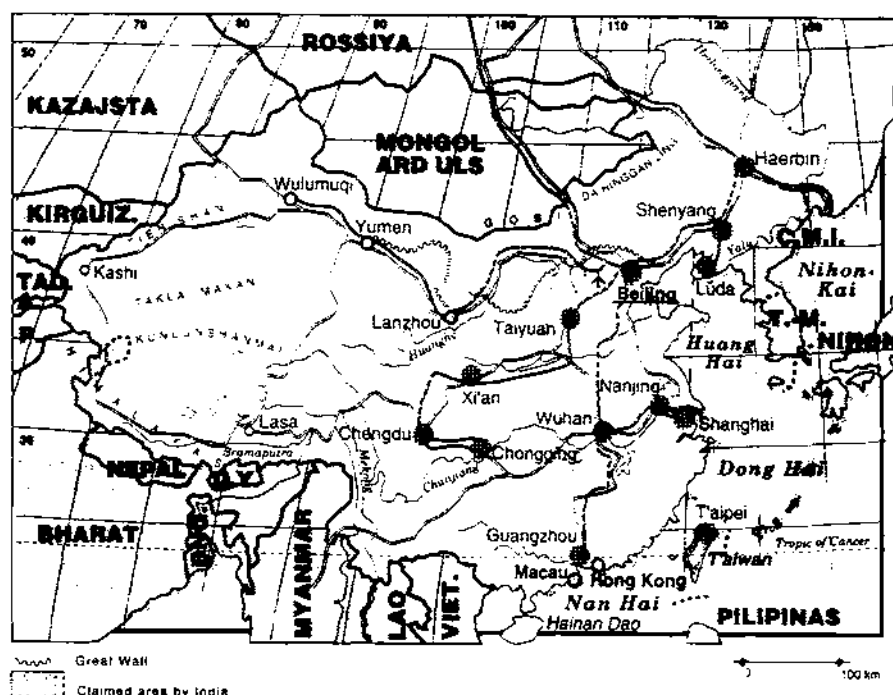
Socialistisch of kapitalistisch?

Een van de cruciale vragen is echter of in een dergelijke "socialistische" markteconomie de produktieverhoudingen niet enkel

ten dienste staan van een verdere ontwikkeling van de economische produktie, maar ook nog "socialistisch" kunnen genoemd worden.

Daartoe moeten immers nog andere voorwaarden voldaan worden. **De twee belangrijkste zijn dat de produktie- en distributiemiddelen in handen moeten zijn van de gemeenschap en dit via een democratische volksstaatsmacht. Indien de economie opgebouwd**

beweert: "Het enige verschil is dat jullie economisch systeem op privé eigendom gebaseerd is, terwijl onze markt-economie nog steeds op publieke eigendom zal gegrondvest zijn." (4) Wij gaan eerder akkoord met de ondernemingsleider die in de Canadese Shenzen-dokumentaire (8) besloot dat "wat hier een socialistische markt-economie genoemd wordt een eufemisme voor kapitalisme is."

is via privé-aandelen, in de handen van "zelfbeherende" arbeiders of niet, dan zijn de produktiemiddelen niet in handen van het volk, maar in de privé-handen van individuen. Die individuen, of ze nu arbeider zijn of niet, zijn in een economische marktkonkurrentie verwickeld die niet enkel de arbeiders uit een concurrerend bedrijf belaaft. De aandeelhouders zullen tenslotte opnieuw op winst uit zijn, waardoor het bedrijf steeds zal verplicht zijn een groter markt-aandeel te veroveren. Hierbij spelen andere marktaspekten dan vraag en aanbod. Denken we maar aan de ons wel bekende technieken van advertizing en marketing. Het ziet er dus naar uit dat deze markteconomie weinig van een kapitalistische verschilt! En "zelfbeherend" kan het nog bezwaarlijk genoemd worden, wel "marktbeherd".

Zhu Rongji stelt het dus verkeerd, want te simplistisch voor, wanneer hij

De ongelijke konkurrentie met het imperialisme

Het jongste CKP-kongres spreekt zich niet alleen uit voor een "socialistische markteconomie", maar ook voor een verregaande integratie in de wereld-economie. Deng neemt als voorbeeld de welbekende **"vier kleine tijgers"** (Hongkong, Singapore, Taiwan en Zuid-Korea) en meent dat "we de vier kleine tijgers moeten bijhouden". (5)

Om dit te verwezenlijken wordt een sterke toename van de buitenlandse investeringen bepleit, een groei van de Chinese buitenlandse handel via Chinese investeringen in het buitenland en een vrije, internationale handel. De belangrijkste stap naar die handel is een zo vlug mogelijke toetreding tot de GATT. (6) Het moet echter duidelijk zijn dat de nog steeds zwakke Chinese staatseconomie, die tot nu toe aan socialistische planeisen en sociale verplichtingen moest voldoen, niet tegen het machtige internationaal kapitaal kan optornen. De staatsbedrijven vertrekken zonder begin-

Zuid-Korea speelt de Chinese kaart

De Zuidkoreaanse grootindustrie investeert massaal in China. **Daewoo Corporation** investeert 300 miljoen dollar in een cementproject in het noordoosten van China en nog eens 100 miljoen dollar in glas-, papier- en auto-assemblagebedrijven.

Het gaat een joint venture aan met **China First Auto Works** om in de komende jaren belangrijke onderdelen zoals motors, treinen en benzine-injektiesystemen te ontwikkelen. Dat kost een investering van 1,5 biljoen dollar.

Lucky-Goldstar pompt 170 miljoen dollar in een fabriek in Hunan om kleurbeeldbuizen te produceren en 30 miljoen dollar in een fabriek van videorecorders.

Samsung heeft 875 miljoen dollar geïnvesteerd in elektronica-bedrijven om elektronische onderdelen en toestellen, o.a. videorecorders, te fabriceren.

Sunkyong investeert 1,5 biljoen dollar in de bouw van een enorme olieraffinaderij in Shenzhen en een petrochemisch bedrijf in Tianjin.

China vraagt ongeveer 10 tot 12 miljoen telefoonlijnen per jaar. Alhoewel de Zuidkoreaanse merken nog een achterstand hebben t.o.v. **NEC, Alcatel, Siemens** en **AT&T** in de verkoop van telefoonverbindingen zullen **Samsung, Lucky-Goldstar en Daewoo Telecom** aparte joint venture-bedrijven opzetten om de TDX digitale verbinding in verschillende Chinese provincies uit te bouwen.

kapitaal, zonder inkomsten uit de verkoop in het buitenland, met een verouderd machinepark, met een enorme technologische achterstand en zonder kennis van moderne managementtechnieken. Hoe concurrentieel in kapitalistische zin die bedrijven zijn mag blijken uit de moeilijke verkoop van zelfs de beste EX-DDR-bedrijven. De bedrijfskundige of micro-ekonomische vergelijking gaat trouwens niet op, vermits ze met totaal verschillende doelen opgericht werden en funktioneerden.

Laten we daarbij niet vergeten dat China voor het internationaal kapitalisme als een rode lap is voor een stier. De Volksrepubliek bezit namelijk de twee belangrijkste troeven die het konstant door recessie belaagde imperialisme bovenaan haar verlanglijstje staan heeft: lage loonkosten en een immense afzetmarkt. China telt niet minder dan 1,5 miljard inwoners.

Het voorbeeld van de Zuidkoreaanse Daewoo Corp.

Een mooie casestudy van die aantrekking is de Zuidkoreaanse invasie in China. (zie kader) **Daewoo Corporation** becijferde bijvoorbeeld dat produktiekosten in China 15% lager liggen dan in het huidige Zuid-Korea. Maar de eindbalans ligt duidelijk in het voordeel van de "kleine tijger".

Zuid-Korea importeerde in 1993 voor 5.200 miljoen Amerikaanse dollar, wat bijna 10 maal meer is dan in 1990 (585 miljoen dollar). Het land exporteerde in 1993 nog altijd meer dan het invoerde, nl. 9.200 miljoen dollar. Dat is echter nog geen verdrievoudiging van 1990 (2.853 miljoen dollar). Volgens de huidige Zuidkoreaanse instroom van investeringen meent het Ministerie van Handel,

Industrie en Energie uit Seoel dat de wederzijdse handel tegen 1997 zal verdrievoudigen tot 28 biljoen dollar. (7) De vergelijking is echter enigszins misleidend in die zin dat Daewoo bijvoorbeeld nog eigen machines en materiaal invoert, terwijl het de geassembleerde goederen uitvoert. Zo is in China de luxewagen, **Daewoo Super Salon**, te koop, maar kan hij daar (nog) niet gemaakt worden. Peking ondersteunt trouwens reeds jaren **Volkswagen, Citroën, Peugeot, Chrysler en Daihatsu**, die op de Chinese markt opereren.

Een spanningsvolle toekomst

En dan zwijgen we nog over de toekomst van de Chinese landbouwsector. Zeker nu, met de groeiende tegenstelling tussen stad en platteland en de aantrekkingskracht van de "hogere" lonen op de jonge boeren, zal een schaalvergroting in de landbouw zich doorzetten. Rijkere zullen uitstervende familiebedrijven opkopen en grotere landbouwbedrijven opzetten die opnieuw de richting van het grootgrondbezit uitgaan. Opnieuw zien we hoe Marx' hoger vermeldde vermaatschappelijking van de produktie zich in de kapitalistische ordening voltrekt in tegenstelling tot een toenemende privatisering van de produktiemiddelen.

De toekomst laat zich dan ook gemakkelijk raden. Wie een "socialisme op zijn Chinees" wil zien kan zich beter tot de lektuur van de partijteksten beperken. Wie de realiteit onder ogen wil zien zal een China ontdekken dat overrompeld wordt door het imperialisme en er zich corrupt aan verkocht heeft. **De klassenstrijd zal er rechtvaardig met de groeiende ekonomische en sociale tegenstellingen**

toenemen. En vermits alles zich in een internationale kontekst afspeelt mogen op langere termijn ook op dat vlak spanningen verwacht worden.

Nu reeds kan een verband gelegd worden tussen de Noordkoreaanse irritatie omwille van de druk van het imperialisme en het feit dat Zuid-Korea en China een bloeiende ekonomische samenwerking opzetten. Op 28 maart jl. ondertekenden presidenten Jian Ze-Min en **Kim Young Sam** een samenwerkingsverdrag in vier toekostgerichte industrieën: de auto-industrie, de vliegtuigbouw, de telecommunicatie en high-definition TV. (zie kader)

Dat dit verband tussen de toenemende spanning in de regio en de ekonomische samenwerking met China niet uit de lucht gegrepen is bewijst de uitspraak van **Todd Maurer**. Hij meent dat de Zuidkoreaanse investeringen in China wel eens "een springplank naar de uiteindelijke heropbouw van het Noorden" (7) zouden kunnen zijn. Maurer is onderzoeker voor **Dongbang Peregrine**, een joint venture met de **Peregrine Investment Holdings Ltd** uit Hong Kong.

De weg van de vrede ligt dus, noch op regionaal-internationaal, noch op binnenlands Chinees vlak, duidelijk niet in die richting.

L. Bollaert

Noten:

- (1) Rapport van partijvoorzitter Jian Ze-Min aan het 14de CKP-kongres, blz. IX, aangehaald in Paul Crispin, *Veertiende kongres van de Chinese KP op revisionistisch spoor*, Solidar van 9 december 1992, blz. 18.
- (2) William H. Overholt, *The Rise of China: How Economic Reform is Creating a New Superpower*, Norton, 1993, 431 blz. (leeds in het Nederlands vertaald).
- (3) W. Edwards Deming, *Out of the Crisis*, Cambridge University Press, 1982, 1996.
- (4) "China: birth of a new economy", in *International BusinessWeek* van 31 januari 1994, blz. 14-20.
- (5) Toespraak van Deng Xiao-Ping voorgelezen door Jiang Ze-min op het Politiek Bureau van februari 1992, in *Inside China Mainland* april 1992, aangehaald door Paul Crispin, *De kapitalistische of de socialistische weg?*, Solidar van 19 augustus 1992. *Inside China Mainland* is een uitgave van het Amerikaanse consulaat in Hong Kong en verzamelt en vertaalt belangwekkende teksten uit China.
- (6) De GATT of "General Agreement on Tariffs and Trade" is een internationale landenvereniging waarin afspraken gemaakt worden over internationale tarieven en handel, onder het mom van het streven naar een volledig vrije handel.
- (7) Gegevens uit "South Korea plays the China card" in *International BusinessWeek* van 11 april 1994, blz. 18-19.

ondervroeg, schreef later dat de Duitse generaals bekendden dat eens de geallieerde legers vaste voet op Normandische bodem hadden, de oorlog voor Duitsland verloren was. Generaal Rommel zou aan een van zijn officieren heben gezegd: "Het is afgelopen, het zou beter zijn de oorlog nu stop te zetten". Hitler en zijn staf van het O.K.W. bleven er op staan weerstand te bieden. Zij rekenden op hulp van de in Zuid-Frankrijk gestationeerde S.S.-divisie "Das Reich". Die hulp kwam te laat dank zij de aanvallen die de Franse weerstand uitvoerde. Ook in Nederland gelegerde troepen werden ter hulp geroepen, die op hun beurt aangevallen werden door de Vlaamse partizanen. Onze corpsen brachten de troepentransporttrein die uit Nederland kwam bij Ronse tot stilstand. De spoorlijnen waren gesaboteerd en de Duitsers werden 12 uur opgehouden. Het was de bijdrage die de Vlaamse partizanen leverden voor het weislagen van "Overlord" en de uiteindelijke bevrijding.

Toen eenmaal de geallieerde legers een bruggehoofd op de Normandische kust hadden uitgebouwd kon ook het zwaar materiaal aan land gebracht worden. De Duitse legerleiding beging hierop een nieuwe vergissing. Veldmaarschalk Von Rundstedt ging ervan uit dat de geallieerde legers slechts langzaam en schoorvoetend het binnenland zouden intrekken, wat de Duitsers de gelegenheid zou bieden zich te hergroeperen en tot een tegenaanval over te gaan.

De tankkolonne onder bevel van generaal Patton begon evenwel bliksemsnel op te rukken en sneed alle vluchtwegen voor de Duitsers af, van en hergroepering was geen sprake meer.

Die 6de juni 1944 had ik de nacht doorgebracht in de gemeente Moorslede. In die gemeente was op dat moment het hoofdkwartier van het Partisanencorps B. 3 gevestigd. Om 9.32 u. werd door de B.B.C. gemeld dat de landingsoperatie begonnen was. Het bericht verheugde ons. Toch was voorzichtigheid geboden. We herinnerden ons nog de landingspoging bij Dieppe in augustus '42. Zou het eenzelfde operatie worden?

Toen kort daarop de koning van Noorwegen, de koningin der Nederlanden, de Belgische eerste minister en generaal Eisenhower voor de B.B.C. over de landing spraken konden we conclu-

In zijn toespraak tijdens de plechtigheden voor de herdenking van de landing op 6 juni verklaarde de Franse Premier Baladur dat het een EER was voor Frankrijk dat de eerste geallieerde soldaat die op de kust van Normandië sneuvelde een Fransman was. ... niet voor de sukkelaar die er zijn jong leven verloor.

50 jaar later: Waarover niet gesproken wordt

De regeringshoofden hebben van de herdenking van de landing in Normandië een grote show gemaakt. Kwestie om langs die weg hun blazoen, voor binnenlands gebruik, wat op te poetsen. Pas nu is, en dan nog terloops, een feit aan het licht gekomen dat ons voorheen nooit werd bekend gemaakt. Ted Liska, een Amerikaans soldaat, vertelde hierover aan de Franse krant "Le Monde" het volgende verhaal:

"Ik heb gezworen niet alleen de slachtoffers van D-Day maar ook deze die zes weken voordien op de kustenvoor Slapton-Sands (Groot-Brittannië) gevallen zijn nooit te vergeten. Meer dan twintig jaar heeft Amerika dit geheim gehouden. En nochtans waren er achthonderd doden! Vier maal zoveel dan in Utah Beach op D-Day. We namen deel aan de operatie Tiger, een repetitie voor de landing op een strand zoals dit van Utah Beach. 30.000 soldaten waren er bij betrokken.

Er zou wellicht niets voorgevallen zijn als toevallig geen aantal Duitse oorlogsbotten waren opgedaagd. Ze boorden een aantal landingschepen in de grond wat onmiddellijk paniek en verwarring in onze rangen voor gevolg had. Niet wetende van waar de aanval kwam hebben de Amerikanen op hun eigen vloot geschoten. Schepen ontploften en veel soldaten verdronken of stierven door de branden op de boten.

Sommige lijen werden nooit teruggevonden. uiteindelijk waren er 800 slachtoffers. Ik had geluk gezien ik reeds op het strand was geland voor de tragedie plaats had. Het is slechts 's avonds, in ons kampement, dat de waarheid tot ons doordrong. Maar door de oversten werd ons opgelegd te zwijgen, met bedreiging van de krijgsraad, en over deze feiten niets bekend te maken. Het was later, veel later dat de feiten enigszins aan het licht kwamen omdat de families van de gedode soldaten bleven aandringen om te weten waar ze begraven werden".

Een treurig relaas dat afsteekt tegenover de bombastische verklaringen over heldendom. Maar is het ook niet opvallend dat de media, pers, radio en T.V. het nooit nodig geoordeeld hebben, ook vandaag niet, om in het kader van D-Day, ook deze slachtoffers van de oorlog te herdenken? (ads)

deren dat het dit maal geen "oefening" was. Maar nog steeds wisten we niet waar precies de landing had plaats gehad. Het was de Duitse berichtgeving die ons de plaats aanwees. In die berichtgeving was herhaaldelijk sprake van de stad Caen.

Enkele dagen later brachten partizanen de Amerikaanse luitenant-chief-piloot, Paul Georges genaamd, naar Moorslede. Men had hem in de omgeving van Wevelgem opgepikt. We moesten zijn verhaal nagaan want ook de Gestapo zond mannetjes uit die zich als Amerikaanse of Engelse vliegeniers uitgaven om zo in de rangen van de weerstand te infiltreren. Zijn geval was O.K. Hij was tweede luitenant in een B 24 bombardementsvliegtuig. Ze hadden nabij Calaiseen V1-installatie gebombardeerd en waren door afweergeschut getroffen. Ze probeerden nog Engeland te bereiken maar zover kwamen ze niet meer. Nabij Aartrijke stortte de B 24 neer. Er waren negen bemanningsleden waarvan er vijf konden gered worden die dan in West-Vlaanderen konden onderduiken.

Van de Chief-piloot, Paul Georges, vernam ik dat hij behoorde tot het "835 bom squadron" Hij gaf ons ook informatie over de aan gang zijnde invasie. De Amerikaanse officier was tot 10 september 1944 gast van de Westvlaamse partizanen. Die dag vervoegde hij opnieuw zijn eenheid te Rijsel. We hebben nadien niets meer van hem vernomen.

In de Westvlaamse gemeente Moorslede verbleven nog twee Canadese piloten en in de streek rond Ieper hadden we zeven Russische militairen verborgen die we, als krijgsgevangenen, op het vliegveld van Wevelgem hadden ontvoerd en naar veiliger oorden hadden overgebracht. Allen beleefden de bevrijding.

A. De Corinck

Personalialia

Onze gelukwensen aan:

- * Greet en Mario Fernandez-Popelier uit Vursten en de grootouders Lotti en Alberto bij de geboorte van Jeroen.
- * Kathy Vanbellinghen en Pascal uit Deinze bij de geboorte van Arno.
- * Veerle en Edwin Hantson-Wenes uit Antwerpen en de grootouders Leentje en Willy bij de geboorte van Louise.
- * Linde en Koen De Visscher-Vanneste uit Lokeren bij de geboorte van Lander.
- ...
- * Onze vriend de cineast Raoul Servais bij de toekenning van de Kultuurprijs 1993 van de Stad Gent.

Vorige maand was het tien jaar geleden dat onze medewerker, de historicus Luc Korts overleed. We bijven aan Luc de beste herinnering bewaren.

Antwerpen

de najaarsprogrammatie voor Antwerpen voorziet een avond rond wapenhandel en voedselveiligheid met Ernst Gülcher, Racisme en extreem-rechts met Hugo Gijssels, 50 jaar VN waarvoor J.Kruithof en M.Heirman zullen worden gekontakteerd.

In principe gaan deze activiteiten door op de tweede dinsdagavond van de maand in het vredescentrum, Unolaan 1 te Deurne.

De exacte data en bevestiging van de onderwerpen en sprekers kan u in de volgende Vrede lezen.

Vrede Regio Antwerpen

Oostende

Noteer reeds de data van de dialoog-avonden die in het werkingsjaar 1994-1995 zullen plaats hebben in principe iedere tweede vrijdag van de maand : 9 september, 14 oktober, 18 november, 9 december, 13 januari, 10 februari, 10 maart, 14 april, 12 mei en 9 juni.

Onderwerpen die mogelijks voorzien worden :

Rwanda, Zuid-Afrika, Libanon, Zaïre, Turkije, Jemen, Hongarije, Polen, Italië, Europa, einde Tweede Wereldoorlog, Brazilië, Haïti, Cuba, Argentinië.

Wie belangstelling heeft voor andere onderwerpen wordt gevraagd ons voorstellen over te maken.

Vrede regio Oostende

Gent

Kontakten worden op dit ogenblik gelegd om het nieuwe werkjaar met de volgende onderwerpen te beginnen: Italië, Internationaal Muntfonds en veiligheid, de Koerden.

Deze dialoogavonden gaan meestal door de derde dinsdag van de maand in het lokaal van Vrede in de Knokkestraat.

Vilvoorde

Vrede zal eind september naar aanleiding van de verjaardag van de bevrijding van Vilvoorde hierrond een gespreksavond inrichten, met iemand van het Onafhankelijkheidsfront, en lokale mensen

Verder wordt er een film over racisme geprogrammeerd en zal er ook een avond rond Oost-Europa of Rusland worden opgezet.

Vredesweek '94 Seminarie Antwerpen

Voormiddag:

- * **Militair beleid in Europa;**
- * **Wapenhandel - Voedselveiligheid - Landmijnen.**

Namiddag:

Geleide stadswandeling door Antwerpen.

Verdere inlichtingen bij Vrede
Knokkestraat 44, 9000 Gent
Tel. (09) 221 18 39

Vredesfonds - april-mei 1994

J.S. Deurne 1.000; A.V.M. Oostende 500; A.U. Gent 2.000; V.B. Gent 1.400; P.V.d.A. St.-Amandsberg 400; J. H. Tielt 400; M.D. Brussel 400; C.H. Oudenaarde 400; L.V. Gent 500; B.W. Hasselt 400; E.T. Winksele 100; A.B. Brussel 500; M.V. Pollare 400; P.v.C. Maldegem 400; L.V. Gent 1.000; A.D.S. Oostende 200; F.D'H. Zedelgem 200; W.D. Brugge 500; E.L. Oostende 200; V.S. Leuven 400; W.D.R.'s Gravenwezel 500; D.S.-P. Aalst 200; R.V. Ranst 200; L.V. Asse 200; C.V. St.-Niklaas 200; G.R. Kontich 400; E.D. Veldegem 200; T.-H. Antwerpen 600; A.D. Oostende 100; L.M. Drongen 1.000; M.C. Bredene 200; D.R. Westende 500; J.V.C. A'pen 200; R.N. Keerbergen 500; L.E. Mechelen 200; L.B. Waregem 400; E.M. Gent 200; W.W. Kortrijk 200; C.D.S. Gent 200; M.V. Gent 200; M.T. Ukkel 400; J.E. Gent 100; E.D.B. Brugge 200; A.C. Mariakerke 400; L.V. Antwerpen 400; R.W. Brugge 100; M.T. Zwalm 1.000; K.D. Asse 1.000; Y.G. Hoevenen 200; B.P. Bredene 400; A.L. Gent 200; K.L. Gent 200; B. St.-Amandsberg 400; D.G. St.-Martens-L. 400; T.V.V. Gent 100; F. D. Oostduinkerke 200; M.D. Gentbrugge 200; A.M. Brussel 400; R.B. Gent 400; W.W. Ruiselede 1.000; V.Z.F. Bornem 200; H.V.S. Oostende 200; N.B. Berchem 2.000; R.M. Oostende 300; L. B. Wijlrijk 200; J.G. Nieuwerkerken 200; P.D. Assebroek 100; J.D.S. Luik 200.
Totaal 29.800 fr.

Moeders voor Vrede

Verontrust door de politieke ontwikkeling op nationaal en internationaal vlak hebben vrouwen uit leper samen met Vrouwen-centrum Kortrijk en de Federatie Vrouwen tegen mishandeling, een nieuwe vredesorganisatie opgericht.

Westhoek Expo
Industrielaan, 8900 Ieper
Tel. (057) 21 91 80

Nog een blik op de deelname van de vredesbewegingen aan de betoging van 27 maart 1994 tegen racisme.

*wij nemen
uw drukwerk
au sérieux*

D-R-U-K-K-E-R-U-
DRUKKERIJ GOFF N.V.
PIJNDEERSSTRAAT 28 9000 GENT
TEL. 091/25.02.59 (4 lines)
FAX. 091/25.10.72

ELECTROS SKOORT 3 MAAL

KWALITEIT

alleen grote merken : PHILIPS - AEG - ACEC -
BAUKNECHT - ELECTROLUX - TOSHIBA

PRIJS

de laagste prijzen voor elektrische huishoudtoestellen

SERVICE

eigen gespecialiseerde technische dienst,
gegarandeerde herstelling van alle merken.

Kleuren-TV
HiFi & Stereo
Huishoudtoestellen

Electros

de speciaalzaak
aan het stadhuis
van Oostende
059/50.38.23

*NOG STEEDS DE BOEKHANDEL DIE HEEFT
WAT U ELDERS NIET VINDT!*

BOEKHANDEL MARNIX

NEDERKOUTER 109
9000 GENT
TEL. 225 10 92
FAX 223 55 56

Elke dag van 9 tot 18 uur.

's Zaterdags van 10 tot 12.30 uur en van
13.30 tot 18 uur.

Rambo op lemen voeten

De journalist Tom Ronse, die al meer dan tien jaar in de Verenigde Staten woont en er correspondent is voor een aantal Nederlandstalige kranten en de BRTN en aldus nauwe contacten onderhoudt met alle lagen van de Amerikaanse bevolking, werpt met zijn recent boek "Rambo op lemen voeten" een uitzonderlijke blik op de Amerikaanse samenleving. In bijzonder op dit deel van de Amerikaanse maatschappij dat in onze media weinig of niet aan bod komt.

In een twintigtal uitstekende en duidelijke stukjes behandelt hij alle mogelijke aspecten van het leven in de Verenigde Staten. Ook en in bijzonder die problemen waarmee de gewone mensen dagelijks geconfronteerd worden.

Diegenen die werkelijk en objectief willen geïnformeerd zijn over de V.S. dienen met dit boeiende boek kennis te maken.

Rambo werd uitgegeven door de uitgeverij KRITAK, Prijs 695 Fr., 270 blz.

Nieuw Kritisch Denken

Analyses en beschouwingen over de problemen van vandaag. Nationalisme, vrijheid en democratie (Ludo Abicht). Het Migrantenvraagstuk (Jan Blommaert en Jef Verscheuren), Ontwikkelingshulp in discussie (Rudy Doom), Dit is niet Europa (Jos Janssens), Sociale rechtstaat en rechtvaardigheid (Koen Raes), Een toekomst voor Vlaanderen (Toon Roosens), Europese Veiligheid (Georges Spriet), Voorwoord: Willy Courteaux. Uitgave: Masereelfonds - Imavo - Snoekstraat 107, 9000 Gent, prijs 450 fr.

De Noordzee in gevaar

Op zaterdag 14 mei werd rond "de militarisering van Europa en de gevaren voor de Noordzee" een internationaal colloquium georganiseerd door Vrede vzw in Zeezicht Oostende.

Dit kadert in een internationale actie **Noordzee-Vredeszee**, een samenwerking tussen Franse, Engelse, Nederlandse en Belgische vredesgroepen.

De berichtenstroom wordt steeds groter. Het gaat niet goed met de Noordzee. Meestal beschrijven ze de vervuiling van allerlei aard. Soms ook wel het gevaar van het zeetransport van nucleair materiaal en afval.

Ik wil hier op een andere specifieke bedreiging wijzen. We stellen vast dat de zeeën een groeiend belang kennen in de oorlogsstrategieën.

Door de ontwapeningsovereenkomsten, de Start-II-akkoorden, tussen de presidenten Jeltsin en Bush staat meer dan de helft van de overblijvende strategische atoomarsenalen op schepen en duikboten. Dat houdt in dat de militaire controle van de zeeën nog aan belang wint voor de grootmachten. Een van de hoekstenen hier is het blijven vasthouden aan het atoomwapen als kroon op het defensiebouwwerk. Sedert kort heeft Rusland de vroegere sovjet-beloofte, om nooit als eerste atoomwapens in te zetten, ingetrokken. De andere atoommogendheden hebben de atoombom steeds als ultieme afschrikking blijven beschouwen.

Daarnaast is de doctrine van snelle interventie algemeen aanvaard. "We moeten snel met soepel opererende, maar slagkrachtige eenheden op kunnen treden om geweld waar ook ter wereld te kunnen stoppen", menen onze bewindslui. In deze strategie, die zowel geldt voor de nationale legers als voor de bondgenootschappen (NAVO, WEU) als voor het toekomstige Euro-leger, spelen schepen een belangrijke rol. Niet alleen zijn onze grote zeeburen Frankrijk en Groot-Brittannië heuse atoommogendheden, maar

Britain and France discuss new navy

Adam Segal
Paris
Peter Beaumont
London

BRITAIN and France are holding confidential meetings to discuss pooling resources to create a new navy for Europe.

countries might eventually build and run nuclear submarines together. Royal Navy sources pointed to the political difficulties of any suggestion of a merger — not least because France is not a member of Nato's integrated military structure. They stressed any decisions would be "at least 20

marines (three British, five French) and 19 nuclear-powered hunter-killer submarines (six French, 13 British); and 82 large surface warships (42 French, 40 British).

A French naval source said: "It seems unthinkable that in 20 years Britain will have its own

sinds Maastricht doen er zich in Europa bovendien nieuwe ontwikkelingen voor op het militaire vlak. Maastricht kondigt inderdaad de intentie aan om een gemeenschappelijk leger te gaan vormen: het Euroleger. Hierdoor worden wij, kleine broertjes, nog rechtstreeks betrokken partij, dan we dat al waren via de huidige bondgenootschappen. De modernisering in het Franse en Britse leger, zeker wat het atoomarsenaal betreft, zijn dus ontwikkelingen die de vredesmilitanten in alle Europese landen aanbelangen.

Dergelijke ontwikkeling op basis van een interventiedocctrine om onze "waarden en belangen" - zoals de tekst van Maastricht zegt - te verdedigen, zoekt alleen maar de machtsbasis van het economisch blok Europa veilig te stellen. Tot waar de verdediging van westerse (olie)belangen kan uitlopen hebben de 88.500 ton (VS-)bommen op Irak wel getoond. Zo'n beleid draagt op geen enkele wijze bij tot de wereldvrede.

Wijzen we terloops toch ook even op de aard van het recent gevormde Eurocorps, met name een samenwerking tussen de legers van de economische reus Duitsland, en de (groeïende) atoommogendheid Frankrijk, waaraan België ook een 10.000 soldaten toewijst.

Door op te komen voor een vreedzaam gebruik van zeeën en oceanen houden we dus een sterk pleidooi tegen atoomwapens en voor internationale relaties die niet gebaseerd zijn op militaire macht en economische dominantie. Tegelijkertijd willen we ook de gevaren wegnemen voor ecologische rampen op zee die de atoomschepen, transport en dumping van nucleair materiaal toch betekenen.

Vorig jaar liep José Ignacio Lopez, verkoopdirecteur van General Motor (Opel) over naar Volkswagen. Lopez die met enkele van zijn naaste medewerkers opstapte zou eveneens een pak informatie en documenten meegenomen hebben naar zijn nieuwe baas. Over deze zaken loopt nog altijd een geschil tussen de twee autobedrijven. Het weekblad "Der Spiegel" speelde een grote rol bij het aan het licht brengen van deze duistere zaak die men sindsdien de industriële spionage van de eeuw is geen noemen. Lopez spande een proces in tegen "Der Spiegel" om verdere publicatie van artikelen te verbieden. Het Openbaar Ministerie van Hamburg heeft nu bekend gemaakt dat Lopez tijdens zijn getuigenissen meeneed pleegde. Normaal staat daar een fikse gevangenisstraf op maar Lopez is nu eenmaal geen mens zoals gij en ik. Zo ontsnapt hij aan een proces voor meeneed mits de betaling van een bedrag van 75.000 mark (1,5 miljoen frank) aan een liefdadige instelling.

Johnnie Gray, 73 jaar, kon zijn oren niet geloven toen hij in het hospitaal van Newhaven Drows in Brighton (Engeland) te horen kreeg "wij kunnen u niet verzorgen want u bent ouder dan 65 jaar". Fred Stedman, 78 jaar, stond er eveneens verbaasd bij te kijken toen hij in het Royal Free Hospitaal van Hamstead werd meegedeeld dat hij, gezien zijn ouderdom, niet kon opgenomen worden.

Age Concern, een liefdadigheidsinstelling die dit bekend maakte, wees er op dat ze berichten kreeg van ontelbare bejaarden die dezelfde ervaring hebben opgedaan. Premier Major die hierover geïnterpelleerd werd verklaarde dat aan de betrokkenen betere oplossingen werden voorgesteld en zijn minister voor Volksgezondheid, Brian Mawhinney, voegde er aan toe dat er geen discriminaties zijn maar dat het de dokters zijn die moeten bepalen hoe hun cliënten moeten verzorgd worden...

Een westerse welvaartstaat noemen ze dat...

Sommigen weten van alles geld te maken. Althans in de Verenigde Staten. De maatschappij Meridian Aviation Service uit Connecticut heeft er iets nieuw opgevonden. Het stelt een vliegtuig ter beschikking voor vluchten van één uur voor koppels die zich op een speciale wijze willen uitleven. Om duidelijk te zijn. Voor 220 dollar kunnen de verliefden zich een "love flight"

veroorloven waarin een bed, de gepaste gordijnen en de aangepaste muziek ter beschikking staan. De maatschappij overhandigt aan de koppels na de vlucht een herinneringsmedaille met de vermelding van hun aansluiting bij de "Mile High Club". Hoe zotter hoe liever.

Alhoewel de Verenigde Naties de zogenaamde Franse overzeese gebieden als departementen blijven beschouwen (DOM-Toms) zetten de onderscheiden Franse regeringen in Guadeloupe, Martinique, La Réunion en Guyana hun neo-koloniale politiek in deze regio's verder. Zo pas werd door een officiële instelling bekend gemaakt dat het werkloosheidscijfer er oploopt tot 25 % in Guadeloupe, 24,1 % in Martinique, 31 % in La Réunion en 24,1 % in Guyana. Wanneer enkel rekening gehouden wordt met de actieve bevolking loopt het aantal werklozen volgens departement op van 39 tot 47 % waarvan 50 % bij de mannen en 59 % bij de vrouwen.

Het Kongres van de Verenigde Staten heeft een wet uitgevaardigd waardoor negentien types van automatische wapens verboden worden. Dit is zonder twijfel een positieve stap maar alles samen maakt dit maar 1 % uit van de 200 miljoen wapens die de Amerikaanse burgers bezitten. Er blijven er dus nog 99 % die uit de circulatie moeten getrokken worden. Er is dus nog heel wat werk voor de boeg.

Volgens de Wereldgezondheidsdienst van de V.N. is het aantal aan drug verslaafde straatkinderen opgelopen tot 100 miljoen...

Het verschil bij sterfgevallen tussen blanke en zwarte baby's neemt volgens het Nationaal Controlecentrum voor de preventie van ziekten in de V.S. aanzienlijk toe. Het centrum wijst er op dat tegen het jaar 2000 het aantal overlijdens van pasgeboren kinderen driemaal hoger zal liggen bij zwarten als bij blanken. In de jaren zestig was de verhouding "slechts" het dubbele. De oorzaak van deze verhoging is het aantal geboorten van zwarte baby's onder het minimum gewicht en het gebrek aan preventieve zorgen.

Het laatste wereldkampioenschap voor sportschieten werd gehouden in Fort Bening in de Verenigde Staten. Het volgende moet plaats

hebben in La Havana in Cuba. In naam van het embargo tegen Cuba weigert de Amerikaanse administratie aan de 250 Amerikaanse deelnemers zich naar het vaderland van Fideel Castro te begeven. Twee Amerikaanse senatoren hebben intussen hemel en aarde bewogen om het Staatsdepartement ervan te overtuigen dat de Cubanen tijdens deze spelen in geen geval de sportwapens zullen in beslag nemen...

Wellicht is de advertentie in de kranten met als titel "De V.S. stelt 55.000 'Green Cards' ter beschikking u eveneens opgevallen. Verder leest men "Woon en werk in de V.S. De Amerikaanse overheid gaat binnenkort 55.000 immigranten visa's verloten. Zij zijn ook geldig voor echtgenoot(en) en kinderen. Geeft desgewenst later recht op Amerikaans burgerschap". Het zal u ook opgevallen zijn dat onderaan de advertentie vermeld staat "advokatenkantoor geen overheidsinstantie". Zonderling maar ook dit laatste doet vragen oprijzen. Als men weet dat de V.S.-administratie systematisch aan immigranten uit Haiti, Mexico, e.a. Latijnsamerikaanse landen het visa weigert, dan zal deze operatie wel een ander doel hebben. Het overhevelen van wetenschappers e.a. deskundigen naar de U.S.A. Kortom de organisatie van een "hersenvlucht".

De anti-sociale politiek van de Britse conservatieve regering heeft veel mensen in Groot-Brittannië de straat op geduwd. De wijziging die door deze sinds 1979 aan de belasting- en uitkeringsstelsels werden aangebracht leverden aan de rijksten 4.700 fr. en kostte aan de armsten 54 fr. per week. In een recente verkiezings toespraak trok Premier Major ten strijde tegen de armen, de bedelaars over wie hij zegt "het onaanvaardbaar is op straat te leven omdat het een belediging is voor het oog". En hij voegde er aan toe "deze slapen op straat niet uit noodzaak maar omdat het hun levensstijl is". Major roept de bevolking op de bedelaars bij de politiek aan te klagen en te eisen dat ze vervolgd worden. De voorziene boeten lopen op tot 40.000 fr... Kerken, liefdadigheidsinstellingen, vakbonden en pers protesteerden met klem tegen Majors brutale uitlating en wezen op zijn eigen verantwoordelijkheid. Ondertussen wees het Kongres van oorlogsveteranen er op dat 25 % van de alleenstaande daklozen (men schat er alleen voor Londen 3000) ex-militairen zijn.